

Celebració de la X Diada Catalana de l'Escoltisme

Un moviment d'arrels cristianes al servei de la societat



Vint-i-cinc milions de nois i noies d'arreu del món formen avui el moviment escolta i guia. Des dels seus primers anys, Catalunya ha estat capdavantera en la difusió de l'escoltisme. Uns 300 membres de l'Associació d'Antics i Amics de Minyons Escoltes Guies Sant Jordi de Catalunya es van reunir el diumenge 25 de febrer a Montserrat per celebrar la X Diada Catalana de l'Escoltisme.

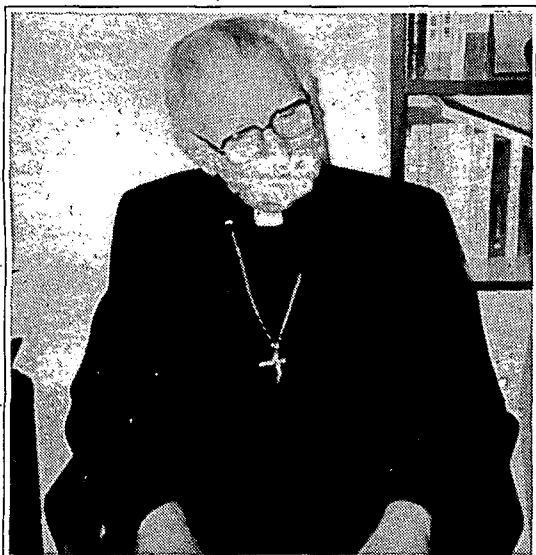
En diversos parlaments es va fer un balanç de les noves generacions d'escoltes i unes

propostes de voluntariat amb compromisos socials. En la cloenda, el pare Sebastià Bardalet, abat de Montserrat, va dir entre altres coses: «Vèncer el mal amb el bé ha d'estar ben present en el vostre cor, ja que si s'aplica de veritat donarà el seu fruit, perquè és una màxima arrelada al sentiment de tots».

Més informació a pàgs. centrals

Monsenyor Fernando Sáenz Lacalle

«L'Església salvadorenca està molt viva»



Catalunya Cristiana ha conversat amb l'arquebisbe de San Salvador, Fernando Sáenz Lacalle, successor del bisbe Óscar Romero, en la seva breu visita a Barcelona. El prelat explica els canvis en l'orientació de la pastoral que està efectuant a la seva arxidiòcesi; la delicada situació d'El Salvador, quan fa pocs anys que es va donar per acabada la guerra interna de manera oficial, i valora positivament la darrera visita papal a la regió centramericana.

Entrevista a pàg. 5

Moral i societat democràtica



El pluralisme democràtic de grups i idees no s'oposa a la veritat i a la moral de l'home

INSTRUCCIÓ PASTORAL DE L'ASSEMBLEA PLENÀRIA DE LA CONFERÈNCIA EPISCOPAL ESPANYOLA

Avui: Text íntegre de la instrucció pastoral «Moral i societat democràtica»

SUMARI

2

Editorial:
«L'ensenyament de la religió: acumulació de problemes»

11

Tres mil persones a la missa africana de Santa Maria del Mar

I

Afinant:
«Un perdó que ens redimeix»

16

Reflexió històrica sobre els màrtirs claretians de Barbastre

Editorial

L'ensenyament de la religió: acumulació de problemes

La polèmica sobre religió i escola pública no és nova, però, com més va, més fronts presenta.

La primera confrontació va ser —i és encara— entre partidaris i contraris de l'ensenyament religiós. Els defensors d'un model determinat d'escola laica no volen ni sentir-ne parlar. Altres, en canvi, sense abandonar el principi de laïcitat, expressen la necessitat d'oferir als estudiants elements d'informació religiosa per raons de cultura elemental. L'Església, no cal dir-ho, demana que els alumnes que ho vulguin —o els seus pares, pel que fa als més petits— puguin gaudir d'ensenyament religiós escolar, per raons no només culturals. Es tracta, per a les famílies catòliques, d'un complement important de la càtequesi.

En aquests últims anys, la religió ha estat virtualment

present a les nostres escoles com a assignatura opcional. Així està legislat. A la pràctica, hi ha hagut de tot: situacions reeixides, obstacles més o menys subtils per part d'alguns directius escolars al dret dels alumnes, també manca de sensibilitat o de fermesa de moltes famílies per a reclamar l'aplicació de la llei.

Ara, amb l'aplicació de la LOGSE les coses s'han complicat en l'ensenyament secundari. Semblava que la Generalitat de Catalunya donaria a l'assignatura de religió un tracte més favorable. La realitat és que, en l'ensenyament secundari, la seva inclusió entre els crèdits variables la deixa en situació difícil. És veritat que es tracta d'un crèdit avaluable. Però les dificultats d'horari i la concurrència de crèdits són una font d'entrebancs que sovint resulten insalvables. La situació

milloraria si, a més d'aquest crèdit variable, n'hi hagués un de comú: l'assignatura de cultura religiosa per a tot l'alumnat.

Si l'ensenyament de la religió a l'escola pública és problemàtic, no ho és menys l'estatus dels ensenyants. L'Associació de Professors de Religió de Catalunya a Centres Secundaris (APRC) ha denunciat la precarietat amb què realitzen el seu treball: manca de seguretat, retribució baixa, privació dels triennis i del dret a l'excedència, entre altres desavantatges.

La solució no és fàcil, ni pel que fa a l'ensenyament ni pel que fa als ensenyants. Hi ha implicades qüestions delicades pel costat de l'Administració i pel costat de l'Església. Potser ha arribat l'hora de completar els contactes i els esforços que fins ara han estat duts a terme, amb una taula d'àmplia negociació amb participació de totes les parts implicades.

Tribuna

Parlem del «protagonisme»

Antonieta Mateus i Gorgues

Directora de l'Escola de l'Esplai de la diòcesi de Lleida

Quan parlem del protagonisme podem significar diferents realitats. Hi ha un vesant important: prendre les responsabilitats que hom té, assumir-les. Es tracta de realitzar allò que ens pertoca, sense dimitir. I a tots els nivells: tenim un protagonisme social, polític, econòmic, familiar... És a dir, en qualsevol dimensió de la vida hi ha quelcom a aportar, hi ha la possibilitat d'implicació personal, de compromís. I això a diversos graus de profunditat, segons quins siguin els dons de cadascú. Hom no pot estar arreu amb la mateixa intensitat i per aquest motiu delega en altres persones, en gent que s'hi sent més vocacionada per aquells àmbits on no pot participar directament.

També en les entitats i associacions de les quals formem part cal que tothom assumeixi el protagonisme que li pertoca, compartint les responsabilitats. En això es veu la maduresa dels membres del grup. Cal harmonitzar les posicions personals amb les que es construeixen col·lectivament. Es va donant pas al treball en equip. Es descobreix l'enriqui-

ment que representa el fet de compartir punts de vista i la recerca conjunta de solucions als problemes que sorgeixen.

De tota manera ens adonem que aquest avançar plegats no deixa de tenir dificultats, ja sigui perquè alguns no acaben de fer el que podrien —segons el nostre criteri—, ja sigui perquè d'altres acaparen excessivament les responsabilitats —també segons el nostre criteri—.

Un bon dirigent o responsable de grup ajuda els membres de grup a créixer, afèr el que els pertoca, està al costat per a què cadascú avanci. No es creu pas imprescindible, acaparant funcions. Hi ha una manera de viure-ho que pot anar en sentit oposat: l'omnipresència del responsable, tapant els altres companys, o infravalorant-los. Hi ha una actuació que, sense potser ser-ne massa conscients, porta a menystenir els altres: quan es fan sempre comentaris en negatiu, quan es sembla una desconfiança que enterboleix i enrareix l'aire comú. No es tracta tant d'una

sana actitud reflexiva que valora el pro i el contra dels fets i que denuncia críticament i amb l'intent de millorar allò que no «va», com de posar l'altre «sota sospita», en «entredit».

Durant els períodes electorals escoltem i llegim tot tipus d'opinions sobre el protagonisme en els diversos partits polítics. Però i nosaltres, com els vivim? Ens sentim més importants que els altres? Potenciem el treball en equip?

Sota l'aparença de dificultats per funcionar en equip sovint experimentem l'entrada en escena de la «gelosia». Estem contents de l'«èxit» de l'altre? ¿Ens n'alegrem que aquell col·laborador faci avançar tant la nostra entitat? Som capaços de felicitar un company quan les coses li van millor que a mi?... ¿O més aviat dic «però»... afegint tot seguit un aspecte negatiu o alguna cosa que no ha acabat d'anar bé? Quan ha estat la darrera vegada que m'he alegrat pel bé que ha fet una altra persona?

Tot plegat, ens tornem cada vegada «més educats» i seguim normes socials; ens felicitem «protocol·làriament» en els nostres encontres i reunions..., però, hi ha el nostre cor allí?

Quan experimentem aquestes debilitats, l'orgull... tenim també la possibilitat de donar-hi el tomb, des d'un acte de refús d'aquest

moviment, podem elegir el contrari. Ens humilia descobrir com som realment, però se'ns obre la possibilitat de rectificar, de canviar... però cal donar el primer pas, reconèixer-ho.

Jesús de Natzaret fugia dels actes en què volien donar-li honors. No defugia les masses quan es tractava d'anunciar la Bona Nova, fidel a la seva missió. Compartia amb els seus deixebles la seva tasca i els anava preparant per fer el que Ell feia.

Trenca amb la tònica natural, capgira novament el que sembla descobrir l'enteniment humà des de la seva reflexió. Aporta una «llibertat sobirana» pel que fa a tota activitat i ens presenta la fidelitat a la voluntat del Pare com l'únic principi que ha de guiar la pròpia conducta. En determinats moments passarà per una presència pública o social, en altres per l'anonimat, el silenci... el treball des del costat...

Ser protagonistes no vol dir estar sempre en primera línia. No ha de suposar tenir en tot moment la primera responsabilitat. Viure amb llibertat suposa deixar néixer en cadascú l'home i la dona nous, arrelats en Crist i en la comunitat cristiana, capaços de respondre, de ser «responsables» des dels llocs més humils i amb els mitjans més senzills.

La nostra força, com la del Crist, està en fer-ho tot «estimant». Els cristians, en les nostres entitats, hem de ser conscients de quina és la nostra aportació específica, el que podem oferir com a «nou» també en els nostres dies.

Un bon dirigent o responsable de grup està al costat per a què cadascú avanci. No es creu pas imprescindible, acaparant funcions.

CATALUNYA
CRISTIANA

Director: Manuel Valls i Serra

Coordinació: Josefina Picas i Pauné

Redacció: Glòria Carrizosa, Miquel Àngel Codina, Guillem Farré, Francesc Gamissans, Núria Oriol, Tomàs Puntí, David Vidal

Col·laboradors: Núria Albert, Montserrat Albert, Josep M. Aragonès, Jordi Bassas, Pilarín Bayés, Pietat Campmajó, Oriol Camps, J. Carrera Planas, Rosa Collell, Miquel Estradé, Enric Graupera, Joan Guiteras, Jordi Jorba, Justo López Melús, Jaume Mora, Josep Nadal, Francesc Nicolau, Francesc Riu, Joan Salvador, Pere Saumell, Pere Tena, Josep Ventura, P-J Ynaraja

Corresponsals: Jaume Reixach, GIRONA; Jaume Montaña, LLEIDA; Antoni Mirabet, SEU D'URGELL; Lluís Badia, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Joaquim Blanc, TORTOSA

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Redacció, administració, publicitat i autoedició:

C/ Puiggarí 5-7, - 08014 BARCELONA - Telèfon 490 59 88, Fax 490 20 35

Impressora: Publiagraf, S.A.L. Passatge Valeri Serra, 30, 08011 BARCELONA. D.L. B. 14.387/79 Tels. 454 16 30 / 17 77

SUBSCRIPCIONS ANUALS

Catalunya, resta de l'Estat espanyol, Andorra, Gibraltar i Portugal 9.880 Ptes.
Resta d'Europa: 20.384 Ptes.
Amèrica i Àfrica: 25.584 Ptes.
Àsia i Oceania: 36.504 Ptes.

Edita: Fundació Catalunya Cristiana, de l'Arquebisbat de Barcelona
Fundadors: Mn. Joan Jarque i Jutglar i Mn. Francesc Malgosa i Riera

PATRONAT

President: Mons. Ricard-Maria Card. Carles i Gordó, arquebisbe de Barcelona

President per delegació: Mons. Joan Carrera i Planas, bisbe auxiliar de Barcelona

Altres membres: Josep-Rafael Carreras de Nadal, Ramon Casals i Lamarca, Marcel Coromines i Balletbó, Pere Fàbregues i Morlà, Marcel·lí Joan i Alzinella, Josep Miró i Ardèvol, Pere Planellas i Reig, Josep Oriol Pujol i Humet, Mn. Manuel Valls i Serra, Gaspar Vilarrúbias i Codina

Secretari: Jaume Planas i Pahissa

Delegat executiu: Jaume Viñals i Rovira

Difusió controlada per

MEMBRE DE LA UCIP
MEMBRE DE L'APPEC



Idea central dels exercicis espirituals predicats per Mons. Schönborn

Vaticà

Hem de mirar l'Església amb els ulls de Crist

Mons. Christoph Schönborn, arquebisbe de Viena, ha predicat el retir de Quaresma 1996 davant del Papa i la cúria romana, del 25 de febrer al 2 de març.

Habitualment no es filtra cap informació d'aquest recés de Quaresma a Roma. Durant aquesta setmana, el Papa no concedeix cap audiència i la vida a les oficines del Vaticà s'alenteix. És sempre el Papa qui escull el predicador d'aquest recés. L'any 1977, el papa Pau VI havia demanat al cardenal Wojtyła que assumís la predicació.

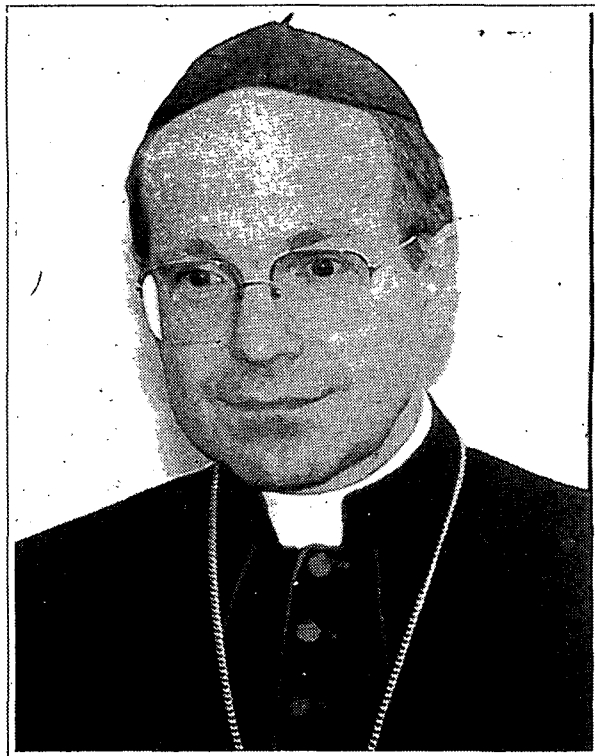
Per estimar més l'Església, va precisar Mons. Schönborn en la seva introducció, «hem de mirar-la amb els ulls de Crist (...)». També va anunciar el programa del recés, extret de la Constitució del Vaticà II *Lumen Gentium*. El pre-

dicador va prevenir també que centraria les seves referències en el Catecisme de l'Església catòlica, del qual fou un dels principals artífexs.

Abordant la qüestió de les «criatures del cel», Mons. Schönborn va explicar que «el món dels àngels és una prefiguració de l'Església», pàtria celestial de l'Església, poblada per magnífiques criatures. Correm el risc d'oblidar-les. El predicador va observar que «els àngels tornen, però els dimonis també». També va citar alhora diferents «fenòmens negatius del nostre temps», com «certes músiques rock», «la droga entre els joves» i «l'obsessió de la pràctica sexual». A propòsit dels àngels, Mons. Schönborn va precisar a més: «Són una protecció i una defensa per als homes. Els àngels són una imatge de la missió de l'Església.»

Mons. Schönborn és membre de l'orde dels dominics. Abans de ser nomenat bisbe auxiliar de Viena havia estat professor de Dogmàtica a la Universitat catòlica de Friburg, a Suïssa. Membre de la Comissió Teològica Internacional, va contribuir notòriament a la realització del Catecisme de l'Església catòlica. Actualment és arquebisbe de Viena, successor del cardenal Groer, (APIC)

Mons. Schönborn, arquebisbe de Viena, successor del cardenal Groer



El Vaticà redacta una llista de films «recomanables»

ROMA.— El Consell Pontifici per als Mitjans de Comunicació Social recomana una llista de 45 pel·lícules als seus fidels. Mons. John Foley, president del Consell pontifici, va anunciar-la per Radio Vaticà. Aquesta llista serà enviada a les parròquies, a les escoles i a les universitats catòliques.

Una comissió internacional ha seleccionat els films tenint en compte els seus aspectes didàctics i pedagògics. Entre les pel·lícules distingides per la comissió, es pot esmentar, entre altres, *El quart poder*, d'Orson Welles; *La passió de Joana d'Arc* (1928), del danès Carl Theodor Dreyer; i *Francesco*, de L. Cavani. La llista, realitzada amb motiu del centenari del cinema l'any 1995, ha estat enviada també a totes les Conferències episcopals del món. (APIC)

Joan Pau II, en un missatge al Capítol general dels salesians

La vostra vocació educativa i pastoral és de gran responsabilitat

«Que el Senyor estengui per tot l'Institut un esperit apostòlic i missioner renovat davant del tercer mil·lenni cristià» és el vot formulat pel Papa en un missatge adreçat als salesians, amb motiu de l'obertura del 24è Capítol general, que té per tema: «La relació entre els salesians i els laics»

Joan Pau II recorda l'objectiu de Don Bosco: «Preparar ciutadans honestos i bons cristians». «La vocació educativa i pastoral» de la seva Congregació al servei dels joves i de l'Església és una gran responsabilitat, subratlla, i un repte en el context social actual. S'alegra que els salesians comptin des d'ara en fer-se seva la tasca de suport dels nombrosos «amics de Don Bosco», antics alumnes i cooperadors salesians.

Per altra banda, el Papa destaca que la tradició salesiana ha donat prova d'un equilibri que li ha permès sobrepassar aquests dos esculls, d'una part gràcies al seu «do d'acompanyament educatiu, amb la necessitat de «comunitats salesianes, riques numèricament i espiritualment»; i també gràcies a una «organització dinàmica i flexible

de les seves forces», de les petites comunitats a les grans associacions.

El Papa va evocar com «un far vers l'any 2000» l'experiència de Don Bosco a Valdocco, basada en una educació per una vida espiritual profunda, una «interioritat apostòlica» que tant necessiten els laics avui. Va referir-se també al Sínode dels bisbes del 1994 sobre la vida consagrada que posà en evidència la relació entre l'espiritualitat d'un Institut religiós i l'espiritualitat dels laics als quals inspira la vida i l'activitat. Una línia de recerca per a una més gran cooperació a la qual precisament el Capítol general és proposa reflectir.

Els delegats presents al Capítol representaven més de 17.000 salesians de 90 províncies i de 114 països. Al voltant del 65% dels delegats participen per primera vegada en un Capítol general. Vuit van néixer durant els anys 20, i set tenen menys de 40 anys. D'acord amb el tema del Capítol, l'atenció es concentra en els dos milions d'antics alumnes i els prop de 30.000 salesians que comparteixen l'esperit i la missió de la família salesiana arreu del món.

JOVE O GRAN, DONA O HOME

Treball prou ben pagat i assegurat, i segons per a qui molt interessant

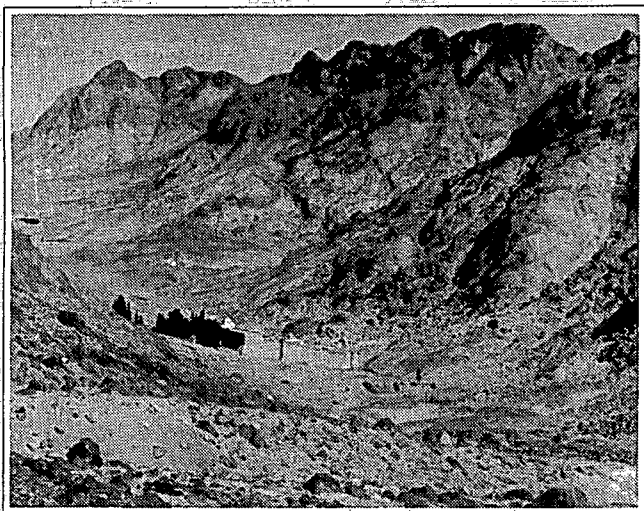
És per a una publicació catòlica. La missió de la persona que cerquem serà la de crear noves subscripcions i punts de venda. No necessitem que tingui especials dots de venedor ni experiència. Cal que tingui veritables ganes de fer la feina, sigui constant, ordenat, i cregui en la seva tasca: Dedicació total. Cal que disposi de mitjà de transport propi. La remuneració s'establirà d'acord amb el candidat però pot ser de l'ordre de 3-4 milions de pessetes anuals.

Escriviu donant els detalls més significatius a:
R.F., C/ Balmes, 123, 3er. 2a - 08008 Barcelona,
indicant en el sobre la Ref. 48.830.

Informació de pelegrinatges i viatges

De l'11 al 22 d'abril

SINAI Egipte i Jordània



La ruta de l'Èxode fins a Jerusalem

Del 16 al 23 de maig

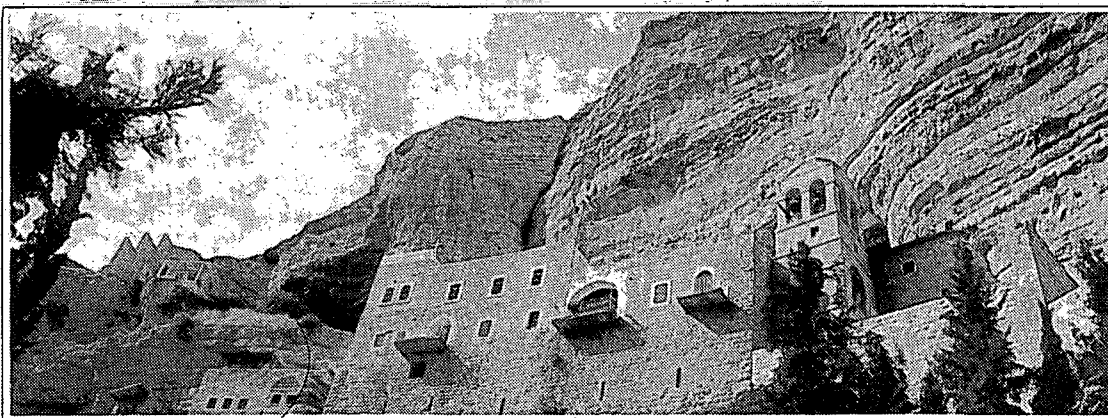
Del 20 al 27 d'octubre

TERRA SANTA

Del 2 a l'11 d'agost

Del 27 de desembre al 3 de gener

El país de Jesús



Pas a pas amb el Nou Testament, com a «Pelegrins de la Paraula»

PARTICIPEM DE LA CULTURA RELIGIOSA I POPULAR

Diumenge, 28 d'abril LA PASSIÓ D'ESPARREGUERA

Assistència a la representació, transport i dinar (*places limitades*)



Del 3 al 14 de juny

NORD D'ITÀLIA



Dels llacs dels Alps als canals de Venècia

Del 8 al 17 de juliol

**BULGÀRIA
MEDIEVAL**



Els testimonis de la més típica tradició oriental

Del 1 al 15 d'agost

**ESTATS UNITS
i CANADÀ**

Costa est



Tot visitant els santuaris del Nou Món

Del 4 al 14 d'octubre

TUNÍSIA



Països i antigues Esglésies del Nord d'Àfrica

AMB ASSISTÈNCIA TÈCNICA DE



MERCATRAVEL S.A.

G.C. 612

DEMANEU MÉS INFORMACIÓ DES D'ARA

Per telèfon, per correu o bé personalment a
l'Associació AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA
Plaça Urquinaona, 11, 3r. 3a. A - 08010 BARCELONA
Telèfon: 301 37 18 - Fax: 302 32 64

Parlem amb el bisbe de San Salvador, Fernando Saenz Lacalle

Internacional

«L'Església afavoreix programes de capacitació per als pobres»

«Catalunya Cristiana» va rebre la visita de monsenyor Fernando Saenz Lacalle durant la seva estada a Barcelona. El prelat, d'origen espanyol, vinculat a l'Opus Dei i que des del 21 d'abril de 1995 és l'arquebisbe de San Salvador a Amèrica Central, va accedir a comentar algunes de les activitats que es duen a terme en la seva arxidiòcesi i les prioritats de la seva activitat pastoral. També va parlar de l'assassinat de qui va ser bisbe a San Salvador, Oscar Arnulfo Romero, el 24 de març de 1980. Fernando Saenz va tenir paraules d'elogi per a monsenyor Romero.

Núria Oriol i Palarea

Davant el seu nomenament com arquebisbe de San Salvador, en el seu moment es van desencadenar reaccions enfrontades, a favor i en contra, atès que la seva designació va ser contemplada com un canvi de rumb dins de la diòcesi on tant va influenciar Mons. Romero. Així ha estat, efectivament, i Mons. Fernando Saenz ens comenta en aquesta breu trobada les seves preocupacions per la situació del país i les noves orientacions d'evangelització.

—Els problemes de El Salvador són diversos: ha sofert una guerra durant molts anys i ha estat molt angoixosa per a tothom, per molts motius, fins i tot l'econòmic. Per altra banda, el neoliberalisme i el marxisme tampoc són uns sistemes humans. Cal expandir moltíssim la doctrina social de l'Església, que no és una ideologia política partidista, sinó tota una sèrie de plantejaments que tant de bo tinguessin els diputats, els polítics i els legisladors de tots els partits. Ja fa força temps que s'han determinat els governs militars a El Salvador. Hi ha una democràcia consolidada d'ençà que el 1992 es va firmar la pau d'una manera miraculosa, la guerrilla va lliurar les armes i es va transformar en partit polític. Va quedar com a segona força en l'àmbit polític, un terç dels diputats vénen de les seves files. Queda molt per fer. L'Església està treballant en els aspectes de desenvolupament, pobresa, alfabetització, etc. Amb programes de capacitació i de suplència, els quals el govern i el poble encara no poden dur a terme. La pena és que mentre hi havia guerra —es lamenta monsenyor Saenz Lacalle—, El Salvador era un dels països més afavorits en ajuda internacional. D'ençà que es va signar la pau, les ajudes s'han destinat a Bòsnia i a altres indrets. Actualment és molt difícil obtenir ajut per als programes que es plantegen aquí.

—L'Església centramericana està prou sensibilitzada davant els problemes de repressió dels militars contra els refugiats?

—Jo he tingut molt interès en el desenvolupament humà i la situació dels refugiats. El 1985 em van nomenar bisbe auxiliar de Santa Anna, on havia una universitat recent fundada, la Universitat Catòlica d'Occident (UNICO) i hi vaig organitzar tres organismes d'ajuda i de promoció social: l'Ins-

titut de Desenvolupament Rural; el de Promoció Humana i el Departament d'Educació a Distància perquè la Universitat fos un gran focus de desenvolupament en aquesta zona del país. La importància d'aquests organismes va ser tal que el pressupost d'aquests programes d'assistència era més gran que el pressupost de la mateixa Universitat. I sé que aquests programes segueixen en marxa tot i que jo ja no hi sigui.

Puc dir que hem obtingut força ajut, sobretot d'Itàlia i d'Alemanya i d'alguns altres països. D'Espanya no tant, encara que Mans Unides ha donat suport a alguns programes.

De la situació a Amèrica Central diria que els programes que s'han esdevingut pel que fa a alguns grups de refugiats de Guatemala obeeixen a què aquest país va amb uns anys de retràs amb respecte al procés que s'ha realitzat a El Salvador i desitgem que es puguin resoldre les qüestions de la mateixa manera que s'han solucionat al nostre país. És un problema molt difícil el dels assentaments de refugiats, perquè són gent que procedeixen de la guerrilla i estan molt decebuts dels caps guerrillers, dels quals s'han desconnectat... Ara potser és l'Església qui més els està ajudant.

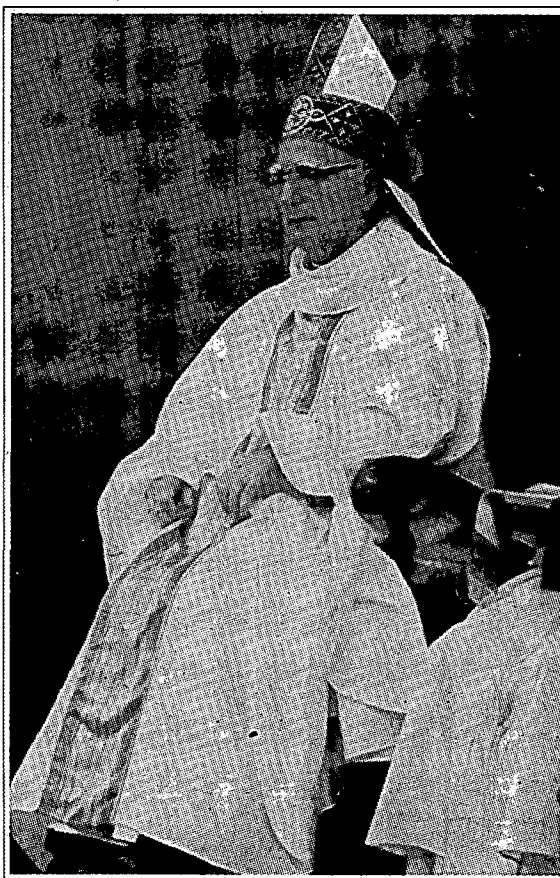
D'altra banda, a El Salvador hi ha 500 ONG que aconsegueixen subvencions per als seus programes, i necessiten clients per aplicar aquests programes i cerquen conquerir com a clients seus les persones d'aquests assentaments. Alguns refugiats prefereixen no treballar esperant que algú els doni quelcom. Aquest és un efecte força negatiu. Per això, l'Església afavoreix programes de capacitació. L'arquebisbat de San Salvador té en aquest sentit dues institucions: el Secretariat Social, que té molt més volum, i Càritas diocesana. Per potenciar com més millor el desenvolupament dels drets humans vaig nomenar com a vicari episcopal de Promoció Humana, Esteban Aliet, que era director del Secretariat Social Arxidiocesà i que té sota el seu càrrec a Càritas, PEBA (un programa d'alfabetització d'adults) i Tute-

la legal.

Totes aquestes iniciatives responen a una idea clau de la meua tasca pastoral: que siguin laics els qui s'encarreguin dels afers temporals.

—Com es troba el procés de beatificació de monsenyor Romero? I el del pare Ellacuría i els companys jesuïtes de la Universitat de El Salvador, la UCA?

—Quant a la primera pregunta, es van enviar a Roma tots els processos i documents abans que jo arribés a l'arquebisbat. Quan hi vaig arribar, vaig rebre una carta que deia que mancaven alguns documents importants, en concret 4 declaracions, entre elles les dels nuncis. Vaig renovar tots els càrrecs relacionats amb la causa de beatificació i he encoratjat tot el procés, fomentant la devoció privada de la gent perquè hi



L'arquebisbe de San Salvador va parlar en clau positiva de la visita del Papa

hagi gràcies i miracles i perquè s'escriguin cartes, que hi hagin testimoniatges. I per evitar també que es manipulin les coses. Ara s'ha d'esperar que continuï el procés.

Respecte als jesuïtes assassinats, és més aviat la Companyia de Jesús qui ha de prendre la iniciativa. Amb el P. Kolvenbach en vam parlar una mica, però fins al moment no es pensava iniciar cap tràmit, tot i que potser sí es farà amb el P. Rutilio Grande.

—L'actual arquebisbe de San Salvador coneixia Mons. Romero des del 1962, el qual assistia amb certa regularitat a les activitats de formació sacerdotal que aleshores organitzava Mons. Saenz. La relació no es va interrompre quan van

nomenar Oscar Romero arquebisbe de San Salvador. De manera que, per aquestes coincidències de la vida, estaven junts el dia de la mort de monsenyor Romero en un passeig-convivència amb altres companys sacerdots.

—Sempre que recordo aquella jornada vénen al meu pensament aquelles virtuts menys conegudes de monsenyor Romero: la seva preocupació pels sacerdots, la seva sincera pietat, la seva senzillesa. Qualitats que vaig poder percebre molts cops, també amb ocasió d'aquella darrera trobada, quan ningú —ni ell mateix— coneixia que estava ja citat aquell dia amb la mort.

—Parlem ara de la recent visita del Papa a El Salvador. Què ha representat per al país? Com la valora?

—Ha estat una manifestació extraordinària de devoció, de catolicisme, d'entusiasme i de tot. Milions de persones hi van ser presents, no només al llarg dels 12 quilòmetres de recorregut de l'aeroport al lloc de la missa, sinó també en la eucaristia, en la nunciatura i en la catedral... Jo viatjava en el Papa-mòbil amb Joan Pau II i veia l'emoció. El Papa estava en silenci, com resant, beneint, observant i em va comentar: Què en són d'alegres els salvadorencs!

A la catedral, a la tarda, va dirigir una petita litúrgia de la Paraula i va improvisar unes paraules: «Que El Salvador beneeixi El Salvador». Va pregar també davant la tomba de monsenyor Romero.

—L'arquebisbe Fernando Saenz posa èmfasi en les seves paraules: Ha tingut l'alegria de veure un poble totalment entregat, amb alegria i autèntica devoció, que li presentava milers i milers d'infants perquè els beneís. Això demostra que l'Església està molt viva i amb un gran sentit religiós.

—La darrera pregunta: Com ha de concretar l'Església l'opció preferencial pels pobres?

—Amb una sensibilitat molt especial vers allò social, n'hi ha prou amb llegir la *Centesimus Annus* i la *Rei Socialis* per saber exactament per on van les coses. Jo destacaria un aspecte de l'homília del Papa que, per a mi, va entrar en un tema més interessant de fons: la pedagogia del perdó per aconseguir la civilització de l'amor.

En l'Església sempre hi ha l'opció preferencial pels pobres. Que no és única, perquè també trobem l'opció preferencial pels joves i per la família. Però respecte a aquella, la solució és la doctrina social de l'Església. I aquesta és la vertadera teologia de l'alliberament, que el cristianisme es visqui amb coherència. I no només els cristians clergues sinó els laics. Cal formar-los perquè tenen la seva missió en el món. Han d'anar a l'Església per rebre la seva educació i l'impuls de la fe. Els laics han d'estar ben formats.

En una carta pastoral conjunta

Bisbes catòlics i protestants elogien Luter

TURÍNGIA.— Amb motiu del 450 aniversari de la mort de Luter, els bisbes catòlics i protestants de les regions de Turíngia i Alta Saxònia —indrets vinculats directament al reformador alemany— han publicat una carta pastoral conjunta en la qual destaquen alguns aspectes positius de la seva figura i refusen que fos ell el culpable de la ruptura que va patir l'Església en el segle XVI.

S.R.

«Podem reconèixer Luter —afirma la nota— com un testimoni de l'Evangeli, mestre en les veritats de la fe i infatigable pregoner d'una renovació espiritual».

Evoquen també les seves últimes paraules en el llit de mort: «Et dono gràcies a tu, Déu, Pare del Nostre Senyor Jesucrist, que m'has manifestat el teu estimat Fill, en el qual he cregut, a qui he estimat, a qui he predicat, conegut i lloat».

«Molts membres de les nostres Esglésies —afegeixen els bisbes catòlics i luterans—, aparellats amb l'obra de Luter, de manera automàtica, el succés de la separació de les Esglésies. Els estudis sobre la

història de la Reforma, duts a terme en els darrers decennis amb esperit ecumènic, ens mostren avui un quadre més diferenciat del que va ocórrer llavors. No van ser, doncs, ni la seva comprensió de l'Evangeli, ni la seva idea espiritual de reforma, les que van conduir a la separació, sinó les conseqüències eclesiàstiques i polítiques de les seves peticions fonamentals en relació amb la seva idea d'Església, doctrina i jerarquia. A la seva separació va ajudar també el fet que les peticions de Luter no van trobar en les instàncies eclesiàstiques i teològiques, ni a Alemanya ni a Roma, cap comprensió, atès que, per altra banda, les seves idees espirituals estaven vinculades a qüestions de poder polític».



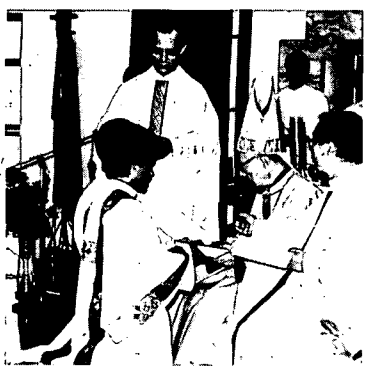
Luter

Amor a la Bíblia

Entre els aspectes positius del reformador alemany, els prelatos destaquen l'amor a la Sagrada Escriptura. «La seva extraordinà-

ria estima de la Bíblia ens va portar a una discussió que va durar segles, sobre la relació de la Sagrada Escriptura amb la tradició eclesiàstica. Avui sabem millor que Luter en la seva època que la mateixa Bíblia és el resultat d'un procés de la Tradició. Per això la nostra posició pel que fa a l'Escriptura i a la Tradició es planteja novament. Però estem d'acord en establir que les creences de fe, dipositades en la Bíblia, mantenen la preferència normativa per a totes les expressions i accions de l'Església».

També hi ha un altre element bàsic de la doctrina luterana, el de la justificació. «L'obertura al testimoni bíblic per a Luter arriba al cim en el redescobriment de la Misericòrdia de Déu, tan immerescuda pels homes, enmig de les pors i les incerteses de la seva època. Ell mateix ens descriu com mentre estudiava la Sagrada Escriptura li va venir la idea que la justícia de Déu, de la qual parla sant Pau en la seva carta als Romans, no és la justícia exigent que castiga el pecador, sinó la justícia generosa, per la qual Déu justifica el pecador». «Després de segles de disputa —afegeix la carta— hem arribat a la conclusió que estem d'acord en l'essencial. Les nostres Esglésies ho proclamaran pròximament de manera oficial en una reunió al màxim nivell». El document exhorta els membres d'ambdues confessions a caminar amb renovada empena en l'ecumenisme.



EL CLERGAT NADIU PROMOU LA IMPLANTACIÓ DE L'ESGLÉSIA ALS PAÏSOS DE MISSIÓ



AJUDEM ELS SEMINARISTES NADIS i Diguem ben alt que...

...la llavor ha arrelat i el Clergat Nadiu és el fruit d'unes Terres que necessiten l'ajut de l'Església.

...els missioners passen el testimoni a mans de Bisbes i Sacerdots Nadius.

...el Clergat Nadiu és el futur de la nostra Església i ara més que mai aconseguirem que les vocacions no es perdin per manca de mitjans.

...89.000 seminaristes joves es preparen per servir els seus pobles ajudats per les OBRES MISSIONALS PONTIFICIES. També ajudem els noviciats femenins i masculins de Missions.



Enguany aquests Cinc Seminaris majors depenen especialment de la nostra col·laboració per garantir el futur de l'Església en aquests països.

Seminari Sant Josep	Ikot Ekpene (Nigèria)	580 alumnes
Seminari Interdiocesà	Taegu (Corea del Sud)	268 alumnes
Seminari Sant Pau	Tabora (Tanzània)	215 alumnes
Seminari Sant Antoni	Sao Luis do Maranhao (Brasil)	73 alumnes
Seminari Sant Francesc de Sales	Huaraz (Perú)	64 alumnes

Constatem que l'ajuda als Seminaris és la millor inversió en favor de les Esglésies joves de Missions

- ☐ UNA BECA de 300.000 ptes. facilita 6 anys d'estudi
- ☐ MITJA BECA de 150.000 ptes. facilita 3 anys d'estudi
- ☐ UN CURS SENCER per 50.000 ptes.

PER A INFORMACIÓ I DONATIU
Adreceu-vos a les Delegacions Diocesanes de Missions de Catalunya:

25002 LLEIDA Plaça de Sant Josep Tel. (973) 26 76 39	17004 GIRONA C/ Albareda, 15 Tel. (972) 20 32 97	25280 SOLSONA Bisbat Tel. (973) 48 06 19
08002 BARCELONA C/ Bisbe, 5 Tel. (93) 317 91 94	43003 TARRAGONA Plaça de Palau, 2 Tel. (977) 23 34 12	43500 TORTOSA Cruera, 5 Tel. (977) 44 07 00
25700 SEU D'URGELL Bisbat Tel. (973) 35 00 54	08500 VIC C/ Santa Maria, 1 Tel. (93) 883 26 55	

Mons. Osés escriu una carta pastoral «L'endemà de les eleccions»

Espanya

Ningú no es pot despreocupar del gravíssim problema de l'atur

OSCA.— Mons. Javier Osés, bisbe de la diòcesi, dedica la seva carta pastoral titulada «L'endemà de les eleccions» al problema de l'atur. «És un dels majors mals que afligeixen les societats modernes, que a nosaltres, però, ens afecta amb especial incidència».

Per a Mons. Osés, «els nostres índexs d'atur són altament preocupants, tot i les economies submergides i la picaresca que no cessa. L'atur produeix frustració en molts adults i joves, homes i dones; és font d'agudes i sovints crisis, conjugals i familiars; humi-

lia els qui, tot i ser honrats i tenir una voluntat decidida de treballar, no obstant, han de patir-lo a vegades per períodes d'anys; origina desesperança perquè el pas dels dies sembla que sols és la ratificació de la seva amarga decisió».

El bisbe d'Oscà subratlla que

«cap persona no es pot despreocupar d'aquest problema, sinó que s'ha d'esforçar per descobrir i lluitar contra les seves causes i mitigar-lo segons les seves possibilitats».

«Les causes de l'atur —explica— són de caràcter tècnic, també, però, hi ha una evident manca de solidaritat, sobretot en els casos en què acumulen feines o perceben sous elevats, exagerats i en molts casos, injustificats, a la vegada que altres dediquen enormes recursos a satisfer el luxe i el consumisme».

Per al prelat, «la solució de l'atur ha de ser un dels objectius que, amb esforç renovat empenyi els governants, les diferents forces socials i els ciutadans, sense oblidar que els qui tenim un lloc de treball hem d'ajudar els qui no el



tenen». També indica que ens ha d'inquietar «l'atur en els joves que després d'una preparació es-

colar, a vegades llarga, passen a engruixir les llistes dels sense feina». (SIC)

Enviats per la Cooperació Sacerdotal Hispanoamericana (OCSHA)

Dos mil cinquanta sacerdots diocesans han anat a l'Amèrica Llatina

MADRID.— Un total de 2.050 sacerdots han estat enviats per l'Obra de Cooperació Sacerdotal Hispanoamericana (OCSHA) des del 1949 al 1995, a més de 65 sacerdots que van marxar en data desconeguda. Aquestes són algunes de les dades fetes públiques amb motiu de la celebració del Dia d'Hispanoamèrica, el passat diumenge 3 de març.

Sols l'any passat van ser un total de 476 sacerdots diocesans. La diòcesi que va aportar més missioners va ser Burgos, amb 23; seguida de Madrid, amb 21; i Sigüenza-Guadalajara i Palència, cadascuna amb 20.

Pel que fa als sacerdots seculars que actualment es troben a l'Amèrica Llatina són 788, dels quals pertanyen a l'OCSHA 462 i els que no formen part d'aquesta institució són 326. Veneçuela i Perú són els països amb un major nombre, tots dos amb 111.

Per altra banda, són 49 els sacerdots operaris diocesans que el 1995 van ser enviats a les missions, 46 a l'Amèrica Llatina i 3 a l'Àfrica. L'ÍEME (Institut Espanyol de Missions Estrangeres), segons les últimes dades de 1993, compta amb 45 missioners a l'Àfrica, 84 a Amèrica i 15 a l'Àsia, sumant un total de 144. També han comptabilitzat els sacerdots espanyols en equips i itinerants, que són 38.

En la Col·lecta del Dia d'Hispanoamèrica, l'OCSHA va recaptar 9.035.715 pessètes. L'OCSHA és un servei comú de les diòcesis d'Espanya, integrat en la Conferència Episcopal, pel qual els seus bisbes i els sacerdots seculars formen els llaços de fraternitat amb l'Amèrica Llatina.

«Des de les nostres Esglésies particulars d'Espanya —afirmen els bisbes de la Comissió Episcopal de Missions—, hem de sentir la necessitat de donar suport activament a la tasca dels missioners, tan dura moltes vegades, amb la nostra simpatia, comunicació, pregària i prestació econòmica.

Tot i que la major part dels missioners espanyols a Hispanoamèrica són religiosos i religiosos, també hi ha un gran nombre de sacerdots diocesans, de membres de les comunitats neocatecumenals i de seglars que pertanyen a nombroses institucions de l'Església. (SIC)

Escola amb Residència
per a nois i noies a
partir de 12 anys

Escola **Joviat**

FUNDADA
L'ANY 1960



Educació Infantil

Primària i EGB

ESO

3r de BUP

COU

Cicles Formatius

Formació Professional

Administrativa i Comercial
Automoció
Electricitat i Electrònica
Hoteleria i Turisme
Informàtica de Gestió
Sanitària

Estudis Superiors de Turisme

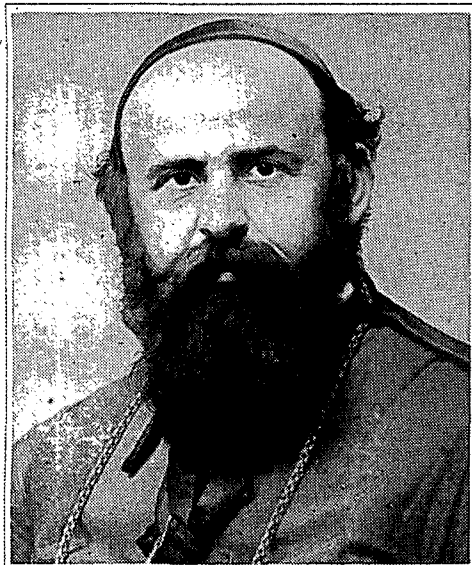
Informació i inscripcions:

Folch i Torres, 5-13
08240-MANRESA
Tel. (93) 872 69 88
Fax. (93) 872 85 81

Visiti'ns

Missions

Dos grans exemples missioners: Comboni i Conforti



Daniel Comboni



Guido M. Conforti

Jordi Jorba

Aquest diumenge, 17 de març, el Sant Pare, Joan Pau II, beatificarà a Roma Mons. Daniel Comboni, primer bisbe de l'Àfrica central i fundador dels Missioners i Missioneres Combonians.

Comboni va néixer a Limone Sul Garda (nord d'Itàlia) el 1831 i morí a Khartum (Sudan) als 50 anys, després d'haver lliurat tota la seva vida a la causa d'Àfrica, «l'única passió de la meua vida», com diria ell mateix.

El 1864, Comboni, que fins aleshores s'havia dedicat a rescatar nens de l'esclavatge, va tenir una intuïció: salvar l'Àfrica mitjançant els mateixos africans, formar els africans perquè fossin evangelitzadors i alliberadors dels seus propis germans.

De la passió de Comboni per la salvació d'Àfrica van néixer els Missioners i Missioneres Combonians, després les Missioneres Seculars i últimament els Laics Missioners Combonians.

La família comboniana és ben coneguda i estimada a casa nostra pel seu treball d'anima-

ció missionera, sobretot per la seva col·laboració en la tasca dintre del Servei Conjunt Missioner.

Amb Comboni serà beatificat, també, el bisbe Guido M. Conforti, fundador dels Missioners Xavierians, entusiasta de l'evangelització dels pobles d'Àsia, on dos segles abans havia arribat sant Francesc Xavier.

Conforti va néixer el 1865 a Casolora de Ravadese, poblet italià de la província de Parma. El 1902 va ser nomenat arquebisbe de Ravenna i després de Parma. Les responsabilitats episcopals li van fer comprendre que ser bisbe significava preocupar-se no tan sols per la seva diòcesi, sinó treballar per la difusió de l'Evangeli a tots els pobles de la terra.

Va morir el 1931 a l'edat de 66 anys.

Guido M. Conforti, parlant de Daniel Comboni, havia dit: «demano a Déu em concedeixi ser a Sant Pere del Vaticà, quan aquest gran missioner sigui enlairat a l'honor dels altars». El Senyor li ha concedit amb escreix el seu desig. Tindrà el millor lloc: al seu costat. Comboni i Conforti units a la terra per l'ideal missioner i companys al cel, ara junts són posats com a exemple missioner per a tota l'Església.

CAMBOTJA

Els sis primers seminaristes

L'Església de Cambotja compta ja amb sis seminaristes. El seminari, inaugurat l'any 1992 a la localitat de Battambang, al nord del país, és d'una pobresa extrema: només té dues habitacions per dormir, cada una per a tres alumnes, els quals dormen a terra damunt dues estores. Els talls de llum, molt freqüents, obstaculitzen l'estudi dels futurs sacerdots i durant dies es veuen en la precisió de llegir i escriure a la llum d'una llàntia de petroli.

L'ensenyança del seminari s'imparteix en llengua khmer. «Perquè els seminaristes puguin interioritzar la seva fe i sentir-se com a servidors del seu poble han d'acostumar-se a reflexionar en la llengua del seu país», comenta el seu formador, el missioner pare Bernard Dupraz. «Hem hagut d'adaptar molt els programes de formació implantats per Roma —comenta— però, comptem amb pocs professors i tenim molt pocs llibres. Els seminaristes estudien el francès amb un cooperant, però el seminari ha de traduir al khmer els documents teològics més importants per a la formació sacerdotal». «No pretenem fer sacerdots —subratlla— a qualsevol preu».

La formació per a la seva vida pastoral futura l'obtenen en contacte amb les parròquies a les quals acuden tots els cap de setmana. Cada un dels sis seminaristes, les edats dels quals oscil·len entre els 19 i els 35 anys, és responsable d'una comunitat cristiana. Impulsen la vida litúrgica, la catequesi i les obres socials. El seu major problema rau que aquests futurs sacerdots no tenen models de referència: arreu de Cambotja no hi ha més que un sacerdot natiu. La sanguinària revolució de Pol Pot va acabar amb la vida de tots els sacerdots nadius i de totes les religioses. Han d'inventar el model sacerdotal al servei del seu país. Alguns d'aquests seminaristes provenen de família catòlica d'almenys tres generacions; però d'altres han passat a l'Església des del Budisme, el que representa, sens dubte, una dificultat afegida per assumir plenament la imatge del sacerdot cristià.

Però aquests sis seminaristes, i els que se'ls hi afegiran, representen la major esperança de futur per a una església, mínima, d'uns 30.000 batejats.

(Pueblos del Tercer Mundo)

RWANDA

Dramàtica situació dels rwandesos

El 40 per cent de les llars rwandeses s'han quedat sense pare i el 22 per cent de les dones casades s'han convertit en vídues, segons dades facilitades per una enquesta realitzada el passat mes de setembre per «Acció Internacional contra la Fam», organització no governamental d'origen francès. Aquesta mateixa enquesta indica que un 91,7 per cent dels infants en edat escolar han reemprès el camí de les aules. A la capital del país no hi ha fam, segons dades de l'enquesta, però la manca d'aliments es severa en els pobles i en els llogarrets. (Pueblos del Tercer Mundo)

Major participació de les diòcesis en la missió universal

El papa Joan Pau II s'ha lamentat recentment de la manca de disponibilitat de la majoria de les diòcesis per acudir en ajut de les joves Esglésies de la missió mitjançant l'enviament de sacerdots diocesans. Aquests, coneguts com a sacerdots *Fidei Donum*, no representen ara com ara sinó quelcom

més de l'1 per cent del clergat secular. El Papa va aportar aquesta dada en la audiència a l'organisme pontifici que estudia una millor distribució dels sacerdots del món. Va tenir lloc l'11 del gener passat. «Cal rebutjar —va afegir el Papa— la temptació particularista que indueix cada Església a limitar-se als problemes que hi ha dins dels seus límits». Va demanar als bisbes i sacerdots diocesans, així com als religiosos, religioses i comunitats cristianes, una major intervenció en l'obra missionera. (OFIM)



EDITORIAL REGINA, S.A.
EDICIONS D'INTERÈS:

MISSAL FERIA

EDICIÓ DE FORMAT MANUAL, PER ALS DIES NO FESTIUS

HIMNARI LITÚRGIC CATALÀ

REPERTORI D'HIMNES PER A LA CELEBRACIÓ CANTADA DE LA LITÚRGIA DE LES HORES

LA VEU DELS PARES DE L'ESGLÉSIA EN LA LITÚRGIA DE LES HORES

ELS AUTORS DE LES LECTURES PATRÍSTIQUES DELS OFICIS DE LECTURA

SEGUIM JESÚS

Col·lecció de 3 volums amb estoig

ELS MANAMENTS DE DÉU - LES BENAURANCES - LES OBRES DE MISERICÒRDIA

TEXTOS CATEQUÍSTICS PER ALS INFANTS

Mallorca, 87-89. Tel. 322 17 11. Fax 322 53 69 - 08029 Barcelona

ILLUMINARE RESIDENCIAL 3ª. EDAT

- Habitacions dobles, individuals amb bany.
- Consultori mèdic.
- Cuina pròpia (adap. necessitats dietètiques).
- Capella. Missa dominical.
- Petita zona enjardinada.
- Ambient molt familiar.

C/ Alt de Gironella, 44 - torre (zona Tres Torres)
Tel. 202 04 50.

Sense cap compromís, us agraiem la vostra visita

Un nou espai de difusió cultural

Vic

Inauguració de l'Albergueria

VIC.— El passat dissabte dia 9 de març a les set del vespre es va inaugurar a Vic l'Albergueria, un nou espai de difusió cultural per a la diòcesi vigatana i la comarca d'Osona.

Aquesta iniciativa ha estat duta a terme pel Bisbat que, al mateix temps, ha estat l'única font de finançament del projecte. Aquest centre manté contactes amb d'altres entitats no eclesials que treballen en l'àmbit de la cultura, a fi de realitzar una acció comuna vers el foment de les inquietuds culturals dels pobles de la zona. La iniciativa ha rebut un magnífic acolliment.

Núria Oriol i Palarea

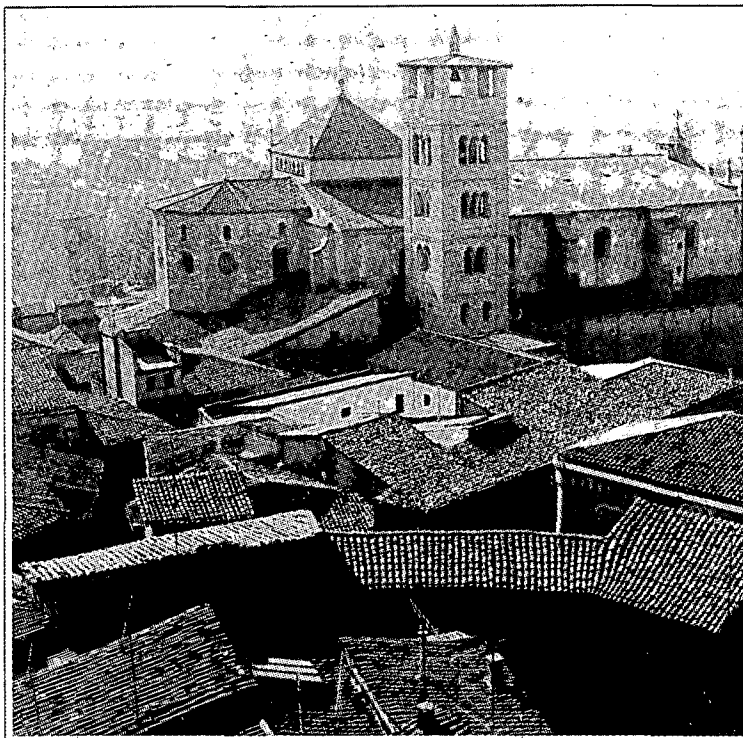
L'objectiu de l'Albergueria és «convertir-se en un centre d'estudi, divulgació i dinamització de l'entorn cultural del Bisbat, entenent el concepte de cultura en el seu sentit més ampli. Donar a conèixer el seu patrimoni en qualsevol de les arts i les formes d'expressió per connectar la gent d'avui amb una part important i decisiva del seu passat», segons fonts del Bisbat.

La gènesi, la preparació i la direcció de l'Albergueria, Centre de Difusió Cultural del Bisbat de Vic, ha estat duta a terme per una comissió interdisciplinària, en col·laboració amb els òrgans de govern del Bisbat. La comissió està composta per Mn. Josep M. Riba i Farrés, impulsor, coordinador i director d'aquesta comissió; Dani Font i Montanyà, llicenciat en Història i membre de la Comissió Diocesana del Patrimoni Cultural del Bisbat de Vic; Imma Espona i Justo, dissenyadora gràfica i professora de l'escola d'arts i oficis Llotja de Barcelona; Mn. Josep Esteve i Cubí, secretari de la Comissió Diocesana del Patrimoni Cultural del Bisbat de Vic; i Ramon Rial i Carbonell, historiadore i mestre, professor de l'escola Escorial i dels Estudis Universitaris de Vic.

Els continguts que mostrarà aquest centre cultural del Bisbat es poden dividir en tres tipus d'ofertes: el tema central temporal, l'oferta permanent estàtica i la seu d'activitats diverses. Respec-

te al primer apartat, la programació de l'Albergueria és estructurada en quatre temes centrals anuals de tres mesos de durada cadascun. Cada tema central es compon de dues parts: l'exposició permanent i diferents actes multidisciplinars referents al tema en forma de debats, conferències, col·loquis o àudio-visuals. El tema central temporal tindrà la seva difusió pública, generalitzada i personalitzada i l'Albergueria ofereix a qui ho desitgi la possibilitat d'informar-lo personalment dels actes que es portin a terme. El primer tema central és *L'Albergueria, un espai retrobat*, i presenta la recuperació de l'edifici i el projecte del Bisbat. No obstant ja es troben en preparació altres temes centrals com: *Les escoles parroquials; Segle XIX, segle de congregacions; El campanar, centre de la vida quotidiana i La moneda: passat, futur*.

El segon apartat es compon de llibres, tríptics i rutes per la ciutat o el Bisbat i el tercer consisteix en activitats més o menys desvinculades de l'objectiu bàsic i del tema central temporal: concerts, pre-



L'Albergueria va ser construïda al costat de la catedral

sentacions de llibres o xerrades d'altres entitats, per exemple.

La seu de l'albergueria estarà oberta els dies feiners de 10 a 13h i de 16 a 20h i els festius d'11 a 14h. Els dilluns romandrà tancada.

La restauració d'un edifici d'origen romànic

Els treballs de restauració d'aquest espai tan carregat d'història es van iniciar l'any 1990, ara fa més de 6 anys i se'n va encarregar l'arquitecte Gil Orriols.

L'Albergueria de Vic va ser edificada al costat de la catedral romànica, vora el pont de Queralt, per on s'entrava a la ciutat. En una època en què la gent humil i els

pelegrins empraven llargs i difícils viatges per visitar els llocs sants, les albergueries, unes fundacions caritatives de l'Església medieval, van ser creades per acollir aquests anònims vianants. Es trobaven situades prop de les catedrals i els monestirs que les mantenien i les governaven.

Aquesta Albergueria va ser edificada sobre una necròpoli dels segles IX i X vinculada a la Catedral i possiblement també a l'església funerària de sant Miquel, consagrada l'any 888 i desapareguda amb la construcció de la Catedral del bisbe Oliba, el 1038. L'espai més emblemàtic que es conserva avui de l'edifici original de l'Albergueria és una magnífica sala romànica amb volta lleugera-

ment apuntada. Llençs de mur amb un aparell regular, magnífic, són altres fragments del llegat.

La primera notícia que es té de l'existència de l'albergueria se situa l'any 1064, quan aquest edifici acabava de ser construït al costat de la nova catedral. Ben aviat l'Albergueria i les seves rendes van vincular-se al monestir de l'Estany per ajudar-lo en el moment de la seva fundació, l'any 1080. El lligam amb el monestir marcarà tota la seva història.

L'Albergueria va anar acumulant patrimoni: tenia terres a Tavèrnoles, Vic, Seva, Folgueroles, Gurb, Taradell i Torelló, entre d'altres. Aquestes propietats, juntament amb les rendes procedents dels beneficis eclesiàstics, van permetre el seu sosteniment. Tanmateix, el seu funcionament com a hospici de pobres i passavolants va anar minvant al llarg del segle XV. A principis del segle XVII ja havia perdut la seva funció social. Malgrat això, la figura de l'alberguer no va desaparèixer. Al llarg dels segles XVII i XVIII els seus edificis es van destinar a diverses finalitats. L'any 1851 es va firmar un concordat entre la Santa Seu i l'Estat espanyol i una de les conseqüències del concordat va ser la reorganització dels Capítols Catedralicis, amb la qual les figures eclesiàstiques com l'alberguer es van suprimir. Les edificacions de l'albergueria van continuar sent utilitzades fins fa pocs anys per les més variades funcions, des de cort de porcs fins a fusteria.

BARCELONA

Conferències quaresmals del cardenal Carles

C.C.

BARCELONA.— El cardenal Carles farà tres conferències quaresmals a la catedral sobre el tema *Espiritualitat en temps d'incertesa* els dies 25, 26 i 27 de març a les 8 del vespre, destinades a persones de qualsevol edat. Tant les conferències com la presència del cardenal Carles a les diverses demarcacions episcopals els dies d'estació quaresmal ajuden a fer visible la comunió diocesana.

Les properes estacions quaresmal són el divendres 15 de març, a les 20.15 h a la parròquia de sant Vicenç de Sarrià (Demarcació de Barcelona ciutat i el Barcelonès sud) i el dimecres 20 de març a la de sant Esteve de Granollers (demarcació del Vallès). El dia 8 de març va tenir-ne una a la parròquia de la Mare de Déu de la Salut de Badalona (demarcació del Barcelonès nord i el Maresme).

Un altre fet destacat és que el dia 23 de març farà sis anys del nomenament del Dr. Carles, aleshores bisbe de Tortosa, com a arquebisbe de Barcelona.

Mans Unides organitza una exposició sobre els indis xaiuaites

C.C.

BARCELONA.— Del 20 de febrer al 3 de març a la casa Elizalde de Barcelona, Mans Unides, amb la col·laboració de la Caixa de Terrassa i l'Ajuntament de la ciutat, va organitzar una mostra d'imatges i objectes que apropen a la vida dels indis xaiuaites, uns pobles que corre el perill de ser devorats per uns models socials que els són aliens. L'exposició va pretendre conscienciar d'aquesta realitat, perquè els xaiuaites necessiten ajut per superar les seves mancances quant a necessitats bàsiques (alimentació, salut i educació) i els cal un ferm suport per no desaparèixer com a entitat cultural.

RESIDÈNCIA GERIÀTRICA BON VIURE

Estem a Horta, en una torre amb jardí, alimentació adequada, calefacció, ascensor, sala repòs, servei mèdic, sanitari i humà. Estadades per sempre, i per convalescències. Poques places.

Tel. 427 44 53.

Barcelona

Propera inauguració del Centre Cristià d'Universitaris al Casal del Roser

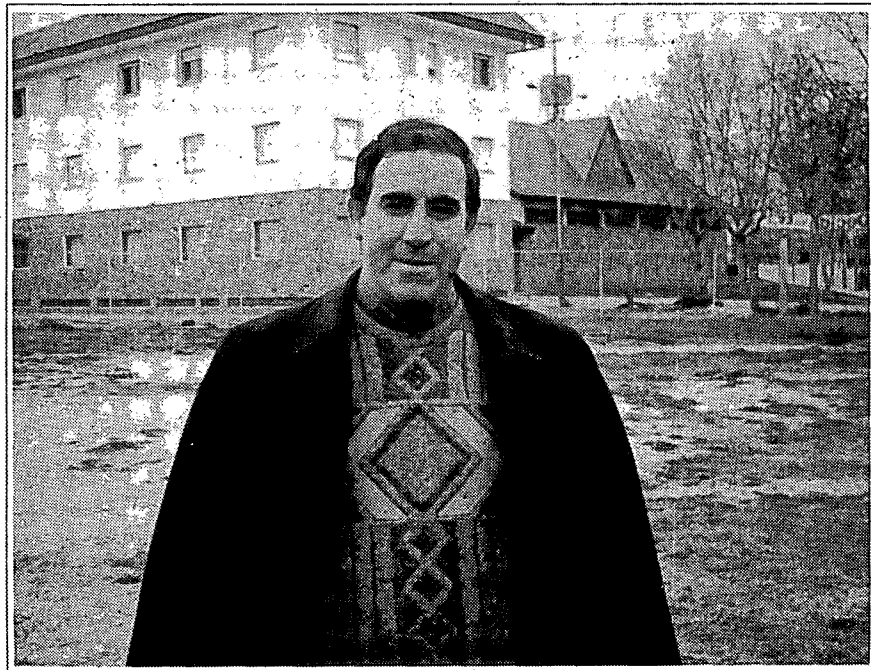
El proper 18 de març s'inaugurarà a l'església de la Mare de Déu del Roser de Cerdanyola del Vallès el Centre Cristià d'Universitaris, ubicat en un casal de nova creació que acollirà la pastoral universitària i alhora altres activitats de formació cristiana

Marta Puyol

CERDANYOLA DEL VALLÈS.—

La insuficiència dels locals llogats on es portaven a terme les activitats de pastoral universitària i de la parròquia va plantejar la necessitat urgent d'edificar un casal que permetés acollir aquests serveis al barri de Serrapera de Cerdanyola.

L'octubre de 1992 se li va encomanar a Mn. Josep Àngel Sainz la direcció de la pastoral de la Universitat de Bellaterra, integrada pel Servei d'Assistència i Formació Religiosa de la Universitat (SAFOR). Alhora fou delegat responsable del Centre de Cristians Universitaris i nomenat rector de l'església del Roser. El centre vol donar una resposta a la necessitat d'oferir un servei cristià a la comunitat d'estudiants i professors de la UAB, que resideixen a Cerdanyola. La vitalitat de la parròquia i la manca d'espai va ser decisiva per posar en marxa un projecte engrescador que pretenia edificar un immoble de quatre plantes que ubicaria el centre parroquial, en el soterrani i la planta baixa; el Centre Cristià dels Universitaris (CCU)



Mn. Sainz, davant del casal que acollirà la pastoral universitària a Cerdanyola del Vallès

a la primera planta, i la rectoria i sales polivalents al segon nivell.

El CCU de Cerdanyola parteix d'un esquema semblant al que té la mateixa institució al carrer Villarroel de Barcelona, que segons Sainz «é s una mica com la mare de tots els altres centres cristians d'universitaris. En el cas del nostre centre, la trentena de joves que el formen estan repartits en tres àrees diferenciades: cultural, d'acció social, i d'aprofundiment de la fe. La primera està integrada per un equip que organitza conferències, tertúlies, un altre que munta vídeo-fòrums i un darrer que fa un programa a Cerdanyola Ràdio, els diumenges, de contingut cultural i religiós, on es llegeix i comenta l'evangeli. Pel que fa a l'àrea d'acció

social està integrada per un grup que col·labora en un esplai per a deficients, es participa en accions de Càrites, i campanyes de Nadal, i a curt termini hi ha previst formar una comissió que planifiqui ajudes al Tercer Món. Finalment, en la secció d'aprofundiment de la fe, els joves organitzen pregàries que són obertes, com totes les altres activitats, a la resta de la parròquia.»

La primera pedra del Casal del Roser es va posar el 17 de juny de 1994, un any i mig després, amb la col·laboració econòmica del Bisbat, d'institucions públiques i privades, d'empresaris, particulars, i l'organització d'activitats tan variades com la rifa de primavera, exposicions d'art i la venda de pins, l'edifici és enllestit i només resta inaugurar-lo.

Girona

El Concili en marxa

Jaume Reixach

GIRONA.— Ja sé que parlar del Concili en marxa desperta suspicàcies. Mentre no es disposi del vist-i-plau de Roma, les conclusions del Concili s'han de mantenir congelades. Jà ho sabem. Però quan diem *Concili en marxa* volem significar que els gironins ja ens hem començat a moure. Després de la recepció solemne, ara hem entrat de ple en el període d'informació. Fem-nos-el nostre va ser el títol de la conferència que va donar el nostre bisbe Jaume al Seminari diocesà. L'endemà passat d'haver celebrat la missa solemne de recepció a la catedral, el bisbe començava a donar la batalla informativa. S'han previst tres etapes per a una aplicació com cal del Concili. Tres etapes que, a parer d'alguns, són un període massa llarg de temps. Vull dir que, lluny de mirar el Concili amb indiferència, són molts els capellans que el veuen com una esperança. I en primer lloc, cal comptar-hi el bisbe Jaume. El títol de la seva conferència és prou explícit. Es tracta d'anar per feina.

La Jornada Diocesana de Preveres i Diaques que es va celebrar el 12 de març també va estar dedicada al Concili. Joan Estruch ens va explicar la seva experiència personal a l'aula conciliar i va dissertar sobre *on som i cap a on anem*. No s'acaba aquí la cosa. La Delegació Diocesana d'Apostolat Seglar i el Consell de Laics (Mn. Enric Sala i Antoni Calvó) ens han preparat un cicle de tres conferències sobre el mateix tema: El Concili Provincial, però vist —en aquest cas— a la llum del Vaticà II. Els conferenciants, d'altra banda, són tres pesos pesats: M. Josefa Amell, Joan Estruch i el bisbe de Donostia, José M. Setién. Afegiré que els recessos de Quaresma per a preveres i diaques també van tractar sobre el Concili. Mossèn Joan A. Ventós va glossar el tema tercer que tracta de la *sol·licitud pels més pobres i marginats*. O sigui que quan diem *Concili en marxa* volem dir que nosaltres, els gironins, ja ens hem posat a caminar a l'encontre del Concili, amb els braços oberts, tot sabent que el Concili també ve cap a nosaltres, encara que algú l'ha obligat a fer parada i fonda en algun lloc. Però aquí se l'espera. Volem que arribi.

105 Viatge Cultural

Dia 24 de març

Visitarem: SANT PERE DE RODES - CADAQUÉS - ROSES

Preu: 4.000 ptes., inclou viatge, propines, sorteig de llibres i dinar al restaurant. Per reserves de places truqueu a ULTRAMAR EXPRESS. Tel. 301 17 98. La Rambla, 109.

La sortida serà a les 8 del matí del carrer València xamfrà Balmes.

AVÍS: La direcció del Viatge Cultural es reserva el dret d'anul·lar l'excursió i de modificar l'itinerari anunciat durant el viatge si les circumstàncies ho aconsellen.

Preguem als participants en els viatges, que assisteixin a la missa vespertina del dissabte en els seus llocs de costum, ja que no podem garantir la tornada en hora hàbil per complir el precepte dominical.

O.T.: ULTRAMAR EXPRESS GC4MM

Tres mil persones a la missa africana de Santa Maria del Mar

Barcelona

BARCELONA.— Amb motiu de la beatificació de Daniel Comboni a Roma, el bisbe Paride Taban de Torit (Sudan) ha aprofitat per visitar algunes ciutats europees per donar a conèixer la dramàtica realitat del seu país. Va visitar Barcelona els dies 2 i 3 de març i precisament el diumenge va celebrar una eucaristia a Santa Maria del Mar, acompanyat pel bisbe auxiliar de Barcelona, Joan Enric Vives.

Jaume Planas i Pahissa

director de la Delegació per als Mitjans de Comunicació Social de Barcelona

L'objectiu del bisbe Taban, fent d'ambaixador dels oprimits del Sudan per Europa, va quedar clar de cop i volta en un moment de l'homília. Després del relat d'una paràbola evangèlica, traduïda de l'anglès en simultani, com tota la seva intervenció, va dir al sacerdot intèrpret que n'expliqués una d'africana.

Fou la d'una mare que deixa els fills, que passen gana, vigilant l'olla al foc, amb pedres i aigua, mentre se'n va a cercar alguna cosa per menjar. Troba un lleó que acaba d'atrapar un búfal i el distreu tirant-li un bastó un bon tros enllà; mentrestant la dona escam-

pa terra per damunt la presa. Això fa que el lleó, quan torna, ja no li ve de gust menjar-se-la i l'abandona, cosa que aprofita la dona per endur-se-la a casa i substituir les pedres de l'olla per talls de carn.

El bisbe va acabar confessant que havia decidit anar a buscar ni que fossin uns quants pèls de búfal, de tantes com són les necessitats de la seva comunitat, víctimes de discriminació com tots els cristians en general al Sudan.

El testimoni de Daniel Comboni

L'antecessor de monsenyor Taban i primer bisbe de l'Àfrica central, Daniel Comboni, un italià mort a Jartum el 1881 i que havia fet de l'Àfrica "l'única passió de la meua vida" —com ell deia— serà beati-



Monsenyor Paride Taban, bisbe de Torit; acompanyat per bisbe auxiliar de Barcelona, Joan Enric Vives; amb la coral de l'Associació Cultural Rhombe al fons

ficat per Joan Pau II el 17 de març a Sant Pere del Vaticà. Per això els missioners i les missioneres, —combonians i combonianes, sacerdots, religiosos i laics— que aquell bon bisbe va fundar,

volen fer presència africana a tot arreu on puguin i compartir, en comunió de fe, allò que els és propi, tot reclamant, si més no, una mica d'atenció a la seva idiosincràsia i a les seves necessitats.

L'actitud i la resposta generosa dels tres mil concurrents a Santa Maria del Mar fa esperar una bona mostra de comprensió i de solidaritat envers les comunitats cristianes del Sudan.

Èxit de convocatòria a la I Setmana Teològico-catequètica

c.c.

BARCELONA.— Del 26 al 29 de febrer es va celebrar la I Setmana Teològico-catequètica organitzada conjuntament per l'Institut de Teologia de Barcelona i la Delegació Diocesana de Catequesi. Va tenir una bona acollida i hi van assistir 350 persones.

La setmana oferia una doble activitat: els tallers de 18.30 a 20 hores i les conferències que els seguien i que duraven fins a les 21 h. Els tallers van versar sobre *Els actes dels apòstols. Per a una catequesi de la Confirmació*, a càrrec de Mn. Jordi d'Arquer; *Crist*, per Mn. Josep M. Jubany; *Temes difícils de la catequesi*, per Mn. Francesc Prieto (al qual van assistir 85 persones); *Història de l'espiritualitat: els grans sants*, a càrrec del Dr. Josep M. Martí; *Com escollir un text per al curs de catequesi*, amb els professors Maria Rosa Olivé, Assumpció Juncosa i Antonio Ortega; *Catequesi i deficients*, pels professors Dr. Lluís Folch, el diaca Francesc Torrebada i Montserrat Torrebada, l'equip de catequistes del Centre de sant Gabriel i Mn. Xavier Pagés.

El dia 26, el director de l'Institut de

Teologia i delegat diocesà, Joan Guiteras i Vilanova, va presentar la I Setmana Teològico-catequètica. «La formació —va dir— és vital per a la nova evangelització» i va explicar com aquesta setmana connectava amb els cursos d'espiritualitat que l'Institut havia ofert en diverses ocasions i amb les activitats de l'antiga Escola de Catequistes. Després va presentar el primer conferenciant, monsenyor Pere Tena, bisbe auxiliar de Barcelona, que va dissertar sobre *Sagraments i Catequesi*.

El professor d'Antropologia Filosòfica a la Universitat Ramon Llull i a l'Institut de Teologia de Barcelona va exposar el dia 27 el tema *Veritable religió i religió veritable*. El tercer dia, el director del Secretariat Nacional de Catequesi de la Conferència Episcopal Espanyola, Dr. Manuel del Campo, va dissertar sobre *Evangelització y catequesi hoy*. El dia 29, el Dr. Guiteras va obrir l'acte valorant la presència dels diplomats en teologia i dels catequistes a la Setmana i va presentar el professor de la Facultat valenciana de Sant Vicenç Ferrer, Dr. Josep Vidal Taléns. Aquest especialista en cristologia i estudis de W. Kasper va desenvolupar *La cristologia i la salvació. Com parlar de la salvació avui?*

Tarragona

S'ha realitzat el VII Fòrum i la XII trobada diocesana de joves

VALLBONA DE LES MONGES.— El monestir de Santa Maria de Vallbona de les Monges va celebrar el VII Fòrum de Representants de Grups de Joves i la XII Trobada diocesana de Joves. Aquest encontre anual és convocat per la Delegació Diocesana d'Apostolat Laical (Pastoral de Joventut).

Joan Boronat

L'edició d'enguany va tenir com a lema *Som portadors d'esperança*, emmarcada dins l'esperit del Concili Provincial de la Tarraconense. Al Fòrum hi van participar uns 80 representants dels diversos grups adscrits a les parròquies de l'arxidiòcesi, així com d'altres vinculats a diferents moviments diocesans.

Les sessions de treball es van centrar en els quatre blocs emblemàtics del Concili de la Tarraconense, per tractar sobre l'evangelització, la celebració dels sagraments, la paraula de Déu, la sol·licitud pels més pobres i marginats i la coordinació eclesial i la missió a les nostres esglésies. D'aquest treball previ desenvolupat a Vallbona de les Monges s'extrauran les conclusions que seran recollides en un dossier que apareixerà en breu.

Segons ha declarat el responsable de la Delegació Diocesana d'Apostolat Laïc, Mn. Joan Anton Cedó: «El Fòrum ha desenvolupat un treball responsable, el laborat amb rigor i d'alguna manera la trobada ha esdelingut com una referència per dur a terme la pastoral durant tot l'any».

Pel que fa a la XII Trobada, aquesta va aplegar uns 300 joves de la diòcesi tarragonina, amb una mitjana de 19 anys d'edat, els quals van participar a l'eucaristia, presidida pel vicari general de l'arquebisbat, Mn. Joan Aragonés. També van tenir un intercanvi amb la comunitat cistercenca del monestir, per assistir després a la pregària de Nona a la tarda. La trobada va cloure amb la festa que va animar el grup musical «Afònios» i el cant dels adeus.

Tortosa

Descens del nombre d'inscrits en Religió en el nivell d'ESO

TORTOSA.— Segons l'estadística presentada per la Delegació diocesana d'Ensenyament, en el present curs 1995-1996 el percentatge de l'alumnat que ha optat per la Religió no ha variat molt respecte a anys anteriors; però sí ha baixat significativament el nombre d'alumnes en el nou nivell d'ESO.

J. Blanc i Bahima

Limitant-nos als col·legis públics de la diòcesi és preocupant que, mentre a la resta de l'Estat espanyol la matrícula en ESO primer cicle és del 60'50 per cent, al bisbat de Tortosa és del 13'08 per cent. El contrast és menor en ESO segon cicle, ja que Tortosa marca el 38'05 per cent i a Espanya s'assoleix el 50'03 per cent.

L'explicació és complexa; però la causa principal estaria en la legislació catalana que encara que classi-

fiqui l'àrea religiosa com a crèdit primordial, se li ofereixen uns crèdits variables molt més «fàcils» com a alternativa. Els pares i els nens segueixen la llei del mínim esforç.

La Delegació insisteix també en aquest curs en la conscienciació dels pares. Així el diumenge 10 de març es va fixar com el dia de l'Ensenyament Religios a l'Escola (ERE). Totes les parròquies han pogut llegir l'editorial del bisbe de Tortosa, Lluís Martínez i Sistach, sobre el tema i els rectors han rebut un esquema homi-

lètic i pregàries, així com material per a trobades amb els pares d'alumnes i els alumnes i s'insisteix molt en la necessitat de coherència entre els grups de catequesi i en el fet de matricular-se a la classe de Religió.

D'altra banda, s'han programat trobades amb el professorat de Religió i un curs de formació i renovació pedagògica la segona setmana de juliol.

Durant la Quaresma s'estan donant recessos espirituals destinats al sector pastoral de mestres cristians, encara que no ensenyin religió. És expressa voluntat del bisbe Martínez i Sistach que, tot i respectant els recessos generals arxiprestals, atesa la transcendència del professorat cristià, se'l doni un tracte més específic de cara la formació espiritual dels mestres cristians.

Edició d'un fullet sobre l'església de Sant Miquel

J. B.B.

ALCANAR.— S'ha publicat un fullet de 50 pàgines i nombroses fotografies en blanc i negre i en color sobre l'església parroquial de Sant Miquel.

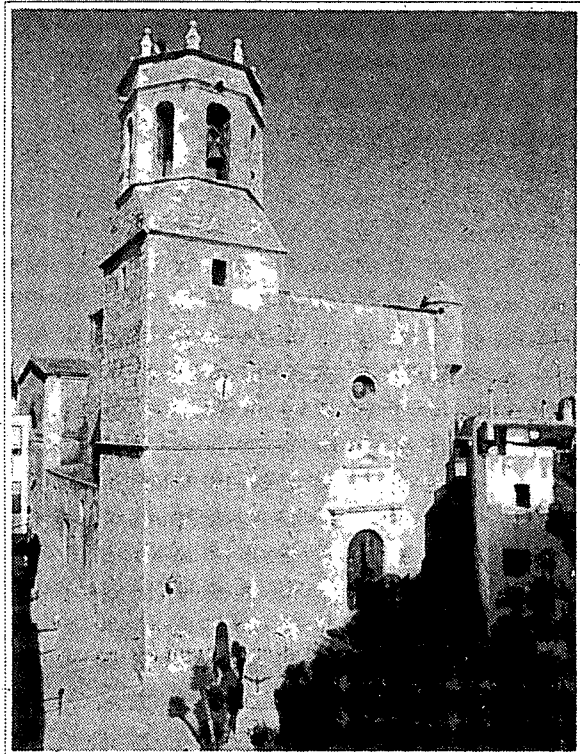
Es tracta d'un estudi monogràfic, documentat i emmarcat en la història, que ha vist la llum gràcies al text d'una il·lustrada en Història del Art: M. Teresa Tosas i Jordà. Ha comptat amb la col·laboració especial de Joan Rosàs i Reverté i també amb la de

mossèn Joan Ferrer, actual rector de la parròquia.

Aquest temple de Sant Miquel es mereixia un estudi seriós, a més del que va fer el canonge Matamoros. L'autora s'estén en el capítol de l'edifici i explica fil per randa la nau, les capelles laterals, les voltes i les cobertes de l'església renaixentista, la capçalera (una obra del segle XIX), el cor, la façana amb el campanar i la portada.

La vàlua i l'oportunitat de l'estudi

està a l'alçada d'aquest edifici que ens regala un estil arquitectònic singular a Catalunya. Escriu l'autora: «És el resultat de dues etapes constructives: la primera —de la qual ens queda la nau i el campanar— entre mitjans del segle XVI fins a mitjans del segle XVII; la segona —a la qual correspon la capçalera— als anys seixanta del segle XIX. L'església de Sant Miquel d'Alcanar presenta uns trets estructurals i estilístics que en fan un exemple gairebé únic dins el context arquitectònic dels segles XVI i XVII a Catalunya».



Mostra de la façana principal del temple de Sant Miquel d'Alcanar

Urgell

Un sacerdot exemplar, músic eminent i màrtir

Homenatge a Antoni Monsó

Antoni Mirabet

LA SEU D'URGELL.— Antoni Monsó i Lledós, prevere, músic i màrtir, ha estat objecte del tradicional homenatge que cada any els preveres i seminaristes de la Seu d'Urgell dediquen a les personalitats de l'església de la diòcesi. Agustí Brescó, canonge director de música, va preparar enguany la memòria en honor de l'exim prevere. «Sacerdot exemplar i músic eminent que va coronar la seva vida amb el martiri» ha estat l'encapçalament de la lliçó.

Antoni Monsó va néixer a Tremp el 1897, va ser consagrat prevere el juliol del 1920 a la catedral pel bisbe Justí Guitart i va morir afusellat el 1936. Al Seminari ja va ser educat en la música a l'empar del bisbe Benlloch i sota el mestratge d'Enric Marfany. El bisbe Benlloch va aplicar a la diòcesi el *Motu Proprio* de sant Pius X sobre Música Sagrada, va vetllar la formació musical dels seminaristes i va instal·lar a la catedral l'orgue actual. Mossèn Marfany formaria una escola de la qual «sorgiria una florida de preveres que escamparien arreu el flaire de la música», va afirmar Agustí Brescó.

L'obra d'Antoni Monsó arrencà al Seminari amb la composició de peces sobre l'Eucaristia, la Mare de Déu i la terra. Altres temes importants del compositor, d'aquella època, són un *Pange lingua*, un *Tantum ergo*, alguns motets eucarístics i la *Missa de Santa Cecília*. El 1925 va ser nomenat beneficiat organista de Puigcerdà. Composa diversos cants a la Mare de Déu i el *Trisagi* a la Santíssima Trinitat. Dins el Foment Cultural de la Cerdanya, del qual n'era consiliari, creà un cor infantil amb 150 cantaires. En el camp popular és autor de conegudes sardanes dedicades a la seva terra: *L'aplec de Talló*, *l'Estany de Puigcerdà*, *Rigolisa*, *Font Romeu* i *La Cerdanya*, considerada gairebé l'himne de la comarca.

Per al compositor, la música va ser una eina pastoral per a solemnitzar la litúrgia, atreure la joventut i desvetllar l'ànima popular. Va liderar l'associació de fejecistes de Puigcerdà, el segon grup format a Catalunya. Aquesta militància li va crear problemes. El dia 7 d'agost del 1936 un escamot i sis milicians s'emporten dos sacerdots, Antoni Monsó i Jaume Martí, cap a la Collada de Toses i els afusellen a la Torrassa d'Alp. «Maria va guiar el nostre màrtir al llarg de la seva vida i, a l'instant de la seva mort, ve a tornar-li la visita», així posava fi Agustí Brescó a la seva conferència, que va ser realçada per la interpretació d'algunes peces d'Antoni Monsó.

«CATALUNYA CRISTIANA» ALS QUIOSCOS DE CATALUNYA

Podeu trobar-la, setmanalment, a:

Editorial Claret S.A.	Roger de Llúria, 5	08010	Barcelona
Euro-Paper Llibreria	Major de Gràcia, 129	08012	Barcelona
Jordi Serrano Poy	Pl. Lesseps (enfrent n. 31)	08023	Barcelona
Kiosko Baldini Bosch	Eusebi Güell, 87	08830	Sant Boi, LL
Kiosko Ferrer	República Argentina, 233	08023	Barcelona
La Formiga d'Or, S.L.	Av. Portal de l'Àngel, 3	08002	Barcelona
Llibreria Balme	Duran i Bas, 11	08002	Barcelona
Llibreria Obradors	Ctra. de Berga, 59	08670	Navàs (BCN)
Llibreria Ramon Llull	La Palma, 9	25002	Lleida
Salvadora Camps Borja	Diputació, 354	08013	Barcelona

Reserva el teu exemplar, ara!

Barcelona

Reunió del Consell Presbiteral

«Convé millorar la coordinació diocesana»

BARCELONA.— En la recent reunió del Consell Presbiteral diocesà es van tractar diversos temes sobre la vida dels preveres i la necessitat de la seva formació permanent i el cardenal Carles va explicar el perquè dels darrers canvis realitzats a l'arquebisbat de Barcelona.

C.C.

«La meua actitud, després de gairebé sis anys d'arquebisbe de Barcelona és d'esperança —va comunicar el cardenal Ricard M. Carles en la reunió del Consell Presbiteral. Una vegada més us vull dir que l'atenció preferent als qui no han descobert o acceptat Jesucrist en la seva vida és el meu objectiu prioritari». El cardenal va assenyalar que comprenia la dificultat d'una societat allunyada de l'Església i d'una Església allunyada de la societat i va animar a enfortir la pròpia identitat i comunió de cara a l'evangelització.

«Però a més de les dificultats majors, en els últims mesos també he pres consciència d'altres dificultats de caràcter més pràctic. He constatat, concretament, problemes importants de tipus econòmic. I també he vist que calia millorar la coordinació diocesana. Aquesta és la raó dels canvis que he dut a terme. També vull fer

notar que canvis com aquests, habituals en la història de la nostra diòcesi, com la distribució de responsabilitats entre els bisbes auxiliars o el nomenament del secretari general, no han estat mai objecte de consulta». I va explicar el sentit dels nomenaments del bisbe Carrera com a moderador de cúria, del P. Enric Puig com a secretari general, del delegat diocesà d'economia, Mn. Joan Benito Tolsau i del gerent, Ignasi Torrent Portabella. L'arquebisbe va recalcar que la idea de fons d'aquests canvis «és millorar la comunió, que és més que l'organització».

Informes i propostes

En la reunió del Consell Presbiteral es va proposar que l'actual residència de les Corts pugui acollir no sols capellans jubilats sinó també d'altres en actiu, que estan de pas o que viuen sols i en un cert aïllament. Per la seva part, la comissió sobre la formació

permanent dels preveres es va qüestionar com s'hauria d'estructurar i qui hauria d'oferir la formació permanent (si la facultat o el CEP o d'altres organismes) per tal que entrés en el ritme normal de l'itinerari d'un prevere. I es va demanar que la comissió estudiés el pla que sortirà del Concili Provincial i que s'hi vinculi.

També es va parlar de completar la composició del Consell Presbiteral mitjançant l'ús, per part del bisbe diocesà, de la facultat de nomenar els membres religiosos que calguin i es va aprovar efectuar una consulta als superiors majors dels ordes religiosos de Catalunya.

En el torn d'intervencions es va preguntar sobre la *recognitio* del Concili Provincial i es va observar que aquest retard inquieta la gent, encara que hi ha perspectives que arribi aviat el reconeixement. Hi va haver una intervenció demanant que el Consell presbiteral tracti els problemes greus de la diòcesi i que es passi a l'acció i finalment es van presentar queixes sobre algunes maneres de procedir dels preveres en la convocatòria a la Jornada Diocesana del Palau Sant Jordi i es va fer notar que la data de la col·lecta de Germanor d'enguany no va ser adient.

Carta Dominical

RICARD M. CARLES



Cardenal, arquebisbe de Barcelona

Ser amb el Senyor, evangelitzar, lluitar contra el mal

Era per les vacances de Pasqua. Jo feia el batxillerat. El Senyor m'havia començat a cridar, però tenia els meus dubtes vocacionals, que jo mateix estimulava per esquivar en la meua vida el compromís sacerdotal. Va ser aquelles vacances que el Senyor va posar providencialment en el meu camí un home de Déu.

I me'l va posar valent-se del meu amor propi. Un altre amic, que ja havia optat pel sí total a Déu, em va desafiar que aquella tarda mateix jo no em veuria amb cor d'enfrontar-me amb el «padre España»; l'anomenaven així a València, tot i que era un sacerdot secular diocesà. Per pur amor propi, aquella tarda el vaig anar a veure, i també per demostrar al meu amic que no passaria res. Però, gràcies a Déu, fou una visita decisiva per a la meua vida.

Vaig començar perquè em dirigís ell. Confessava centenars d'universitaris i de batxillers. ¿Quants sacerdots vam «sortir» del seu confessorari? ¿Potser 120, o 130, o encara més? No ho sabem, però certament deu anar per aquestes xifres. I un nombre incalculable d'hommes de totes les professions i les dedicacions han anat madurant en la seva vida agraint a Déu que posés en el seu camí el cor sacerdotal d'aquell gran formador de consciències juvenils. En iniciar la Teologia, vaig tenir la providència especial d'ingressar al Col·legi-seminari del Corpus Christi, fundat pel que fou arquebisbe de València sant Joan de Ribera, del qual era rector el P. Eladio España.

A ningú no ens ha estranyat pas que, fa unes setmanes, s'hagi iniciat el seu procés de beatificació. Serà, si el procés arriba a bona fi, el sant del confessorari i de la direcció espiritual.

Avui és el «Dia del Seminari» i recordo, com molts altres dies, l'inici de la meua vocació. Un record que creix quan ordeno nous sacerdots, com aquestes darreres setmanes. Avui es continua repetint el relat de l'evangelista sant Marc. Jesús va cridar dotze homes joves —els que va voler/estimar—, en primer lloc perquè s'estiguessin amb ell (visquessin en la seva intimitat), i per a enviar-los a evangelitzar la Bona Nova, amb poder per treure dimonis (lluitar contra totes les manifestacions del mal).

La seva vida tota serà parlar a Déu dels homes (oració sacerdotal) i parlar als homes de Déu (vida pastoral). Són mans, cors, llavis nous, vides senceres, que es lliuren per portar els homes a Déu i per apropar Déu als homes.

Benvinguts siguin a la nostra societat tots els joves que hi arriben amb ganes de millorar-la. Però, i sobretot avui més que mai, benvinguts els qui es volen acabar als problemes radicals del món des de la seva consagració sacerdotal al Senyor.

S'uneixen a unes altres mans —de molts— que tenen a les seves arrugues l'empremta de molta pau vessada durant molts anys. Unes mans físicament a distància les unes de les altres, i escampades per tota la diòcesi, però unides en un sol cor que intenten de servir: el de Crist, Senyor dels nostres cors.

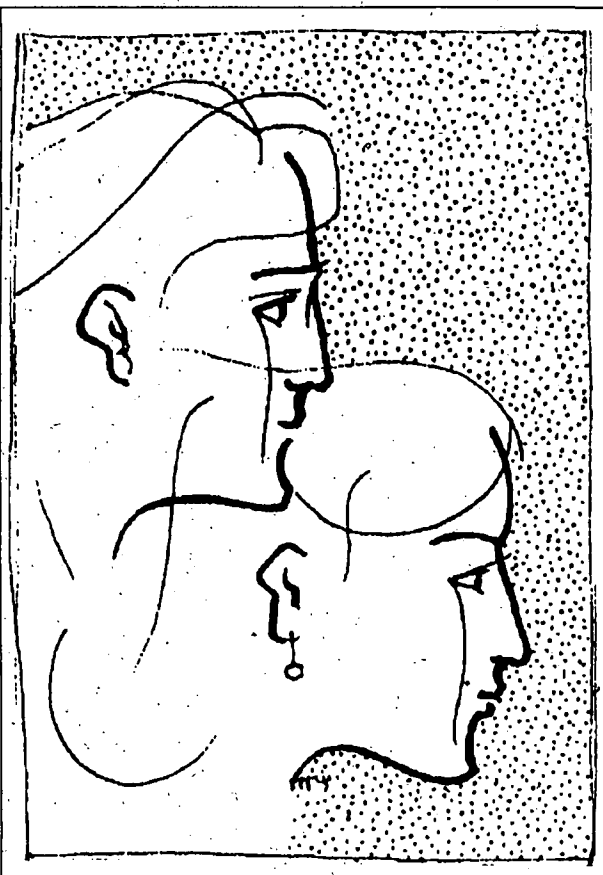
I em pregunto quants joves d'ara, veient les necessitats del món, són capaços de dir a Jesús: «Us seguiré, Senyor, onsevulla que aneu.»

Solsona

Trobada de Matrimonis Grans

Lluís Badia i Torras

SOLSONA.— El 25 de febrer va tenir lloc al Santuari del Miracle una Trobada de Matrimonis Grans, organitzada per la Delegació Diocesana de pastoral Familiar, amb el lema «La pregària» a càrrec del P. Daniel Codina. Pel dia 24 de març està prevista una trobada diocesana de Catequesi Familiar que, en paraules del bisbe Antoni Deig, és «un motiu d'alegria i d'aprofundiment espiritual i pastoral pel que significa de comunió i de comunitat, que ens acomboia en un comú esforç d'educació de la nostra fe, centrat principalment en la família. I això perquè la Catequesi Familiar que va prenent peu a les nostres parròquies, és una de les principals formes que tenim per als adults, primers agents de la catequització». L'encontre es realitzarà a l'Escola Professional de Solsona, val 2.000 pessetes els pares i 1.000 pessetes els fills.



Avisos i comunicats

BARCELONA



Av. Diagonal, 460, 3r - 08006
Tel. 415 30 06 - Fax: 415 14 49

• **XERRADES QUARESMALES A LA SALA CABAÑES.**— A Mataró. Organitzades per ACO de Mataró, Curssets de Cristiandat, JOC de Mataró, Pastoral Obrera, Consell Pastoral de l'Arxiprestat de Mataró. Dia **13 de març**, a les 20 hs, Pilar Espuña, membre de la Germandat Obrera d'Acció Catòlica (GOAC), sobre el tema: *Quaresma i Pasqua: mort i resurrecció al nostre món.* - Dimecres dia **20 de març**, a les 20 hs, monsenyor Joan Carrera, bisbe auxiliar en la demarcació, sobre el tema: *L'Església. El punt difícil de la fe?* Dimecres, **27 de març**, a les 20 hs, Xavier Morlans. Concert, Xavier Morlans, prev., professor de la Facultat de Teologia.

• **SALA IFAC.**— Convent-Santuari de Sant Antoni de Padua, dels Franciscans. Carrer Santaló 80, Barcelona. Dia **14 de març**, a les 19.30 hs. presentació del llibre *La clarisa de los cinco nombres: Muambule Tchiapanga*, del missioner franciscà, Fra Josep-Maria Massana i Mola, O.F.M.

• **ACTES AMB MOTIU DEL DIA DEL SEMINARI.**— El diumenge, dia **17 de març** se celebra el *Dia del Seminari*. El dilluns, dia

18, a les 22 hs. a la capella del Seminari Major (c/ Diputació 231 - 08007 Barcelona), vetlla de pregària per a les vocacions, presidida pel bisbe auxiliar emèrit de Barcelona, Mons. Ramon Daumal. Dimarts, dia **19**, solemnitat de sant Josep, a les 8 del vespre i també a la capella del Seminari Major, el Sr. Cardenal Arquebisbe ordenarà quatre diaques, i en la mateixa celebració l'acte d'homenatge als sacerdots que enguany celebren els 25 i 50 anys de la seva ordenació.

• **PREPARACIÓ QUARESMALES AL SANTUARI DE SANT ANTONI DE BARCELONA.**— C/ Santaló 80, Barcelona. Del dilluns dia **18 de març** al divendres dia **22**, de 5 a 6 de la tarda, xerrada i exposició del Santíssim pel P. Francesc Balcells i Masgoret, O.F.M., sobre *«Reflexions sobre la vida cristiana»*. Els mateixos dies, a les 8 del vespre, conferències a càrrec del P. Agustí Boadas i Llavet, O.F.M. sobre *Sant Antoni de Pàdua, home evangèlic*.

• **PARRÒQUIA DE LA MARE DE DÉU DEL PILAR.**— C/ Casanova 175, Barcelona. *L'Església a debat*. Dia **19 de març**, a les 21 hs., *«Església: una moral rigorista»*, pel Dr. Manuel Claret, prof. de la Facultat de Teologia de Catalunya. Dia **26 de març**, a les 20 hs., Taula rodona conclusiva, a càrrec dels ponents.

• **CENTRE MORAL I CULTURAL DEL POBLE NOU.**— C/ Pujadas 176-178 - Barcelona. *Conferències quaresmals*. Dimecres, dia **20 de març**, a càrrec de Mn. Oriol Garreta i Torner, rector de Sta. Maria del Taulat i Sant Bernat Calbó, sobre el tema: *«Viure l'Evangeli en la vida de cada dia»*.

• **INSTITUT D'ESTUDIS HUMANÍSTICS MIQUEL COLL I ALENTORN (INHECA).**— Cicle de conferències sobre *Idees de Justícia Social*. Dia **21 de març**: *Jan Hus / Roman de Renard*, pel Dr. Joan J. Busqueta, de la Universitat de Lleida. - Dia **28 de març**: *Jerrard Winstanley / Law of freedom*, pel Dr. Joan L. Peres-Francesch, de la Universitat Autònoma de Barcelona. - Les conferències tindran lloc a la sala d'actes de l'INHECA, c/ Mallorca 162-164 ent. 1ª - 08036 Barcelona, a les 7 del vespre.

• **PARRÒQUIA DE SANT ISIDRE.**— Sala Sant Isidre (Aprestadora, 3-5, L'Hospitalet de Llobregat). Dintre la commemoració del 50è aniversari de la Parròquia, el **22 de març**, a les 21 hs., conferència a càrrec del Sr. Isidro Jariega Medina, director del Col·legi Parroquial Casal dels Àngels, sobre el tema: *Línies generals de l'educació avui*.

• **DISSABTES DE PREGÀRIA A MATADEPERA.**— Dissabte, **23 de març**, de 10 a 13 hs. a la casa de pregària i acolliment «Santa Teresa» (Pg. Matadepera, 42, int.; tel. 787 12 50), sobre *«La pregària esperança viscuda en el present»*, amb el P. Agustí Borrell, carm. descalç.

• **COMUNITAT CRISTIANA DEL MONESTIR DE SANT PERE DE LES PUEL·LES.**— C/ Anglí 51, Barcelona. Diumenge, **24 de març**, a les 6,15 de la tarda, *Concert de cant gregorià*, a càrrec de la Schola Cantorum de Barcelona, sota la direcció de Joan M. Aragonès.

• **FUNDACIÓ JOAN MARAGALL.**— C/ Rivadeneyra 3, b. Barcelona. Dia **24 de març** a 2/4 de 8 del vespre, conferència col·loqui entorn del tema: *Reflexió sobre l'actualitat cultural i religiosa del mes*. conduïda per Llorenç Gomis, periodista.

• **ORQUESTRA DE CAMBRA AMICS DELS CLÀSSICS.**— Diumenge **24 de març**, a la Sala d'Actes de la Delegació Territorial de l'O.N.C.E, c/ Calàbria 66, 2ª

planta, a les 11,15 hs., concert de l'Orquestra Amics dels Clàssics, amb la col·laboració de Rosa Carme Martínez, al piano, Consol Grau Melet, castanyoles, sota la direcció del mestre Joan Palet Ibars. S'interpretaran obres de Corelli, J.S. Bach, S. Duran, P. Safont-Tria, E. Granados, J. Malats i M. Albéniz.

• **AMICS DEL BISBE PERE CASALDÀLIGA.**— C/ Rivadeneyra, 6-10è-Telf. 317 61 77 - 08002 Barcelona. El diumenge dia **24 de març**, al Col·legi La Salle-Comtal (c/Amadeu Vives, 6, al costat del Palau de la Música Catalana), se celebrarà la Trobada «Vides per la Vida», en commemoració del 25è aniversari del bisbat de Sao Félix do Araguaia (Brasil) d'on és bisbe Mons. Casaldàliga. Començarà a les 10 del matí. A les 11, Teófilo Cabestrero, claretia, ens parlarà sobre *«Els màrtirs llatino-americans en el nostre món global»*. A les 4 de la tarda, Félix Valenzuela, capellà del bisbat de Sao Félix do Araguaia parlarà sobre: *El 25è aniversari del bisbat*.

• **ASSOCIACIÓ D'AMICS DE L'ORGUE DE SITGES.**— A l'església parroquial de Sitges, el diumenge dia **24 de març** de 1996, a les sis de la tarda, el conjunt vocal *Antígona, de solistes vocals i instrumentals*, sota la direcció de Jordi Casals, interpretarà *Els responsoris de Dijous i Divendres Sant, de Narcís Casanovas (1747-1799)*. El diumenge dia **31 de març**, a les sis de la tarda, *Audició de cant gregorià*, a càrrec del Grup de Cant Gregorià de Vilafranca, sota la direcció de Manuel Cerverà i a l'orgue, Pere Güell. Entrada: donatiu voluntari.

• **ESCOLA DE MÚSICA ANTISTIANA.**— De la Bisbal del Penedès. Diumenge, dia **31 de març**, a les 6,30 de la tarda, a l'Església parroquial de la Bisbal del Penedès, concert a càrrec del *Cor Juvenil Antistiana, Coral Santa Maria, Grup Instrumental, i Orgue*, que interpretaran: Stabat Mater de Pergolesi. Polifonia Religiosa.

• **EXERCICIS ESPIRITUALS PER A SETMANA SANTA.**— L'Obra d'Exercicis. Parroquials organitza dues tandes generals en complet recés a la casa de Sarrià durant els següents dies: des del dimarts **2 d'abril** a les 4 de la tarda, dirigida pel P. Pere Vizcarri, S.J., i una altra des del dijous dia **4 d'abril**, a les 9 del matí, pel P. Josep Solé-Assens, S.J. Les dues tandes acaben el dissabte 6 d'abril a les 7 de la tarda. Inscripcions a O.E.P., c/ Duran i Bas 9 - 08002 Barcelona. Telf. 301 16 26.

• **EXERCICIS ESPIRITUALS PER A MATRIMONIS.**— Amb el tema: *Trobar al Crist en la nostra unió, viure amb Ell en la mútua fidelitat*. A la Cova de Sant Ignasi-Casa d'Exercicis de Manresa, dirigits pel P. Cristóbal Sàrrias, S.J., del **4 al 7 d'abril**, Setmana Santa. Per informacions i inscripcions, telf. 872 04 22.

GIRONA

• **SANTUARI COMARCAL DE LA MARE DE DÉU DE BELL-LLOC.**— Baix Empordà. Diumenge, **24 de març**, benedicció de la nova imatge de Sant Josep Oriol, beneficiat del Santuari des de 1675 a 1687. A les 10 del matí, s'obrirà el Santuari. A les 11, conferència sobre: *La catalanitat de Sant Josep Oriol i la seva època*. A les 11, Missa concelebrada. A la 1, Concert polifònic pel cor *El Progrés*. A les 2, Audició de sardanes. A 2/4 de 3, dinar pels voltants del Santuari. Informació telf. (972) 60 15 32.

VIC

• **RECEPCIÓ DEL CONCILI.**— Se celebrarà a la catedral de Vic, diumenge **24 de març**, a les 5 de la tarda. L'acte tindrà tres moments: la presentació dels documents conciliaris, a càrrec d'alguns membres de l'Església diocesana que assistiren al Concili; la celebració de l'Eucaristia, presidida per Mons. Josep M. Guix, bisbe de la diòcesi; i el bloc anomenat *l'esperit ens dóna un nou impuls apostòlic*, on el Sr. Bisbe convidarà tots els participants a dur a terme les resolucions conciliaris i a treballar amb il·lusió renovada pel Regne de Déu.

TARRAGONA

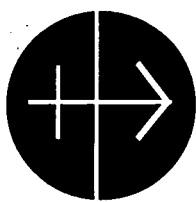
• **PRIMERA TROBADA DELS DESCENDENTS COL·LATERALS D'ANTONI GAUDÍ.**— Se celebrarà el diumenge **17 de març** a Reus, que consistirà en una trobada, la Santa Missa, una recepció a l'Ajuntament, una fotografia de tots els participants, una visita a la Prioral de Sant Pere i un dinar de germanor. El dinar tindrà lloc a l'Hotel Gaudí, Raval de Robuster, núm 49. Més informació: Amics de Gaudí, tel. 34 11 09, i Sr. Anton M. Vidal, tel. 34 38 90.

Legió de Maria

La Legió de Maria, de Barcelona, celebrarà la seva festa anual de l'ACIES el diumenge, **24 de març**, a les 17.30 hores, a la parròquia del Sant Àngel Custodi, d'Hostafrancs, c/. Vilardell, 48 - 08038 Barcelona. Tel. 423 32 89. Presidirà l'Eucaristia Mons. Joan Carrera, bisbe auxiliar.

Aquest any se celebra el 75 aniversari de la fundació de la Legió de Maria, a Dublín, avui estesa arreu del món i es compleixen 41 anys d'ençà que es va establir a Barcelona.

La festa de l'ACIES és un bon moment per a reunir-nos i pregar perquè d'altres la coneguin i gaudeixin dels seus beneficis



Ajuda a l'Església Necessitada

D'acord amb el **Grup de Pasqua** - els convida tots els dimecres de l'any a les 19.15 a la pregària del rés ecumènic del Sant Rosari, a la parròquia Major de Santa Anna, Rivadeneyra, 3 de Barcelona.

Els esperem.

Mirador

L'absurd fanatisme, enemic de la pau

Oriol Camps

Mentre aquí els ciutadans acudíem pacíficament a les urnes per emetre el nostre vot —i d'això ja en parlen prou els nostres diaris preocupats per com es resoldrà el problema de la governabilitat del nostre país—, a Israel es produïa, per tercera vegada en set dies, un nou atemptat terrorista amb un balanç de dinou morts i deu ferits... En conjunt, en una setmana, el terrorisme islàmic ha fet seixanta víctimes mortals sense comptar els ferits, molts d'ells greus. Els extremistes de Hamàs, animats i fornits per la República Islàmica de l'Iran estan decidits a que no es duguin a terme els acords de pau establerts entre el govern israelià i l'OAP d'Arafat, i s'han llançat a aquesta desesperada ofensiva per boicotejar-los. I no dubten en llançar els seus «kamikazes» (escamots suïcides) contra el poble d'Israel. No compten, potser, que si bé la seva ofensiva és contra els jueus, el poble palestí, assedegat de pau i tranquil·litat també n'és perjudicat. Però el fanatisme està incapacitat per pensar. S'ha despullat de tot amor, i res no té en compte.

En el cas de Hamàs, el seu propòsit és expulsar els israelians de Palestina, sense tenir en compte ni la història passada ni les realitats presents. La seva ferotgia arribaria

més enllà del que varen arribar els mateixos nazis a Alemanya. Tot disfressat sota el mantell d'exigències alcoràniques, unes exigències que ells amb el seu fanatisme deuen haver llegit entre línies, interpretant a la seva manera.

Ara, quan semblava que les coses a Palestina estaven encaminades vers una convivència, quan semblava que fins i tot Síria entraria d'una manera o altre en les negociacions de pau, l'edifici penosament bastit

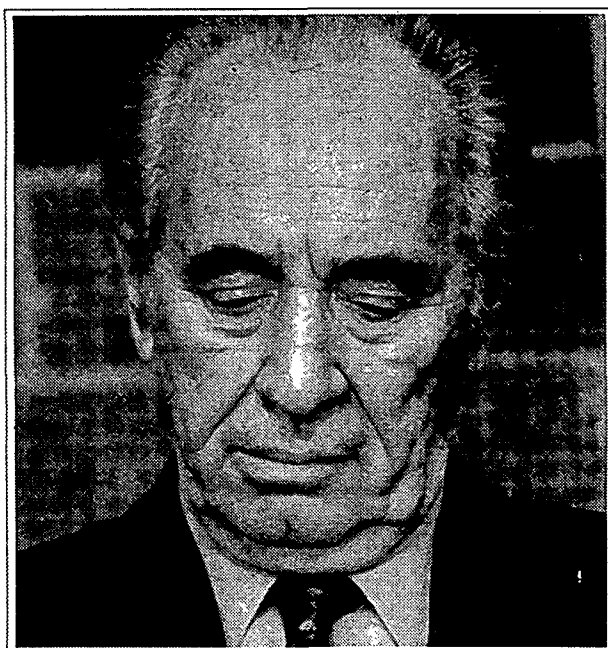
trontolla, i el govern israelià es veu obligat a prendre mesures que li vénen costa amunt, ja que la seva preocupació primera és buscar una estabilitat que ajudi a prosperar les dues comunitats allí establertes: la jueva i la palestina. I cal tenir en compte que la comunitat palestina no és totalment musulmana, sinó que, una bona part és cristiana, i sembla, per tant, que opta per la pau.

El govern israelià, però, també ha de lluitar amb els extremistes del propi poble,

els que assassinaren Rabin, i, segons es rumoreja, els qui facilitaren, en certa manera, l'últim atemptat islàmic. I alhora que adopta mesures extremes contra el terrorisme islàmic, ha de muntar guàrdia contra els extremistes israelians que reclamen mantenir sigui com sigui tots els assentaments jueus i no cedir ni un punt ni als palestins ni a Síria...

Els atemptats terroristes han aixecat una onada de protesta arreu del món. Especialment a Amèrica del Nord on tant s'ha treballat —i es treballa— per aconseguir una mica de pau a Palestina, i on es continua treballant intensament per fer-la més àmplia, per aconseguir que la mateixa Síria entri sense reserves en el mateix pla de convivència entre tots els pobles del Pròxim Orient.

Per altra banda, tots aquests atemptats es produeixen precisament tres mesos abans de les eleccions a Israel, i el cap del govern, Shimon Peres, del partit laborista, ha de fer front al Licud, el partit ultraconservador que, des de sempre s'ha mostrat enemic de pactar una pau que pugui representar un mínim retrocés territorial d'Israel, o una mínima minva del seu poder.



El rostre de Shimon Peres, cap del govern israelià, reflecteix tota la preocupació per la dramàtica situació que els atemptats islàmics han provocat



Ciutadans israelians auxilien les víctimes de l'atemptat de Tel-Aviv



Un home trasllada a pes de braços una dona ferida en l'atemptat perpetrat a Jerusalem

Diàleg econòmic entre Europa i Àsia

Miquel Àngel Codina

Recentment es va celebrar a Bangkok una cimera sense precedents que va aplegar els caps d'Estat i de Govern dels quinze països membres de la Unió Europea amb els líders dels deu principals estats de l'est d'Àsia (Brunei, Corea del Sud, Filipines, Indonèsia, Japó, Malàisia, Singapur, Tailàndia, Vietnam i Xina). El diàleg econòmic i les negociacions per tal de liberalitzar els intercanvis comercials van ser les principals qüestions tractades durant els dos dies que va durar la trobada, la qual va esdevenir el punt de partida per a l'inici d'una nova i més productiva relació entre Europa i Àsia. El repte fonamental d'aquesta cimera, promoure i enfortir els febles lligams econòmics que hi ha entre dos dels tres més grans mercats mundials —Estats Units constitueix, no cal dir,

el tercer bloc en joc—, es farà realitat a curt termini.

Mentre Europa destina actualment al continent asiàtic tan sols l'1 per cent del total de les inversions que efectua a l'estranger, aquesta regió —la que experimenta el més ràpid creixement econòmic del món, l'anomenat «miracle asiàtic»— gairebé no inverteix en el Vell Continent. Aconseguir la creació d'un clima de confiança per afavorir les inversions ha estat una de les tasques que s'hagué de dur a terme a la cimera de Bangkok. Per aquesta raó, els dirigents europeus van excloure tractar temes que comportessin controvèrsia en els seus companys orientals com, per exemple, la violació dels drets humans, la manca de pluralisme democràtic o les precàries condicions laborals en molts estats asiàtics. Tot plegat, per als vint-i-cinc líders el punt clau eren les estratègies comercials. «Hem vingut aquí a parlar del que ens uneix

i no del que ens separa», van subratllar ben astutament fonts de les respectives delegacions, europea i asiàtica. D'una cosa no hi ha cap dubte: Àsia s'ha convertit en una mena de trofeu per a la indústria occidental. Europa pretén, amb aquesta mesura, equilibrar la força que suposa el Fòrum de Cooperació Econòmica Àsia-Pacífic (APEC), que inclou com a motor essencial els Estats Units.

Els països del sud-est asiàtic formaran part l'any 2000 de la meitat del creixement de l'economia internacional, la qual cosa comportarà que cinc-cents milions d'asiàtics disposaran en els pròxims cinc anys d'un poder adquisitiu igual o superior al dels europeus o nord-americans. La declaració de Bangkok ha establert els principis d'una futura cooperació econòmica entre Europa i Àsia. Les properes cimeres tindran lloc a Londres, el 1988, i a Seül, el 2000.

El llibre de Pere Codinachs pretén aclarir la història martirial de la Catalunya del 1936

Una «reflexió històrica» sobre els màrtirs claretians de Barbastre

Josep-Rafael Carreras de Nadal

El llibre *Els ametllers de la carena han florit* ⁽¹⁾ de Pere Codinachs, es planteja explicar amb objectivitat la història martirial de la Catalunya cristiana del 1936. I ho fa narrat el martiri d'unes persones determinades, concretament 51 religiosos claretians a Barbastre, dels quals 25 eren catalans i la resta estaven vinculats a la Universitat de Cervera. Aquest és un fragment de la nostra història política, social i eclesiàstica. Per això, resulta tan interessant la seva lectura.

Per desgràcia estem mancats gairebé totalment de treballs seriosos i d'estudis de veritable qualitat com aquest, que aprofundeixin el nostre passat recent, investiguin àmpliament amb materials de primera mà, és a dir, acudint a les fonts mateixes, i formulin un judici prudent i equilibrat sobre una història sovint tractada ben barroerament, a remolc de fílies i fòbies. Molt especialment existeix un buit immens, pel que fa referència a la tragèdia del 36, ben paradoxalment en l'aspecte religiós. Dóna la sensació que hom vol oblidar, a Catalunya, aquell període; que hom vol posar-lo entre parèntesi i saltar-se'l, com si mai no hagués existit.

Aquesta actitud, sens dubte, és deguda al triomfalisme i a la unilateralitat amb què aquesta història ens ha estat contada durant 40 anys, amb una intencionalitat política (de vegades anticatalana) evident. Hom ha tractat de dur tota la grandesa de la nostra Església catalana i dels màrtirs de Crist al molí dels vencedors, o bé hom s'ha lliurat més a la tasca de denigrar els botxins per treure'n rentabilitat partidista, que no a exaltar els màrtirs.

Contra la falsificació de la història

Així, la desfiguració de llur circumstància martirial ha produït en molts catòlics aquest efecte tan poc assenyat de no voler-ne saber res, deixant-se talment enredar en les xarxes político-religioses, muntades pels qui monopolitzaren els fets per beneficiar-se'n ben irreverentment i injusta a base de transformar llur significat. Cal trencar, doncs, aquestà dinàmica, per la qual ens hem deixat arrossegar a la insignificància, al silenci i a acceptar passivament la falsificació de la nostra història religiosa i político-religiosa.

El present llibre constitueix una reacció digna de tot elogi contra aquella temptació de sub-estimació, de cessió a l'acomplexament induït, de dimissió i de renúncia a aclarir les coses, davant les deformacions de signe contrari, pel que fa a la història martirial de l'Església catalana.

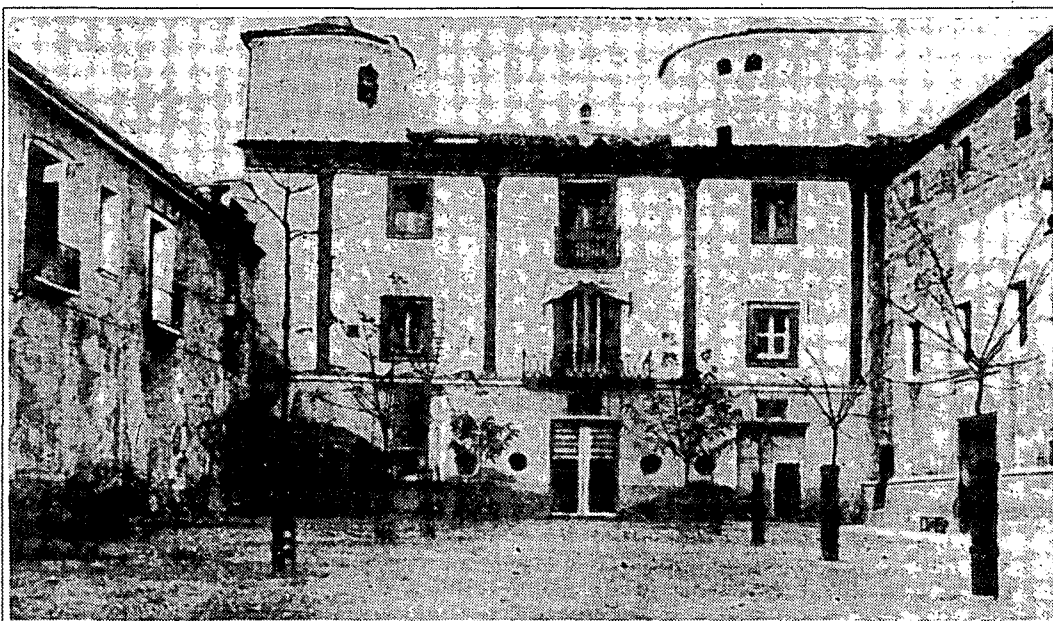
L'autor inclou nombroses dades re-

ferents a la Congregació Claretiana i a membres seus rellevants. Aquesta és també una aportació benvinguda, mancats com estem de treballs històrics i monogràfics de tema eclesial insertats alhora en la vida i la història del país. La història de l'Església a Catalunya ha de ser la de tots els seus components, com són els Instituts religiosos, especialment aquells que nascuts a Catalunya hi han arrelat fortament com els Missioners Fills del Cor de Maria. Inapreciables, doncs, les referències sobre tants personatges il·lustres de la congregació i les notícies sobre l'evolució de la Universitat de Cervera. Més concretament, les dades sobre els diversos homes de govern que expressen llurs opinions sobre la situació política i religiosa en temps republicà (Pares Generals, Postius, Agustí, Goñi, Giron...), testimoni aquest ben valuós per situar i jutjar la situació general.

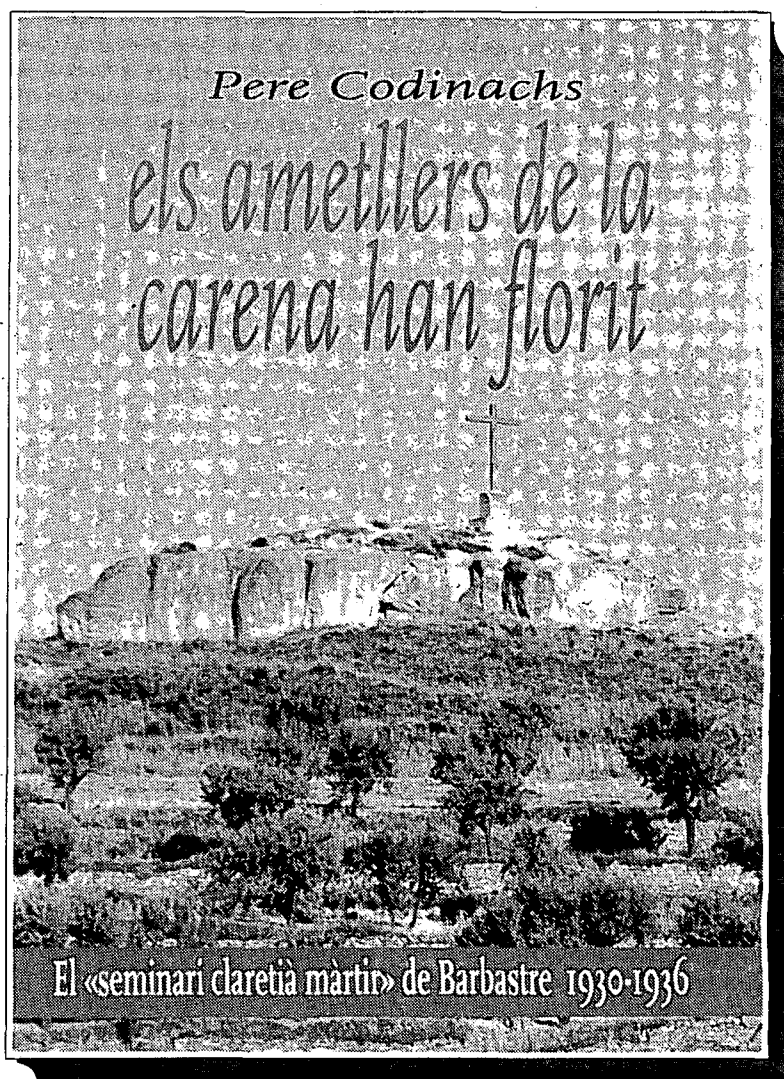
La gran commoció de la Guerra Civil

Per això, aquest llibre ha de ser doblement benvingut. Perquè, també per primera vegada, que jo sàpiga, aborda a fons, vull dir en les seves circumstàncies ambientals i en la seva gènesi social, ideològica i religiosa, uns esdeveniments que s'inscriuen en el cor mateix d'aquella gran commoció que fou la guerra civil del 36 i la terrible persecució religiosa a Catalunya i a tot Espanya.

Tanmateix, el text que comentem reacciona contra el simplisme, el triomfalisme fàcil, les ponderacions o execracions interessades, el ritualisme. En tot cas, no es limita a la pura narrativa històrica que deixa el regust d'un formalisme sempre igual a si mateix, sinó que *enquadra el context històrico-social, enfronta les causes ambientals, arrela en l'«humus» ideològic que alimenta víctimes i botxins, i s'endinsa en la pedagogia espiritual i moral d'uns i d'altres.*



Plaça de l'Ajuntament de Barbastre l'any 1936. Al fons, a l'esquerra, la presó municipal on foren empresonats els Superiors del Seminari. A la dreta, el Col·legi dels Escolapis: el saló d'actes fou convertit en la presó de 46 joves claretians



Es tan sorprenent contemplar com, de cop i volta, es desferma l'huracà persecutori sobre la nostra Església, que sense un estudi molt a fons de la seva etiologia, el mer esquematisme narratiu d'aquelles vicissituds no explica res. Igualment la glòria del martiri apareix en forma tan sobtada, que exigeix unes raons pregones que en manifestin la possibilitat. Aquest aspecte també és tractat abundantment.

El text investiga l'origen social i humà dels nostres màrtirs, llur formació, ambientació, espiritualitat, la labor de llurs mestres,

les idees i ideals que van respirar i viure, àdhuc el to de les seves pregàries i l'entusiasme dels seus cants amb el *leitmotiv* del martiri: «Por Ti Rey mío/la sangre dar». Quan hom sap que el «Visca Crist Rei» no és més que l'antiga confessió «Crist és el Senyor», que un particular ideal martirial fou providencialment conreat des del Noviciat, que una fermesa incondicional de fe els duia a l'adhesió absoluta als valors escatològics i, que aquests ideals sobrenaturals coexistien amb una mística de lluita apostòlica, amb una afirmació de fidelitat a la Doctrina Social Catòlica i amb un amor particular a la classe obrera, amb el coneixement de la realitat político-social del moment que comportava social i psicològicament un cert clima persecutori, amb una catalanitat viscuda i expressada a llur manera però ben autèntica i viva, *aleshores hom percep molt millor la trajectòria vital de llur oblació*. Diríem que l'esperit que els informà fins a l'extrem *tot ho il·lumina*, i que el sentit de llur ofrena definitiva *s'explica amb una lògica terrenal i espiritual alhora*.

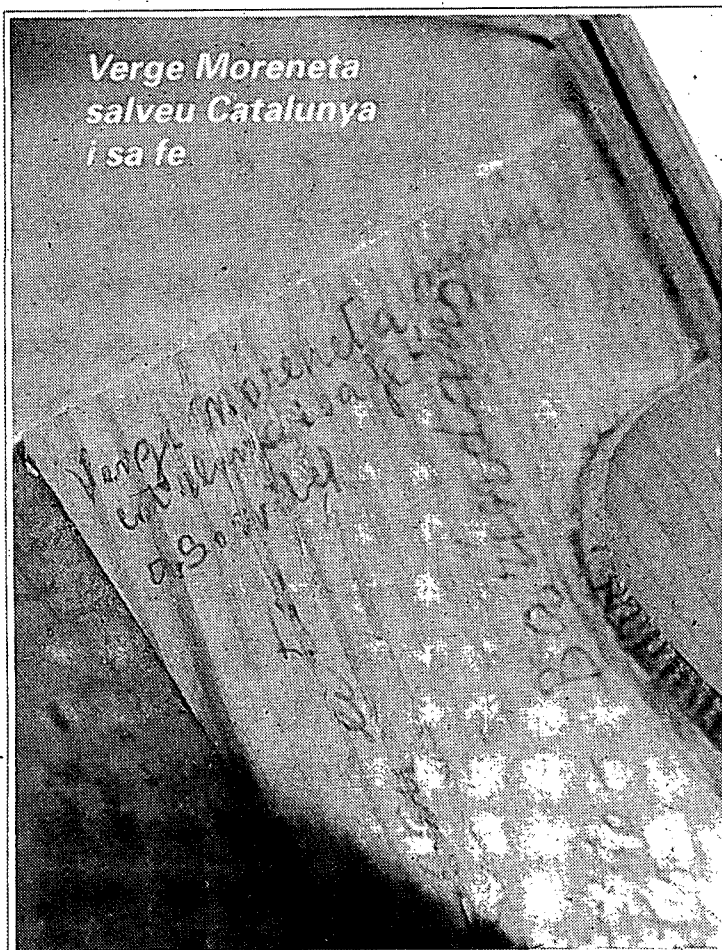
Una imatge deformada de l'Església

No menys important i, encara més, per a la història apareix la penetració

en la complexitat de factors que condicionaren l'actitud dels perseguïdors. És ben curiós que sigui aquest un terreny ben poc explorat. Ja sabem prou que per pronunciar la sentència de màrtiri teològic, és suficient de constatar la voluntat adversa a Crist i a la seva Església manifestada en la mort de sacerdots i religiosos pel sol fet de ser-ho. Però també és veritat que la història, globalment considerada, té les seves exigències de comprensió més àmplia dels fets. A aconseguir aquest objectiu tendeix el nostre escrit i penso que ho fa substancialment.

Allò primer que salta a la vista, quan tracta de l'odi contra la religió experimentat per uns homes concrets i destacats com a guies, i per unes masses summament influenciables, és que els fets del 1936 no es poden jutjar de cap manera amb mentalitat d'avui. La distància és massa gran. Cal situar-se en aquella circumstància concreta. L'autor ho fa a bastament, citant les ideologies col·lectivistes, sobretot la utopia anarcosindicalista, però esmentant també fets i noms de persones que confluïren a Barbastre, considerat paradoxalment l'indret més segur, per fer-ne una trampa mortal per als religiosos cordimarians que s'hi refugiaren.

La mentalitat «religiosa» dels líders de la persecució traeix el seu origen ideològic que informa *una mística i un messianisme revolucionaris amarats de crides a la justícia i a la idealitat social, però alhora ferot-*



Verge Moreneta salveu Catalunya i sa fe

El jove claretià de 23 anys, fill de Rocafort de Vallbona (Urgell), deixà escrit en la fusta d'un tamboret dos dies abans del martiri, la seva última voluntat: «Verge Moreneta, salveu Catalunya i sa fe»

extremadament primària. L'autor constata aquesta realitat en l'ambient i en els individus que interveuen en els esdeveniments que nar-

gement anticristians. Tanmateix, uns condicionaments reals, fets de pobresa, atur, injustícia social, degudament manipulats (i de vegades, lamentablement, no sense un fons més o menys gran de raó), crearen una imatge deformada de la religió i de l'Església en una massa de població de cultura

ra. Tampoc no tem assenyalar les responsabilitats dels catòlics en general, dels homes d'Església en particular i de l'Església institucional amb l'ambigüitat dels seus tres poders, econòmic, moral i cultural. Aquesta aproximació, en el nostre text, d'elements contradictoris, ben lluny de minvar la glòria

dels màrtirs, situa les coses en un terreny molt més real i creïble, per així dir-ho, molt més «històric».

La història martirial resta, doncs, prou aclarida i justificada, i hom dóna raó d'una rancúnia difícil de comprendre de primer antuvi. És un èncert de l'autor de col·locar les morts i el camí judicial que hi conduí, amb totes les acumulacions de sadismes, abusos, injúries, prejudicis, etc... connectats a l'*entrellat sociològic-ideològic-emocional de què són les primeres víctimes els propis perseguidors*. Hom atansa aquest resultat amb una elaboració acurada de les abundoses dades obtingudes.

Altra cosa seria (i això encara està per fer) de resseguir el fil de les ideologies en si mateixes, remuntar-se a llur gènesi primera en el segle passat, i veure *com va ser possible que penetressin el teixit sòcio-cristià del nostre poble*. Naturalment aquest estudi no entrava en els propòsits del present llibre. Tanmateix, crec que caldrà en una o altra ocasió fer-ho perquè aclariria *el darrer rerafons de la persecució*. Aquí és on haurien potser de passar a primer terme certes responsabilitats històriques de l'Església i dels cristians que vénen de lluny, de l'inici de la classe obrera contemporània, quan es conforma el món industrial i apareixen simultàniament proletariat i ideologies anticristianes.

(1) *Els ametllers de la carena han florit*, de Pere Codinachs i Verdaguer, CMF, Editorial Claret, Fundació Cristianisme i Testimoni, 1995.

Boom dels llibres econòmics a Itàlia

L'edició de llibres econòmics a Itàlia ha perdut l'aspecte marginal que va caracteritzar la seva etapa anterior, per convertir-se en un cas editorial d'àmplies repercussions. Segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística, l'any 1994 es van publicar 2.699 títols d'aquesta categoria, amb un tiratge conjunt de gairebé 73 milions d'exemplars, la qual cosa suposa entorn del 25 per cent del volum global de la producció editorial italiana.

En el rang «d'econòmics» entren tots els llibres que tenen un preu de venda al públic inferior a les 5.000 lires (un periòdic val 1.500 lires): una categoria, per tant, restringida que la del llibre de butxaca. El seu preu pot arribar a les 15.000 lires.

El relleu a Itàlia d'aquest tipus de publicacions és un fenomen dels últims cinc anys. Entre 1990 i 1994, les edicions econòmiques han registrat un creixement de vendes del 36 per cent

respecte al quinquenni precedent, mentre que la producció editorial en el seu conjunt va créixer només el 5,8 per cent en aquest mateix període.

En aquesta revalorització del llibre econòmic va jugar un paper destacat la iniciativa d'una petita editorial que va llançar la col·lecció de llibres a 1.000 llires. Encara que se semblen més aviat a uns opuscles (mida full volant, de confecció artesanal, amb paper ecològic) i tenen un tall *underground*,

l'èxit de la idea va encoratjar d'altres editorials a publicar les seves pròpies col·leccions de «cent pàgines, mil lires». Els temes van des de la història dels etruscs fins a les dietes, i la presentació inclou portada de cartolina a tot color.

L'oferta de llibres econòmics continua creixent en varietat i qualitat. L'editorial Mondadori, per exemple, va llançar recentment la col·lecció *Mitos*, al preu de 5.900 lires l'exemplar, en la qual ha

publicat, entre altres, *Al llindar de l'esperança*, de Joan Pau II. Es tracta d'edicions, de 200.000 exemplars, sense que estigui prevista la reimpressió. Sobre si aquest tipus d'edicions aconseguix nous lectors, molts experts ho dubten. «Qui no llegeix, tampoc no llegirà llibres de cent llires», afirma el responsable de la col·lecció *Mitos*. «Però hem aconseguit arribar a un públic molt ampli a través dels quioscs i els grans magatzems». (*Aceprensa*)

Subscriviu-vos a Catalunya Cristiana

CATALUNYA + CRISTIANA

Puiggarí 5-7
08014 Barcelona

Nom Adreça

Població D.P. Província Tel.

[illegible]

El pagament de l'esmentada subscripció el faré mitjançant

☐ domiciliació bancària

(en aquest cas empleneu l'ordre de domiciliació)

Data.....

☐ xec nominatiu que adjunto

Signatura del subscriptor

ORDRE DE DOMICILIACIÓ

Banc / Caixa Agência

Adreça.....

Senyors,

Els prego que, a partir d'ara i fins a nou avís, paguin els rebuts que els presentarà **FUNDACIÓ CATALUNYA CRISTIANA** per la mèva subscripció a "**CATALUNYA CRISTIANA**" amb càrrec al meu *compte corrent*/llibreta

Data.....

Signatura del titular del compte/llibreta

La trobem en el llibre-entrevista d'Albert Sáez

Una reflexió del bisbe Deig sobre temes d'actualitat

Glòria Carrizosa

BARCELONA.— Dèria Editors va presentar el llibre *Què pensa, Antoni Deig?*, que recull una llarga entrevista que va fer el periodista Albert Sáez al bisbe de Solsona, el proppassat 28 de febrer al Saló Comillas de les Drassanes de Barcelona en el marc de la Setmana del Llibre Català.

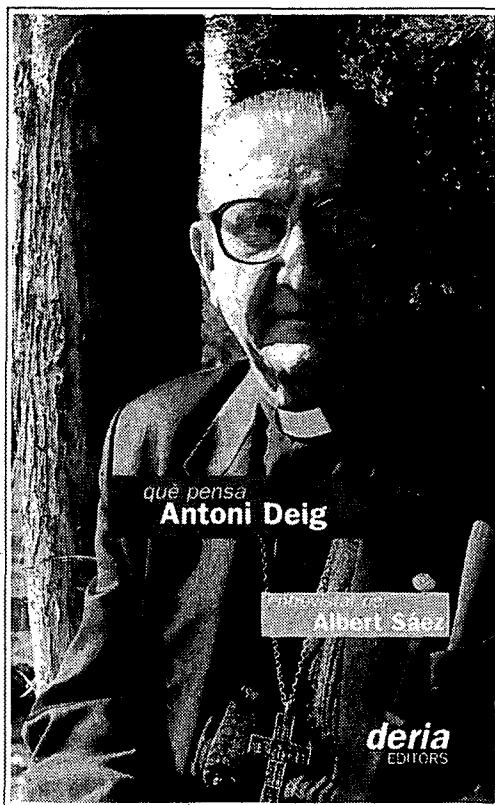
Aquesta editorial formada per un grup de joves professionals del món del periodisme, el dret i l'economia, pretén promoure nous àmbits de reflexió i contribuir a enriquir el debat cultural, social i polític. Els dos primers volums de la col·lecció de llibres-entrevista, *Què pensa?*, van estar dedicats a l'escriptor Manuel Vázquez Montalbán i al periodista Josep Cuní. En aquesta ocasió, el bisbe Antoni Deig se sincera al periodista Albert Sáez que va haver de transcriure nou hores de conversa mantingudes amb el bisbe al Palau

Episcopal de Solsona l'estiu de 1995.

L'Església i Catalunya

Sáez, que actualment és professor i vice-degà de la Facultat de Ciències de la Comunicació Blanquerna (Universitat Ramon Llull), va definir el bisbe Deig d'«atípic» per la gran facilitat que té per parlar amb els mitjans de comunicació. El llibre de butxaca de 109 pàgines es divideix en tres capítols: El país, l'Església, l'Església i el país.

En el primer capítol, Antoni Deig i Clotet nascut a Navàs l'11 de març de 1926, parla de l'estreta relació que va tenir al llarg de la seva vida amb el desaparegut Dr. Josep Pont i Gol, arquebisbe de Tarragona. «Ha estat el meu pare, el meu formador i el meu mestre en totes les coses». Aquest mestreatge va començar al seminari, del qual Pont i Gol era el superior.



Al seu costat va viure el Concili Vaticà II i la transició a la democràcia des de l'arquebisbat de Tarragona, seu primada de Catalunya. «El doctor Pont i Gol ha estat una de les figures cabdals en la contribució de l'Església en la defensa de la identitat nacional

catalana durant el franquisme», diu el bisbe Deig en el llibre.

En aquest primer apartat, el periodista Sáez arran de les declaracions que va fer el bisbe Deig a la Universitat Catalana d'Estiu a Prada, l'agost de 1991 sobre la possibilitat de crear una conferència episcopal catalana

independent de l'estructura eclesial espanyola, li pregunta sobre les arrels d'aquella proposta. És a dir, sobre la configuració de la identitat nacional catalana i la reflexió sobre la missió de l'Església catòlica a la Catalunya de final del segle XX, que justificarien la

creació d'una conferència episcopal pròpia.

En el segon capítol, referit a l'Església, es fa un repàs al recorregut que ha fet el bisbe Deig en el temps i en l'espai eclesial que el converteix en un observador privilegiat de la història recent i de l'actualitat de l'Església catalana.

L'últim capítol intenta vertebrar la relació entre Església i Catalunya. El bisbe respon a les preguntes de Sáez sobre la presència que han de tenir els catòlics en una societat com la catalana, marcada «pel pluralisme i la secularització, en la qual hem de fer present Jesucrist».

En el transcurs de la presentació del llibre, Albert Sáez li va preguntar al bisbe Deig la seva opinió sobre les recents declaracions fetes pel cardenal Carles a *Catalunya Cristiana* sobre la possibilitat que la Tarraconense s'organitzi com una regió pastoral. Mons. Deig afirmà que «aquesta és una de les solucions per arreglar la nostra unitat pastoral. Però per això calen dues o més províncies eclesiàstiques, i de moment només en tenim una».

Claret

Editorial Claret • Roger de Llúria, 5 • 08010 Barcelona
Tel (93) 301 08 87 • Fax (93) 317 48 30

Romà Fortuny
Bartomeu Benàssar

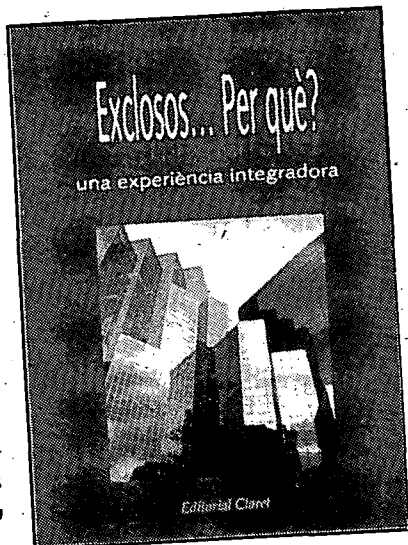
EXCLOSOS?... PER QUÈ?

Engrunes, una experiència integradora

L'any 1972, Romà Fortuny va endegar una catequesi per a adults de la qual va néixer una comunitat. Aquesta comunitat, un cop passats 10 anys, es va fer més gran donant cabuda als pobres que s'hi van voler afegir. Segurament els coneixeu. S'anomenen Engrunes.

Aquestes pàgines presenten la seva experiència, un estil de «fer camí amb els pobres» que pot fer-los protagonistes del seu present i del seu futur. En Bartomeu Benàssar proposa una reflexió cristiana en i per la societat opulenta en què vivim, una visió globalitzadora de la qual tots som destinataris i protagonistes.

Col·lecció Els daus 156. PVP: 1.250 ptes.



Llibres

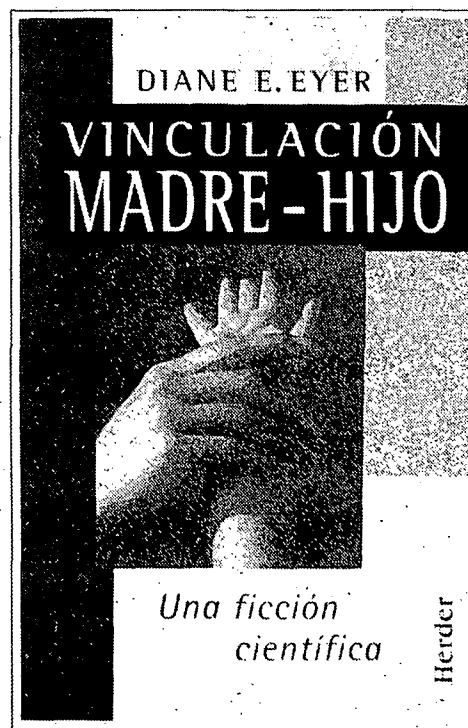
Una història social i ideològica de la maternitat

C.C.

Dos pediatres nord-americans, Kennell i Klaus, van publicar en els anys setanta la seva teoria sobre la «vinculació mare-fill», acceptada amb entusiasme per professionals i profans. Basada en observacions de la conducta animal, aquesta teoria del perllongat contacte físic amb el nounat fonamenta l'instint matern i les condicions hormonals com a principals garanties de la vinculació mare-fill, reduint així les dones a simples autòmats biològics.

Diane E. Eyer, professora de psicologia a l'escola per a graduats en educació de la Universitat de Pennsilvania, qüestiona la validesa d'aquesta teoria i demostra que el vincle mare-fill entre els animals obeeix a una lògica que no pot explicar la complexitat dels lligams humans. El dictat científic de la «vinculació mare-fill» forma part d'una llarga sèrie de normes higièniques i psicològiques que, des de finals del segle XIX, van començar a desautoritzar les dones en l'exercici de la seva funció materna.

Aquest brillant i refrescant estudi ofereix una història social i ideològica de la maternitat, cada cop més esclavitzada per la ciència, que permetrà a mares i pares, a pediatres i psicòlegs, interrogar tot un seguit de principis acceptats i mai no analitzats en la seva validesa.



Diane E. Eyer.
Vinculació madre-hijo.
Ed. Herder.

El llibre de la setmana

Joventut, ocasió perduda

Cristóbal Sàrrias

Les anàlisis sociològiques s'uneixen a les estadístiques, i ens donen un perfil bastant preocupant de la joventut que ja ha deixat l'adolescència, i està amb un peu en la maduresa. Sobretot perquè ens presenta l'ample espectre de gent que, amb titulació universitària o sense, engrossen les files dels que anomenem, amb un eufemisme discutible, *els aturats*.

Uns aturats que estan sotmesos a la tensió quotidiana d'obrir els diaris, o d'anar a l'INEM, i intentar superar la desil·lusió quotidiana de trobar totes les portes tancades, i haver de contentar-se amb l'asfixiant jornada en la qual no es tenen ganes de fer res.

El protagonista de *Matando dinosaurios con tirachinas* n'és un. Ha deixat les aules de la Universitat, on ha estudiat una carrera que li ha donat un títol en Filologia. Com se li acudiria estudiar Filologia? Segurament un idealisme romàntic de la fi del batxillerat, i un entusiasme contumaç durant cinc

anys de vivències entre companys, càtedres, revistes de la facultat, escaramusses esportives, o concerts de l'Estudiantina. Després? Una promesa amb feina que s'independitza i se'n va a Alcoi, i ell que la segueix. És, però, un simple «entretingut». Viu gràcies al sou de la noia, viatja amb el seu cotxe, i és ella la que paga les cerveses i els menjars als restaurants. Ell es dedica a netejar, bé o malament, la casa, a dormir fins ben tard, a fondar sota el sol de llevant, i, sobretot, a cavil·lar. Filologia? No li serveix de res, el que calen són lampistes.

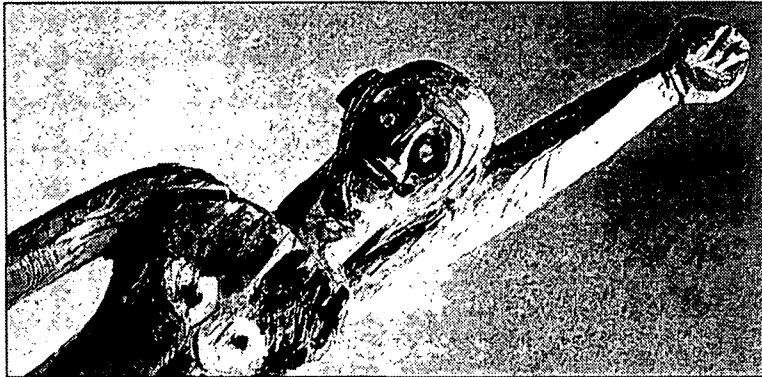
La novel·la guanyadora del Nadal'96 és, sobretot, un monòleg, i un monòleg descoratjador. Maestre ha volgut escriure quelcom personal, i ha fet servir un estil personal. Potser per això ha obtingut un premi, amb el qual, segons sembla, Editorial Destino vol continuar descobrint valors nous, diferents i originals de la narrativa espanyola. La seva trajectòria des de *Nada* està plena de troballes d'autors que després han fet parlar molt

en el camp de la literatura. En aquest cas potser esdevinguí el mateix, si l'escriptor alacantí s'entossudeix de veritat, i no es desanima, davant els resultats adversos.

Perquè *Matando dinosaurios con tirachinas*, tot i ser el diàleg interior d'un home que sap que la seva millor companya és la frustració, apunta detalls que poden fer intuir quelcom més que un èxit efímer, com han dit alguns crítics. Es nota, és evident, que tota l'obra és un exercici d'autoanàlisi de la pròpia circumstància, i d'un entorn que és bastant descoratjador. Té molt de confessió personal, de tedi de la pròpia realitat. Com convé a la seva generació. Maestre ho ha explicat, i li ha donat bon resultat, perquè potser ha convençut, no tant per la originalitat del seu estil, quant per la valentia d'explicar-ho així, sense embuts, amb un llenguatge amb poca cura, deixant endevinar tanmateix, en alguns moments, una vena lírica sorprenent. Entre tanta vulgaritat, descurança, peresa i desgana quotidianes apareix una esclatxa impor-

Pedro Maestre,
Matando dinosaurios con tirachinas,
Destino, Barcelona 1996, 221 pàg.

Pedro Maestre *Matando dinosaurios con tirachinas*



Premio Nadal 1996

Ediciones Destino *Áncora y Delfín*

tant, mínima, però, de superació i d'esperança.

Cal llegir aquesta novel·la amb paciència, perquè la forma, immadura tot i que original, està plena d'incisos, d'interlocutors imaginaris que van i vénen, de vulgaritats gratuïtes i, per afegitura, en el

fons, sempre diu el mateix. Cal, però, llegir-la, tot i que només sigui per preocupar-se, i reafirmar-se en allò que ja sabem: que la generació de l'atur és, realment, desoladora, i el panorama és real i descoratjador, però que convivim amb ell.

Música

Cants a la Mare de Déu



C.C.

El Grup Editorial San Pablo ha llançat al mercat en format de disc compacte i cassette una col·lecció d'himnes oficials a les advocacions marianes que les diferents regions tenen per patrona. Són composicions de gran dignitat i envergadura, profundament arrelades en la pietat popular.

Han estat cantats pel Cor Parroquial de l'Assumpció de Nostra Senyora de Museros (València), dirigit per José Antonio Bolea i interpretats a l'orgue per Juan Montesinos i altres instruments com la trompeta, clarinets, saxo, trompa i flauta.

La sardana i la dansa

Presentacions
discogràfiques

Josep Ventura

El passat 8 de març va tenir lloc, al Col·legi Pare Manyanet de Reus, l'acte de presentació del primer disc enregistrat per la cobla de l'esmentat centre, titulat *Cent anys a Reus*. Varen actuar-hi les quatre cobles actualment existents, en un simpàtic acte que se celebrà al teatre d'aquest conegut centre docent de la capital del Baix Camp.

Amb un concert al matí i una ballada de sardanes, a la tarda, el Foment de la Sardana de Banyuls de la Marenda es disposa a celebrar la presentació del disc *Mig segle de passió*. Els esmentats actes tindran lloc el diumenge, dia 17 de març, amb l'actuació de la cobla La Principal de la Bisbal. Un total de 14 sardanes han estat enregistrades per aquesta prestigiosa formació instrumental, editada per iniciativa del Foment Banyulenc en format de compact disc i cassette. La presentació d'aquest nou disc se celebrarà en el marc de la Sala Bartissol de Banyuls de la Marenda.

REDACCIÓ I PINTURA SARDANISTES.— Els Amics de la Sardana Terranostra, de Girona, acaben de fer públics la cinquena convocatòria del seu concurs de redacció i el setè certamen de pintura, adreçat a tots els nois i noies de 6 a 16 anys, que vulguin expressar literàriament i plàsticament els seus coneixements i vivències a l'entorn de la sardana (en tots els seus aspectes). Hi ha tres nivells de participació, d'acord amb l'edat dels concursants, com també diferents trofeus i lots per als tres millors classificats de cada grup. Els interessats tenen temps de presentar els seus treballs fins al dia 20 d'abril de 1996. El lliurament de premis es farà a l'Auditori Josep Viader de la Casa de Cultura de Girona, el dia 1 de juny. Els originals s'han de fer arribar al senyor Generós Mestres, carrer de Ramon Muntaner, 3, entl. 2a.- 17005 Girona.

Cinema

En lo más crudo del crudo invierno

(*In the Bleak Midwinter*)

Director i guionista: Kenneth Branagh. Intèrprets: Michael Maloney, Joan Collins, Richard Briers.

J.M. Aresté

(Aceprensa)

Després d'un any d'atur, l'actor Joe Harper (Michael Maloney) decideix dirigir i protagonitzar al seu poble natal un muntatge teatral del *Hamlet* de Shakespeare. Així doncs, reuneix sis actors als quals no els manquen ganes de treballar. No obstant, durant les tres setmanes d'assaig prèvies a l'estrena, surten a la superfície les seves peculiaritats i punts de fricció.

Després de la complexa producció de *Frankenstein*, Kenneth Branagh encerta de ple amb *En lo más crudo del crudo invierno*, perquè és precisament la seva aparença d'obra menor la que li presta la seva grandesa. No hi ha escenaris aclaparadors, els actors són desconeguts, la fotografia és en blanc i negre... A més, Branagh aconsegueix un entramat narratiu sense fissures. La seva obra és dramàtica, però amb elements de comèdia que descarreguen una tensió real, s'apropa així a l'estil Woody Allen, ja present en *Los amigos de Peter*. Els diàlegs són àgils, tot i que alguna vegada es caigui en una estúpida grolleria. I els personatges estan ben dibuixats, cosa que ajuda a configurar el sentiment de família que impregnà mica en mica la companyia. Aquest ideal de formar una família ve apuntalat pels problemes efectius que arrossegueu els personatges.

No sembla casualitat que Branagh fixi la nit de



Nadal per a l'estrena de l'obra que assagen els seus personatges; ni que el lloc on es representa sigui una església abandonada. Hi ha un sincer lament de què actualment les esglésies i els teatres es buidin; de què manquen raons per les quals treballar, lluitar, viure... La identificació de Branagh amb el protagonista és evident: amb ell comparteix la passió per l'art, la lluita per no buscar diners immediats a canvi de renunciar a la creació artística personal.

Crònica televisiva

La història de la monarquia britànica

Miquel Àngel Codina

La família reial anglesa acostuma a encapçalar, des de fa molts anys, els titulars dels informatius dels mitjans de comunicació social. La darrera gran notícia ha estat que, quinze anys després de donar el «sí vull» matrimonial al príncep Carles, la princesa de Gal·les, Diana Spencer, li ha tornat a dir el «sí vull», però aquest cop amb ocasió del seu consentiment al divorci de la parella. Segons experts en qüestions legals, Carles d'Anglaterra podria ser coronat rei malgrat el seu imminent divorci de Diana. Cal recordar que tot monarca anglès és alhora el «defensor de la fe» i el «governador suprem de l'Església anglicana». L'arquebisbe de Canterbury, George Carey, va manifestar recentment que «no hi ha cap mena de dubte que un príncep divorciat pot accedir al tron». Es descarta, doncs, a priori que aquest nou episodi en la dinastia de la monarquia britànica enfonsi el país en una greu crisi política i social.

El programa de Canal 33 *Segle XX* emet els dijous al vespre *Els Windsor*; sèrie documental sobre la història de la dinastia que ostenta la corona anglesa des dels temps de Jordi V fins a l'actualitat. Aquesta producció televisiva britànica, que data del 1994, es caracteritza pel seu rigor històric i per l'adopció d'un punt de vista crític però sense caure en el periodisme malpensat i tergiversador amb el qual la premsa sensacionalista tracta sovint els membres de la família reial. Compta, a més, amb testimoniatges molt diversos, des de Barbara Cartland, la famosa escriptora de novel·les rosa i aviastra de lady Di, fins a Edward Heath, ex-primer ministre.

El primer capítol s'inicia amb la pujada al tron, l'any 1910, de Jordi V —avi de l'actual sobirana—, el qual va adoptar el nom de Windsor el 1917, durant la Primera Guerra Mundial, amb la intenció d'institucionalitzar-se com a genuïnament britànic i amagar d'aquesta manera les arrels alemanyes de la dinastia que representava. Gran Bretanya era llavors la primera potència mundial. El segon se centra en la crisi que es va produir arran de l'abdicació d'Eduard VIII, el desembre del 1936, per la seva decisió de casar-se amb la divorciada nord-americana Wallis Simpson. El tercer analitza els primers vint-i-cinc anys del regnat d'Elisabet II. Finalment, el quart i darrer capítol revisa l'estat actual de la família reial, amb divorcis i separacions matrimonials. I és que no tots els contes de fades tenen un final feliç.

Veus d'Església

TELEVISIÓ

TV1

Dimarts 03.00 *Testimonio*: meditació sobre un tema religiós (catòlic).

TV2

Dissabte 10.30 *Últimas preguntas*.

Diumenge 08.45 *Tiempo de creer*.

11.00 *La Missa*: amb la participació de la Coral Bell Horitzó de Barcelona (Barcelonès, arquebisbat de Barcelona), sota la direcció de Núria Lavilla i J. Marcel Sánchez; (director i celebrant habitual: Mn. Manuel Valls i Serra; coordinador: Jaume Planas i Pahissa).

11.50 *Les esglésies de Catalunya*.

Dilluns 16.30 *Pueblo de Dios*.

TV3

Dissabte 08.15 *Signes dels Temps*: el programa estarà dedicat a *Els joves i el Tercer Món*. Dos joves que han estat al Tercer Món col·laborant en projectes de desenvolupament parlaran amb dos joves que han emigrat d'aquests països a casa nostra. Una conversa

diferent sobre el Tercer Món i la solidaritat, amb total llibertat. —En el programa també oferirem els espais habituals de comentari de l'actualitat i d'entrevista sobre esdeveniments de la vida de l'Església. El programa acabarà amb l'Evangeli del diumenge.

TELEVISIÓ DE MATARÓ (Canal 64)

Dv 15/3 20.30 *Creure avui*: Espai cultural: *L'arxiu parroquial de Sant Andreu de Llavaneres*. Informatiu i Agenda; (director: Ramon Safont-Tria).

DI 18/3 13.00 *Creure avui*: (repetició).

Dv 22/3 20.30 *Creure avui*: Taula rodona: *Les vocacions*; (director: Ramon Safont-Tria).

CTV (Centre Televisiu Vaticà)

Retransmissió via satèl·lit europeu Eutelsat II-16° E. 37V. freq. 11.575 GHz, 6.60 italià, 7.50 anglès.

Diumenge 12.00-12.30 *Angelus*. (Directe)

Dimecres 11.00-12.30 *Audiència general*. (Directe)

De dilluns a divendres 18.10-18.25 *Informació*.

Dissabte 18.10-18.25 *Speciale Lumen 2000*.

RÀDIO



RÀDIO ESTEL (Barcelona: FM 106.6)

Cada dia:
de 07.00 a 22.00h.: Cada quart d'hora, butlletins d'informació: general, serveis, d'Església i cultura. Comentaris, cada mitja hora, després de la informació general i d'Església. Comentaris de l'Evangeli a les 7.30 i 21.30.

De dilluns a diumenge:

23.57 *Mirant endins.*

00.00 *Punt i Coma.*

De dilluns a dissabte:

01.00 *Dietari de música i músics.*

01.05 *Ràdio Vaticana.*

01.25 *Espurna d'alba.*

Dilluns

22.05 *Aquí Ràdio Estel.*

22.30 *Diàleg d'Església.*

23.00 *Panorama de cinema.*

00.03 *In Corpore sano.*

00.30 *Cova de clàssics.*

01.30 *Deliciosament instrumental.*

Dimarts

22.05 *Paraules d'amor.*

23.00 *Temps d'acció.*

00.03 *Versió original.*

03.30 *Perfil.*

01.30 *Deliciosament instrumental.*

Dimecres

22.05 *Sons i Resson.*

22.30 *Converses amb la ciència.*

23.00 *Panorama Cultural.*

00.03 *Els veïns de l'escala.*

00.30 *Nit d'Estels.*

01.30 *Deliciosament instrumental.*

Dijous

22.05 *Més enllà del temps.*

22.30 *Tal dia com aquell.*

23.00 *En família.*

00.03 *Temps de paraula.*

00.30 *De persona a persona.*

01.30 *Deliciosament instrumental.*

Divendres

22.05 *Set dies a l'Església.*

23.00 *Encantats de conèixer-ho!*

00.03 *Calaix de sastre.*

00.30 *Fila 7.*

01.30 *Paraules de música.*

Dissabte

22.05 *Pedra angular.*

23.00 *Cova de Jazz.*

00.03 *Negra nit.*

00.30 *Les novetats a cau d'orella.*

01.30 *Paraules de música.*

Diumenge

19.00 *Eucaristia.*

21.55 *Raons per viure.*

22.03 *Mosaic.*

23.00 *La Gran Via.*

23.30 *Blue Velvet.*

00.03 *Amb molt de gust.*

00.30 *Estel de colors.*

01.30 *Dietari de música i músics.*

01.35 *Ràdio Vaticana.*

01.55 *Espurna d'alba.*

CATALUNYA MÚSICA (Barcelona: FM 101.5)

Diumenge

09.00 *Músiques mistiques: Missa Solemnis, op. 123, de Beethoven; Missa Solemnis, KV 337, de Mozart.*

11.00 Retransmissió de la missa conventual des de Montserrat.

CATALUNYA RÀDIO (Barcelona: FM 102.8)

Diumenge

15.05 *Paraules de vida:* conversa sobre un tema d'actualitat des de l'òptica de la fe (director: Francesc Romero).

COPE/RÀDIO MIRAMAR (OM 702)

De dilluns a dijous

20.30 *El Brocal.*

21.00 *El Espejo.*

Divendres

21.00 *La linterna de la Iglesia.*

Diumenge

08.30 *Letra y música:* de temes religiosos.

09.00 Retransmissió de la missa, des de les Carmelites Descalces de Terrassa.

09.45 *Testimoni:* recull d'informacions i notícies de caire religiós.
10.00 *Iglesia es noticia:* informació diversa de les diòcesis, de la Conferència Episcopal Espanyola i de l'activitat del Sant Pare i de la Santa Seu.

RÀDIO 1 (RNE, OM 738; Barcelona: FM 88.3)

Diumenge

08.15 *La Misa de España* (des de Madrid).

RÀDIO 5 (RNE/Catalunya, OM 1.503)

Divendres

17.38 *Fets i criteris:* paraules de l'arquebisbe Torrella, de Tarragona.

RÀDIO ANDORRA (FM 91.1-94.2)

De dilluns a divendres

07.05 *Déu vos guard!* Santoral, reflexió i agenda.

Diumenges i festius

09.00 Santa Missa.

RÀDIO BALSARENY (FM 105.7)

Diumenge

10.30 *La veu de la parròquia:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO BARCELONA (OM 666)

Diumenge

De 22.05 a 23.00h. *Objectiu, l'home:* programa de valors humans. El cas de la setmana; un espai per a la solidaritat; entrevista amb: Josefa Pastor, CMT, que parlarà del llibre «Raïces y carisma» (1936-1939), de les carmelites missioneres teresianes; suggeriments per viure millor la vida i la «Carta Dominical» de l'arquebisbe Ricard M. Carles, de Barcelona (director: Josep-Maria Alimbau).

RÀDIO CERVERA (FM 99.2)

Diumenge

08.00 *Cristians:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO CIUTAT DE BADALONA (FM 94.4)

Diumenge

08.45 *Vida i esperit.*

RÀDIO MARICEL (Sitges FM 107.7)

Divendres

De 20.00 a 20.30h. *La punta:* (director: Jordi d'Arquer i Terrasa).

RÀDIO MOLINS DE REI (FM 91.2)

Dissabte

09.00 *Obrim camins:* programa de valors humans i cristians (director: Octavi Sánchez).

RÀDIO POPULAR DE LLEIDA (OM 1.224)

Dissabte

13.40 *Iglesia es noticia:* entrevista de caràcter humanísticoreligiós i paraules del bisbe Malla, de Lleida.

RÀDIO POPULAR DE TARRAGONA (OM 1.143)

De dilluns a divendres

19.30 *Església viva* (producció de l'arquebisbat).

Dissabte

13.50 *Fets i criteris:* paraules de l'arquebisbe Torrella.

Diumenge

09.45 *Església viva* (producció de l'arquebisbat).

RÀDIO PUIG-REIG (FM107.3)

Diumenge

09.30 *Reflexió:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO SABADELL (OM 882)

Diumenge

PROGRAMES PER A MÉS D'UN MITJÀ

PRODUCCIÓ DE L'ARQUEBISBAT DE TARRAGONA

ESGLÉSIA VIVA: informacions, comentaris i entrevistes. L'emeten: **Ràdio Popular de Tarragona, Ràdio Valls, Tarragona Radio**, i també: **Alforja Ràdio** (FM 104.3) diumenge 09.00h. **Calafell Ràdio** (FM 107.7) diumenge 09.20h. **Cadena Cope-Reus** (OM 1143) diumenge 10.30h.

FETS I CRITERIS: missatge setmanal de l'arquebisbe Torrella (es publica a «Catalunya Cristiana»); L'emeten:

Ràdio 5, Ràdio Popular de Tarragona, Ràdio Valls, Tarragona Ràdio, i també: **Calafell Ràdio** (FM 107.7) dissabte 12h. **Ràdio La Canonja** (FM 102.3) divendres 20h. **L'Esplugu FM Ràdio** (FM 107.4) dissabte. **Ràdio Falset** (FM 107.0) dissabte, a partir de les 14h. **Ràdio El Morell** (FM 105.7) dilluns, a partir de les 21h. **Ràdio Montblanc** (107.0) diumenge, a partir de les 11 h. **Ràdio Santa Coloma de Queralt** (FM 107.5) dissabte 13h. **Ràdio Sant Pere i Sant Pau** (FM 101.0) dissabte, a partir de les 20 h. **Ràdio La Vilella Alta** (FM 102.3) dissabte 12 h. i diumenge a les 13h.

EL MIRALL: **Cadena Cope-Reus** (OM 1143) dilluns 21h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE GIRONA

Departament de Ràdio: d'Albareda 15 pral 1a 17004 Girona; Tel (972) 22.27.75; Fax: 20.18.55.

ESGLÉSIA VIVA: programa setmanal de 30 minuts de durada amb reportatges i entrevistes d'actualitat cristiana, social i humana. Té les seccions: *La Paraula del Bisbe* (comentari setmanal del Bisbe de Girona), *Costumari Cristià* (explicacions a costums i tradicions de l'Església per Joan Baburès), *La Veu dels Joves* (comentaris de Jaume Reixach), *Notícies i El significat de l'Evangeli* (a càrrec de Pere Carreras). Alguns d'aquest apartats canvien segons l'època de l'any. Presenta: Àngel Rodríguez. L'emeten:

Cope Costa Brava (90.3 FM) diumenge 9.45h. **Cope Figueres** (1269 AM) diumenge 9.45h. **Nova Ràdio Lloret** (90.2 FM) diumenge 8.00h. **Ona Jove Riudellots** (104 FM) dissabte 20.00h. **Ràdio Arbúcies** (107.6 FM) diumenge 11.00h. **Ràdio Arenys de Mar** (91.2 FM) diumenge 9.30h*. **Ràdio Arenys de Munt** (107 FM) diumenge 11.30h. **Ràdio Banyoles** (107.3 FM) dissabte 9.00h. **Ràdio Besalú** (107.8 FM) diumenge 11.00h. **Ràdio Canet de Mar** (107.6 FM) dissabte 10.30h. **Ràdio l'Escala** (107.6 FM) dissabte 14.00h. **Ràdio la Vall** (107.6 FM) diumenge 9.00h. **Ràdio Les Planes** (107.7 FM) diumenge 9.30h. **Ràdio Palafrugell** (107.8 FM) diumenge 8.30h. **Ràdio Salt** (97.7 FM) diumenge 8.00h. **Ràdio Sant Joan Les Fonts** (107.7 FM) diumenge 10.30h. **Ràdio Santa Coloma de Farners** (103.6 FM) diumenge 9.00h. **Ràdio Shalom Palau Sacosta** (106.6 FM) diumenge 10.30h. **Ràdio Sarrià de Ter** (87.6 FM) diumenge 10.00h. **Top Gironès-Cassà de La Selva** (92.8 FM) dissabte 19.30h.

* (Inclòs dins el programa parroquial local).

MÚSIQUES I CANTS: programa setmanal de 30 minuts de durada que fa un repàs a la música «godspel» i espiritual negra des dels seus inicis fins a l'actualitat, amb gravacions inèdites i d'importació. Presenta: Josep Maria Pont. L'emeten:

Ràdio Arenys de Mar (diumenge 9.05h). **Ràdio Banyoles** (dissabte 9.30h). **Ràdio Besalú** (divendres 21.00h). **Ràdio Les Planes** (divendres 20.00h). **Ràdio Palafrugell** (dimecres 14.15h).

EL CAFÈ INTERNACIONAL: programa setmanal de 30 minuts de durada que recull els grans artistes i grups de la música melòdica i lleugera dels últims anys amb frases, missatges humans i paraules de reflexió. Presenta: Àngel Rodríguez. L'emeten:

Ràdio Arenys de Mar (dissabte 18.00h). **Ràdio Arenys de Munt** (dissabte 8.30h). **Ràdio Banyoles** (dissabte 10.00h). **Ràdio Besalú** (dissabte 21.00h). **Ràdio Calella** (dissabte 16.00h). **Ràdio l'Escala** (divendres 18.25h). **Ràdio la Vall** (diumenge 13.00h). **Ràdio Les Planes** (dissabte 15.00h). **Ràdio Palafrugell** (dilluns 14.15h). **Ràdio Sta. Coloma de Farners** (dimecres 22.15h). **Ràdio Sant Joan les Fonts** (diumenge 11.30h). **Ràdio Sarrià de Ter**

09.45 *Testimoni:* recull d'informacions i notícies de caire religiós a Sabadell i comarca (director: Juanjo Yunquera).

RÀDIO SALUD (FM 89.1)

Dissabte

De 07.00 a 09.00h. *Rosari:* meditat per joves, entrevistes a catòlics en el món, concurs de Cultura religiosa, meditació mariana, heroics del segle XX, etc.

Diumenge

De 07.00 a 09.00h. Presentació de l'Evangeli del dia i meditació, tema-marià, etc.

RÀDIO SANTA COLOMA DE FARNERS (FM 103.6)

Dimecres

De 23.00 a 24.00h. *SOS pregària:* una hora de pregària des de casa vostra, units per una mateixa sintonia.

RÀDIO VALLS (FM 103.2)

Dissabte

09.05 *Fets i criteris:* paraules de l'arquebisbe Torrella, de Tarragona.

Diumenge

09.00 *Església viva* (producció de l'arquebisbat de Tarragona).

RÀDIO VATICANA (OM 1.530, entre d'altres)

Cada dia

20.40 *Rosari:* en llatí des del Vaticà.

22.10 *Noticiario.*

RÀDIO LA VEU DE NAVARS (FM 107.9)

Diumenge

10.15 *Església viva:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

TARRAGONA RÀDIO (FM 102.6)

De dilluns a divendres

15.30 *Cafè i pastes:* informacions, comentaris i entrevistes.

Dissabte

08.15 *Església viva* (producció de l'arquebisbat).

(divendres 18.30h). **Ràdio Vilafant** (107.3 FM) diumenge 9.30h.

LA PARAULA DEL BISBE: Micro-espai setmanal de 5 minuts de durada. presentat pel Bisbe de Girona Mn. Jaume Camprodon i Rovira.

L'emeten:

Ràdio Calella (107.9 FM) diumenge 11.00h. **Ràdio Malgrat de Mar** (107.4 FM) diumenge 11.10h. **Ràdio Olot** (98.1 FM) diumenge 9.00h. **Ràdio Tordera** (107.1 FM) dissabte 9.05h*. **Ràdio Vilafant** (107.3 FM) diumenge 10.15h*.

* Inclòs dins el programa parroquial setmanal.

PUNT DE TROBADA: magazine setmanal de 55 minuts de durada, que compta amb temes d'actualitat cristiana, humana i social. Presenten: Carles Sánchez i Àngel Rodríguez. L'emeten:

Cadena Cope Figueres (1269 AM i 88.0 FM) (dilluns 21.05h.).

TARDA DE TOTS: en aquest programa s'inclourà un espai dedicat als temes d'informació religiosa que coordinarà Àngel Rodríguez. L'emet:

Onda Rambla Girona (89.9 FM) divendres 17.05h.

TOTS ELS CAMINS PORTEN AROMA: programa mensual de 30 minuts de durada. Es tracta d'un espai de debat sobre temes d'interès, moderat pels periodistes Anna Estartús i Josep Casellas. L'emeten:

Cope Figueres, Ràdio Arbúcies, Ràdio Banyoles, Ràdio Besalú, Ràdio Palafrugell, Ràdio Les Planes, Ràdio Sarrià de Ter i Ràdio Shalom de Palau Sacosta, Ràdio Salt.

Retransmissió en directe de la Missa dominical. L'emeten:

Catalunya Música (96.7 FM) Girona- (101.5 FM) Maresme: diumenge 11.00h. **Cope Costa Brava** (90.3 FM) diumenge 9.00h. **Cope Figueres** (1269 AM) diumenge 9.00h. **Ona Jove de Riudellots de la Selva** (104 FM) dissabte 20.30h. **Ràdio Arenys de Mar** (91.2 FM) diumenge 10.00h. **Ràdio Les Planes** (107.7 FM) diumenge 11.00h. **Ràdio Olot** (98.1 FM) diumenge 9.05h. **Ràdio Shalom de Palau Sacosta** (106.6 FM) diumenge 11.00h. **Ràdio 1 de Ràdio Nacional** (738 AM-93.3 FM) diumenge 8.15h. **Top Gironès de Cassà de la Selva** (92.8 FM) dissabte 20.00h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE SOLSONA

CONVERSA SETMANAL: missatge del bisbe Deig (es publica al «Full diocesà»). L'emeten: **Ràdio Balsareny, Ràdio Berga, Ràdio Cervera, Ràdio Puig-reig, La Veu de Navars**, i també: **Ràdio Súrria** (FM 107.8) diumenge 11.00h.

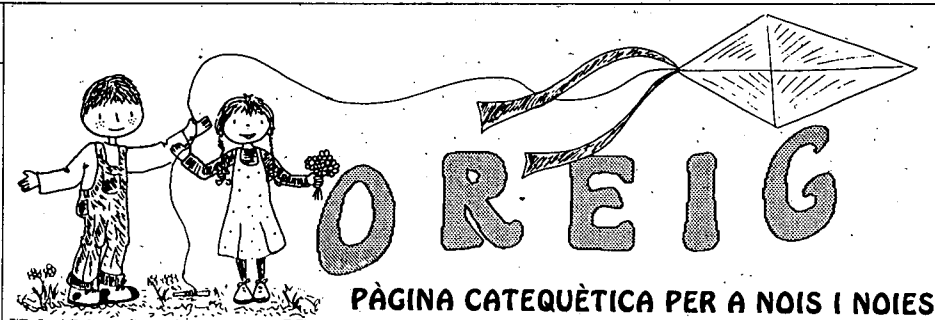
PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE TORTOSA

FE I VIDA: missatge setmanal del bisbe Martínez Sistach (es publica al full «Vida diocesana»). L'emeten:

Ràdio Antena Caro (Roquetes, FM 96.0) diumenge 09.00h. **Ràdio La Cala** (l'Ametlla de Mar, FM 99) diumenge 12.00h. **Ràdio Deltebre** (FM 107.6) dissabte de 9.00h. **Ràdio Flix** (FM 102) dissabte de 9.30h. **Ràdio Gandesa** (FM 107.9) dissabte de 13.00h. **Ràdio Infant** (l'Hospitalet (FM107.9) dissabte 10.00h. **Ràdio Joventut de Masdenverge** (FM 100.7) diumenge 10.00h. **Ràdio Mora d'Ebre** (FM 87.6) divendres 10.00h. **Ràdio Nueva Vinaròs** (FM 98.2) dissabte 22.30h. **Ràdio Onda Cero** (Tortosa, FM 98.0) dissabte 13.05h. **Ràdio els Ports** (Morella, FM 89.0) dissabte 12.15h. **Ràdio Ràpita** (FM 107.9) diumenge 12.00h. **Ràdio Ulldesona** (FM 95) diumenge 09.05h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT D'URGELL

RESSO: entrevista amb personatges o sobre fets diocesans. L'emeten: **Ràdio Pirineu**



AMICS DE DÉU

Sant Josep Oriol, prevere. 23 de març

La Laia va quedar tan contenta de la visita a la catedral de Barcelona, que en parlava sovint amb l'Oriol.

—I el meu sant —deia l'Oriol— que no té cap lloc on visitar-lo?

—Sí, Oriol, —li respon el pare— també tu podràs anar a veure una església on va estar-hi sant Josep Oriol.

—Es deia Josep? i com era? —diu tot content l'Oriol.

—Josep Oriol nasqué a Barcelona l'any 1650, d'una família senzilla. De petit feia d'escolà a la Parròquia de Santa Maria del Pi. Era un noi molt devot, passava bones estones a l'església davant del sagrari conversant amb Jesús.

—Més o menys com Eulàlia —diu la Laia—. També li agradava parlar amb Jesús.

—Calla, que ara expliquen el meu patró; —respon l'Oriol— I què més?

—Doncs que va estudiar Teologia i el van ordenar sacerdot. Tenia tantes ganes que tothom conegués l'Evangeli, que fins i tot va anar a Roma a preparar-se per anar a missions.

—I va anar molt lluny?

—No, preguntant a la Mare de Déu que l'il·luminés, li va fer entendre que havia de tornar a Barcelona, que aquí també feia molta falta que algú expliqués molt bé l'Evangeli a la gent perquè fossin més



bons i estimessin més a Déu.

Així va ser com va tornar a l'església de Santa Maria del Pi, on a més de predicar, escoltar a les persones en confessió per perdonar-les en nom de Jesús, curava els pobres malalts que s'acostaven a l'església i feia molts miracles.

—Explica-me'n algun! —diu l'Oriol.

—Un dia, tot viatjant a peu, va parar en una senzilla fonda a re-

posar. Al seu costat s'hi assegué un pobre que no podia menjar res perquè no tenia diners per pagar. Josep Oriol se'n compadí, agafà uns raves i en va fer rodanxes que es convertiren en monedes d'or. I les entregà al pobre que s'ho mirava espantat.

—I per què no en feia moltes de rodanxes per fer-se ric?

—Perquè els miracles no són per enriquir-se, sinó per ajudar, tal com feia Jesús.

—Això no val! —protesta la Laia—. Així Josep Oriol és més sant que la «meva» Eulàlia? Ho dic perquè ella no feia miracles...

—No, Laia —li contesta el pare—. això només Déu ho sap. A vegades permet que alguna persona faci miracles per demostrar com ens estima. Però ser sant no és fer miracles, sinó estimar molt a Jesús, tenir-lo com a Amic i Senyor.

—Gràcies pare! Visca sant Josep Oriol i visca santa Eulàlia!

FEM CATEQUESI

Els àngels

La Sagrada Escripura parla discretament dels àngels: ens parla de la seva existència, de la glòria i la lloança que donen a Déu i de les obres que fan a favor dels homes perquè coneguem Déu i l'estimem cada dia més.

Anem a veure un exemple: El llibre dels Fets dels Apòstols ens diu

que Pere va ser empresonat per haver anunciat Jesucrist als jueus. Pere estava dormint entre dos guardians i tenia les mans encadenades. Llavors va venir l'àngel del Senyor, la cel·la es va inundar de llum i, tocant el costat de Pere, l'àngel el va desvetllar i va fer que Pere sortís de la presó.

Els cristians es van alegrar molt per l'alliberament de l'apòstol (Fets 12, 4-11). Segurament a ningú de nosaltres no ens passarà mai una cosa tan meravellosa com aquesta, però al llarg de la nostra vida Déu ens mostra que ens estima i vetlla per nosaltres.

Els àngels de Déu ens ho recorden i ens ajuden de moltes maneres.



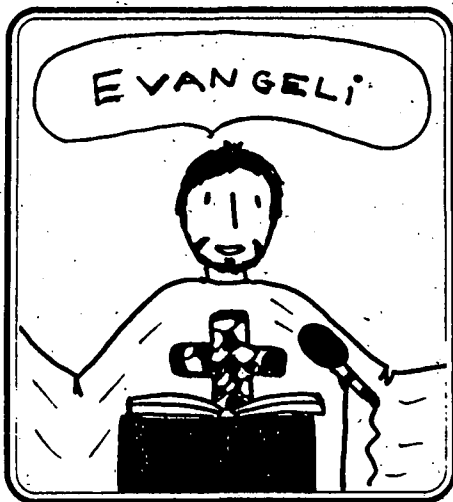
QUÈ ÉS L'EUCARISTIA

L'Evangeli

A l'Evangeli, la litúrgia de la Paraula arriba al seu cim. I ho expressem amb gestos i amb més solemnitat. En primer lloc, el qui proclama l'Evangeli és un ministre ordenat, un diaca o, si no n'hi ha cap, un prevere.

Tots ens posem drets per escoltar les mateixes paraules de Crist. Així mateix, si la celebració és solemne, podem acompanyar el llibre dels sants Evangelis amb ciris i amb encens. El diaca, —o el prevere— proclama l'Evangeli i, en acabar, diu «Paraula del Senyor!», i tots responem amb una altra aclamació: «Lloança a Vós, o Crist!» Després el ministre que ha proclamat l'Evangeli, besa el llibre (són les paraules de Crist!)

Amb tots aquests gestos, així com amb el cant de l'Al·leluia que ha precedit la lectura, volem expressar que la proclamació de l'Evangeli és el moment culminant d'aquesta primera part de la Missa.



PELS CAMINS DE LA BÍBLIA

La bardissa que cremava

Un dia Moisès anava amb el ramat pel desert. Va arribar fins el Sinaí, la muntanya de Déu. Allí veié un esbarzer que cremava sense consumir-se.

Moisès s'hi va acostar, ple de curiositat. I sentí una veu:

—«Moisès, Moisès, no t'apropis i treu-te les sandàlies perquè estàs trepitjant terra sagrada.»

Moisès es va tancar la cara, tenia por de mirar Déu. I Déu va continuar dient-li:

—«Jo sóc el Déu dels teus avantpassats Abraham, Isaac i Jacob. He vist com maltractaven el meu poble a Egipte. Per això t'envio al faraó. Tu trauràs d'Egipte el meu poble.»

Moisès va respondre:

—«Qui sóc jo per a presentar-me davant el faraó i donar-li ordres?»

Però Déu li digué:

—«Jo seré amb tu.»

Moisès va posar-hi una altra dificultat.

—«Els fills d'Israel no em creuran quan els digui que és el Déu dels seus pares qui m'envia. Em demanaran el seu nom. Què els respondré?»

Déu li digué:

—«Jo sóc el que sóc. Aquest és el meu nom per sempre.»

VOCABULARI CATEQUÈTIC

Virtuts teològals. Virtuts que tenen Déu com origen, motiu i objecte. Ell les infon en el nostre cor. Les virtuts teològals són tres: fe, esperança i caritat.

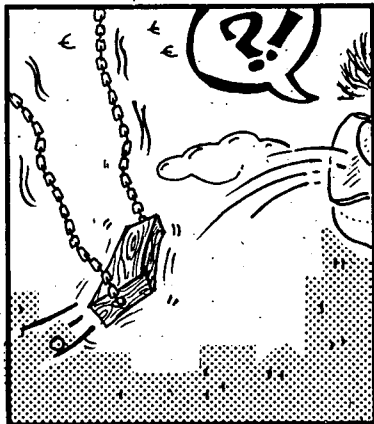
Fe. Virtut teològica per la qual creiem el que Déu ens ha revelat i l'Església ens proposa.

Esperança. Virtut teològica per la qual desitgem i esperem amb una confiança ferma la vida eterna i la gràcia per merèixer-la.

Caritat. L'amor de Déu als homes. / Virtut teològica per la qual estimem Déu sobre totes les coses i el proïsme com a nosaltres mateixos per amor de Déu.

l'Oriol i la-Laia

per Xesc



Petits anuncis

VARIS

RESIDÈNCIA 3a edat amb jardí i terrasses. Hab. ind. i col·lectives, alimentació adequada, ambient familiar, assistència mèdico-sanitària, permanents o temporal. Tel. 450 39 30.

ZONA SARRIÀ, llogar hab. amb lavabo, dret a cuina. Ambient tranquil. Tel. 203 20 48.

COMPRO segells, monedes, postals i objectes antics. Tel. 357 83 94.

LLOGO 2n. pis, 3 hab. ext., cantonada davant Renfe metro Clot. Bones condicions. T. 246 45 44.

S'OFEREIX noia de 36 anys per fer companyia a Sres. grans, cangurs, planxar. També caps de setmana. Serietat. Truqueu, de 21 a 23 h., 457 14 20.

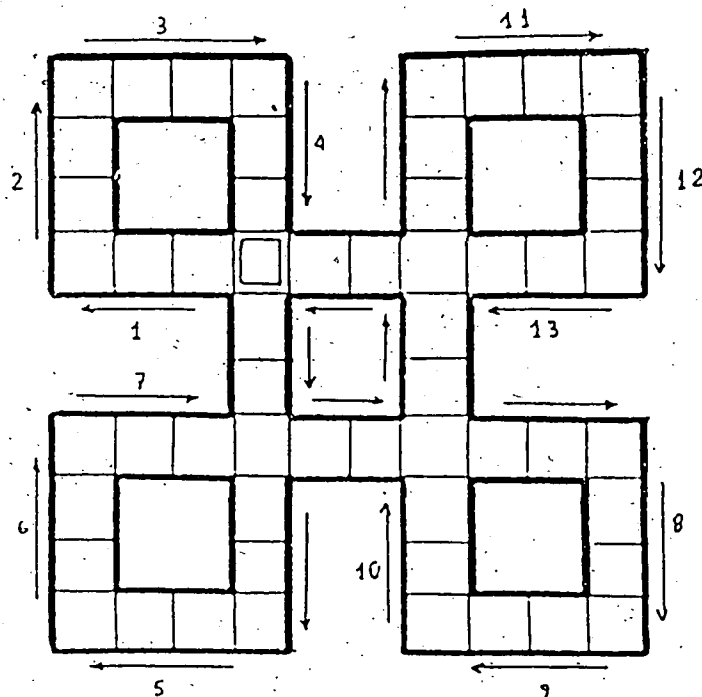
LLOGO pis moblat zona Lesseps, amb garatge. Tel. 211 74 69, de 14 a 16 h. i a partir 21 h.

VENC vitrines de cristall i acer inox. Tel. 209 17 89.

S'OFEREIX secretària 4 o 5 h. Nocions francès, anglès, català, castellà, informàtica, taquigrafia, rel. públiques. Molta experiència i responsabilitat. Tel. 213 63 87.

ACOLLIDA DIURNA 3A. EDAT. No es quedi sola a casa, passi el dia amb nosaltres. A pensió completa, de 8 a 20 h. Tel. 203 97 40. Isabel.

ENCREUATS



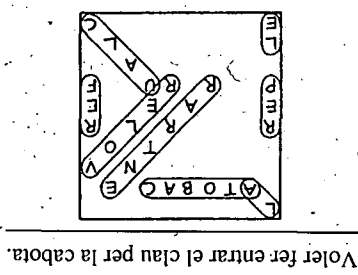
- Habitació d'una comunitat d'abelles.
- Matèria que fabriquen les abelles.
- El primer home.
- Espora molt petita.
- Superior d'un monestir.
- Natural de Turquia.
- Persona que és de la mateixa pàtria que l'altra.
- Ibèric.
- Obligació moral a complir la pena que correspon a un pecat, àdhuc després de perdonat.
- Utilització de la violència d'una manera sistemàtica.
- Cap ací, en direcció cap on hom és.
- Referent a l'aire.
- Convidar.

SOPA DE LLETRES

per Montserrat Albert

BUSCAR ENTRE TANTES
LLETRES LES 8 PARAULES
D'UNA FRASE FETA QUE
ES REFEREIX A LA
TOSSUDERIA

L I E L U S I C L O
A A T O B A C I E L
C L E C L I E N C V
A S P O U S T P O I
R A I S A R I L S R
E N C L A I E I P E
P I N R I R U C O F
I A P O E E C A S O
L L U I S R L I L I
E A L S I O U C I C



Voler fer entrar el clau per la cabota.

JEROGLÍFIC

per Núria Albert

I EL JEROGLÍFIC?

NOTA
NOTA
GUE
1000500

Solució al 859

EM mira de dalt a baix

Em mira de dalt a baix.

ESCACS

per Jaume Mora

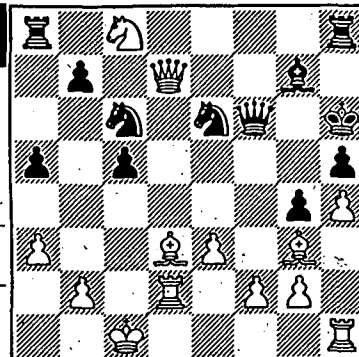
Diagrama 629

Blanques juguen

Realment A4A+ no és encara possible.

Solució al diagrama 628

1 TxC PAXT, 2 T7A+ 1-0
(PRxT, 2 AxA)



Passatemps

per Rosa Collell

EL LABERINT

Comença en el petit requadre de la part superior esquerra i seguint el sentit de les fletxes fins acabar en el mateix requadre.

Solució:

1. Rusc. 2. Cera. 3. Adam.
4. Microspora. 5. Abat. 6. Turc.
7. Compatíct. 8. Iber. 9. Real.
10. Terrorisme. 11. Enga.
12. Aeri. 13. Invitar.

FILATÈLIA

per Enric Graupera



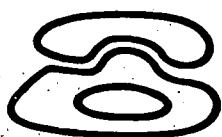
SAMUEL HEINICKE,
inventor

Segell de l'Alemanya Oriental, l'any 1978. Yvert núm. 1983/4.

Heinicke, inventor del sistema d'articulació per a sord-muts, anomenat mètode alemany. Neix a Nautschütz el 1727 i morí a Leipzig el 1790. Pagès en els seus començaments, el 1750 entrà al cos de guàrdia del príncep de Dresde. El 1757 estudià a Jena, l'any següent passà com a professor a Hambourg. A Eppendorf va curar amb el seu sistema a un jove sord-mut, des de llavors se li varen confiar moltes persones afectades. Va fundar a Leipzig un institut per a sord-muts que va dirigir fins a la seva mort.

TELÈFON DE LA SALUT MENTAL

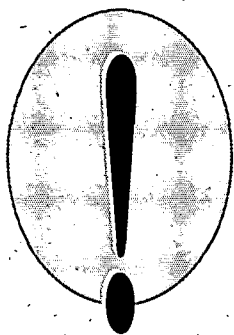
FUNDACIÓ NOU CAMÍ



Psicotelèfon
(93) 427 44 22

El servei que es dona des del Psicotelèfon és anònim, gratuït i inspirat en els principis de l'Humanisme Cristià.

CATALUNYA CRISTIANA



La vostra aportació

CAMPANYA D'APORTACIONS POPULARS AL NOSTRE SETMANARI

Adquirint les butlletes podeu
optar als premis

1r. premi:

Un cotxe PEUGEOT 106
kit - 3 portes.



SORTEIG TRADICIONAL: 4 DE JUNY

2n. premi: Equip informàtic complet, Pc Pentium, 8Mb memòria RAM i 540 al disc dur, teclat i mouse, monitor color, impressora d'injecció de tinta

3r. premi: Els tres Reis d'Orient de producció artesanal, (pessebre de mida gran)

I també, a més: 10 lots de llibres amb 6 títols per escollir de la col·lecció «Àlbums Disney», de Walt Disney (Ed. Beascoa).

BUTLLETA DE COMANDA

Per participar en el Tradicional SORTEIG 1995 en suport de CATALUNYA CRISTIANA

☐ Talonaris a 7.500 ptes.

☐ Butlletes a 150 ptes.

Nòm i

cognoms.....

Adreça.....

Població.....

DP.....

Tel.....

Província.....

Trameto l'import per ☐ xec barrat ☐ gir postal

NECESSITEM EL VOSTRE AJUT

PODEU ADQUIRIR LES BUTLLETES A LES SEGÜENTS LLIBRERIES DE BARCELONA:

—La Formiga d'Or, Av. Portal de l'Àngel, 3

—Balmesiana, Duran i Bas, 6

—Signe, Mallorca, 301

Podeu demanar-ho per correu enviant aquesta butlleta de comanda.



ASSOCIACIÓ D'AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA

Plaça Urquinaona, 11, 3r. 3a. A, tel. (93) 301 37 18 FAX: 302 32 64 - 08010 Barcelona

ELS CRISTIANS HEM DE SOSTENIR LA NOSTRA PREMSA. GRÀCIES PER LA VOSTRA APORTACIÓ

afinant

Llindar

Un perdó que ens redimeix

Manuel Valls i Serra
director

La Quaresma —i el sentit penitencial en general— se'n s'afebleix, perquè abans s'ha afeblit el sentit del pecat, i aquest al seu torn s'afebleix perquè s'ha afeblit el nostre sentit de Déu. La conclusió d'aquest senzill raonament és clara: novament hem de partir de Déu. Per tendir a la santedat és important el sentit del propi pecat i el sentit del pecat només neix d'un autèntic i profund coneixement del Senyor, d'una seriosa i autèntica experiència de fe. Més encara, i dit altrament: no és una veritable experiència de Déu aquella que no porta a la consciència del propi pecat.

El sociòleg alemany Bernd Guggenberger, un agut observador de la cultura occidental, parla de la por a la veritat com a característica d'allò que ell denomina una cultura de la «simulació». Aquesta consisteix en dur una vida com «de segona mà», molt determinada pels mitjans de comunicació, en la qual es renuncia a pensar i a anar al fons d'un mateix perquè no es resisteix a l'«altre» (darrerament també amb majúscula) que és qui ens faria sortir del nostre egocentrisme i de la nostra ficció. El resultat és un «jo» que s'eixampla més i més en una societat d'ídèntics que no sap el que és la veritable comunicació ni un veritable encontre amb l'«altre».

En el fons, el problema de la nostra cultura és la pèrdua del sentit de l'«alteritat». Això explica també, segons Guggenberger, la tendència a l'auto-exhibició als mitjans de comunicació: la gent es despulla interiorment, parla de si mateixa i de les seves transgressions com si tal cosa, com si no tingués res dintre de si mateixa per protegir i per custodiar. Però això és tot el contrari d'una veritable «confessió» perquè hi ha una incapacitat d'escolta de l'Altre que és la que els permetria conèixer's en profunditat i els diria qui són i quins són els límits.

El sentit de Déu consisteix en el sentit d'una relació i en l'obertura a una presència que ens transcendeix absolutament. Com més viu és el diàleg amb el Senyor i més profund el nostre silenci, sense el qual no podrem copsar el do de la seva Paraula, més agut serà el sentit

del nostre propi pecat i la constatació que els seus camins no són els nostres. Neix en nosaltres una sensibilitat nova i més veritable. Neix per la consciència d'una ferida en el nostre cor. Si aquesta relació és viscuda, aleshores el mal comès serà reconegut i confessat com a pecat.

Si l'Església objecta la simple confessió dels pecats en el secret de la pròpia consciència és perquè sap que a la privització de l'experiència penitencial segueix inevitablement una subjectivització d'aquesta mateixa experiència i, en conseqüència, la pèrdua del sentit de l'«alteritat». A la llarga la relació jo-Déu corre el risc de convertir-se en una mera relació amb el meu jo que es fa déu: al final em quedo tot sol amb mi mateix, mentre que Déu és reduït a comparsa: sóc subjecte i objecte alhora, m'acuso i m'excuso, em jutjo im' interpreto, for-

mulo lleis i trobo excepcions, m'autoabsolc o m'autocondemno... El criteri sóc jo mateix, no la Paraula d'aquest Altre. Quan el Pare ens perdona, en canvi, no ens excusa o minimitza el nostre error, i molt menys l'ignora o només l'esborra, com si res no hagués esdevingut, sinó que el seu perdó, rebut sacramentalment, ens redimeix i ens crea novament. Ressuscitem a una vida nova.

La «crisi de la confessió» només se superarà si pacientment proposem el sagrament de la penitència com el sagrament de la trobada joiosa amb la misericòrdia del Senyor. Els sacerdots tenim una greu responsabilitat en la recuperació del sagrament. S'imposa un sincer examen de consciència sobre la nostra disponibilitat i sobre la nostra actitud vers el sagrament i la manera de realitzar-lo. Fa poc llegia sobre aquest afer aquesta declaració d'un

bisbe: «la gent comença a descobrir el mal però potser no té encara confiança en la manera en la qual nosaltres, malgrat el ritu nou, administrem la reconciliació: tem la nostra curiositat, es fa la idea que el sagrament és un procés. Cal, en canvi, accentuar el sentit de festa. I, en efecte, quan una ànima intueix que ha trobat el sacerdot capaç de fer-li assaborir aquesta festa, aleshores corre... Em pregunto perquè, per exemple, a Lourdes les confessions són tant abundoses: perquè l'home acut als llocs on pot alliberar la seva consciència».



Ara mateix

J. Carrera Planas
Bisbe auxiliar de Barcelona

El nostre punt més clar de convergència

Escolto, a través de la ràdio, la veu càlida del bisbe Casaldàliga. A partir de la seva experiència a Mato Grosso denuncia la violència estructural, la injustícia programada. Parla de pobres que cerquen en accions violentes un recurs desesperat per a la supervivència. Ja no escau parlar de primer món, de segon món, de tercer món: hi ha els qui poden i els qui no poden comprar. Aquests, diu amb tristesa, sobren, fan nosa en la rebrotada neoliberal dels nostres dies. L'Església de Jesús ha de respondre a la fam del món. Ha de defensar el dret de tothom a viure amb dignitat...

«La Quaresma és un camí d'amor que obre l'ànim dels creients als germans, i els projecta cap a Déu. L'Evangeli evidencia que el Redemptor manifesta una compassió singular per tots els qui estan en dificultat», ens diu Joan Pau II. I afegeix: «La fam és un drama enorme que afligeix la humanitat: cada cop és més urgent prendre consciència d'això i oferir un suport convençut i generós a les diverses organitzacions i moviments sorgits per alleujar els sofriments dels qui corren el risc de morir per falta d'aliment». «Us exhorto a fer gestos concrets i significatius... Aquesta serà una manera autèntica de viure el període providencial de la Quaresma, temps de conversió i reconciliació».

D'una part, viure reconciliats fa que la comunió entre cristians reprengui sentit. De l'altra, els cristians poden prendre més consciència que en les societats secularitzades, una reconciliació és tan indispensable com el pa de cada dia.

La Carta de Taizé 1996 es titula *Escollir d'estimar*. Hi llegeixo: «Tal com l'ametller floreix a les primeres llums de la primavera, un alè de confiança fa re florir els deserts del cor». I continua la Carta: «Hi ha una vocació a viure reconciliats. En som prou conscients?... D'una part, viure reconciliats fa que la comunió entre cristians reprengui sentit. De l'altra, els cristians poden prendre més consciència que en les societats secularitzades, una reconciliació és tan indispensable com el pa de cada dia». I, encara: «És fàcil comprendre que escollir d'estimar és també estar atent a una de les proves del nostre temps, l'atur. ¿Com buscar la creació de condicions d'existència viables per als exclosos, per als més desposseïts?

Adreçant-se al Sínode de l'Església siro-malabar, el cardenal Ratzinger ha recordat que «el terme *sinode* deriva del verb grec *sinodeuo* que significa avançar pel mateix camí, fer junts la mateixa via». Sembla, en aquests moments, que la part més clara d'aquest camí, la seva franja més àmpliament compartida pels cristians, si més no en el desig sincer, és la de l'opció d'estimar i de servir Jesús en el pobre. No seria tan fàcil, en altres aspectes, de trobar una ratlla transversal de coincidència ni entre els mateixos germans que acabo d'esmentar. Cohabiten amb aquest factor essencial de convergència, altres elements de divergència. Però fer camí junts, mirar, per tant, cap al mateix objectiu més que resseguir-nos les mútues diferències, ens pot donar, d'escriure, un augment de la comunió. El papa Joan Pau II també ho dona a entendre en relacionar els «gestos concrets i significatius» amb «la conversió i la reconciliació pròpies del temps quaresmal».

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova

L'Evangeli, profundament humà

Cal adonar-se del sentit profundament humà de l'Evangeli. Ho avala la paràbola del ric i del pobre Llätzer (Lc 16,19-31). No hi ha pietat a Déu sense pietat dels germans. La salvació depèn del ben obrar en aquesta existència. Es tracta de fer cas de Déu. De Déu ric en misericòrdia, que ens demana l'ofrena del nostre cor. Un cor que batega al ritme del de Déu i que, en això mateix, senti la misericòrdia com la virtut dels forts. A fi de comptes, la irreligió que duu a l'egoisme, és com un deixar-se anar per un pendent, és la postura còmoda. No tenir ideals no és pas cap virtut o força. I acaba donant una consciència endurida i una actuació tremendament inhumana.

La conducta del ric de la paràbola és una fuetjada per tal d'esperonar-nos a viure la fe que es fa autèntica per la caritat: l'amor a Déu i als germans.

La paràbola, tot fent camí, ens mostra el més enllà, on la sort ha canviat. Millor dit, cadascú té, a l'altre món, la sort que s'ha preparat durant la vida. El ric ha arribat a la situació irreversible de llunyania de Déu per sempre, pel fet de no haver usat bé de les riqueses. El pobre ha assolit la salvació, no pas pel fet de ser pobre, sinó perquè ha sabut ajuntar la pobresa amb la pietat. Alerta! Un, amb el poc seny, no es pot construir l'aïllament, l'angoixa, la decadència. I s'ha de convertir en el seu moment: Perquè el temps hàbil és la vida i un ha de mirar de no fer accions que l'aboquin a l'etern irreversible.

Impromptu

Oriol Camps

No diguis blat...

No és convenient deixar-se portar pels impulsos de l'entusiasme, i proclamar com a fet allò que malgrat tots els pronòstics no és més que una possibilitat. És com fer projectes sobre un dècim de la loteria nacional, que té una possibilitat entre cent mil i que, a fi de comptes, si et tornen els diners ja és un èxit.

No es pot dir que un negoci és pròsper fins que ho confirma el balanç i, en aquest cas, les possibilitats són generalment a l'abast, ja que depèn de la intuïció i de l'activitat del que el porta a terme.

Quan les elucubracions de possibilitats es refereixen al resultat que un partit qualsevol obtindrà en unes eleccions, aleshores cal calçar sabates de plom per no donar cap pas en fals, i és quan tot pot transformar-se en el conte d'en Robert i les cabres, i la relliscada pot traduir-se en el més sorollós dels fracassos.

Per això, en política, la prudència és necessària en tots els aspectes, i quan uns candidats ataquen els altres han de tenir molt en compte allò que diuen i que proposen, perquè pot esdevenir que quan les urnes parlin aquells que es creien triomfants s'hagin de batre en retirada o s'enfonsin en un lamentable ridícul, sempre difícil de superar.

Filtrant la notícia

Francesc Gamissans

80.000 exemplars d'una Carta pastoral

Es impensable arreu de l'Estat espanyol que un bisbe escrigui una Carta pastoral i que amb poques setmanes aconsegueixi un tiratge de 80.000 exemplars, que vol dir vuitanta mil lectors.

Aquest fet s'ha donat a Holanda. Un corresponsal de *La Croix* (14 de febrer) publica una entrevista amb l'arquebisbe de Maniles-Brusel·les, cardenal Godfried Danneels, sobre el seu llibre *Les etapes de la vida*, que recull dues Cartes pastorals que han obtingut 80.000 lectors.

En l'entrevista, el cardenal explica la temàtica dels seus escrits i les probables raons de la seva àmplia i ràpida difusió.

—Al principi, les meves Pastorals es llegien només a les misses del diumenge, amb poca assistència de fidels. Però com que jo m'adreço a creients i no creients, poc a poc s'adquirien fora del temple. Crec que la raó de la seva difusió es deu a que jo escric sempre sobre problemes que interessen i inquieten a la majoria dels humans: la recerca de la felicitat, l'acolliment a l'altre, els diferents estadis de la vida, les parelles, el matrimoni i la família, l'amor, viure en fragilitat, el més enllà, Déu, etc.

Mons. Danneels comenta:

—Jo parteixo de la base que cal escoltar abans d'escriure, perquè la majoria de les situacions no les

visc jo, sinó la gent. S'ha d'escoltar sempre, dia i nit. Si volem, els bisbes tenim la sort de tractar i alternar amb joves i vells, amb dones i homes, amb savis i ignorants, pobres i rics.

Sobre el matrimoni i la família diu el cardenal:

—La família passa per molts problemes, sobre tot la mare: parelles sense fills, pares que han perdut un fill tot just néixer o que els ha nascut disminuït físic o mental, mares solteres, etc.

L'arquebisbe de Brusel·les, tot i reconèixer que no son pas els eclesiàstics els qui més bé poden parlar de l'amor conjugal i del matrimoni, sí poden aportar alguns criteris objectius i potser més imparcials, donat la gran experiència en el tracte amb centenars de parelles: casats, divorciats i tornats a casar, parelles fora del matrimoni, etc.

Sobre els ajuntats comenta:

—En aquestes parelles, el cuc no farà morir a la planta, perquè s'ha de tenir confiança en la bondat natural de l'home. En el do de la vida i en l'amor mutu, sempre hi ha Déu.

Una d'aquestes Pastorals del cardenal, titulada *Dir adéu, viure en la fragilitat*, ha estat traduïda i publicada en el darrer número de *Documents d'Església* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat). Tot i la seva extensió, és interessantíssima per les mil situacions que tracta.


**IGNACIO
ARÉCHAGA**
**Director de
Aceptensa**

SIDA: prevenció sense tabús

Crida l'atenció la importància que la premissa ha atribuït al document dels bisbes francesos sobre la SIDA. Fins ara se'ns assegurava que ni tan sols els catòlics es guien en el seu comportament sexual pel que ensenya el Magisteri de l'Església. Això no obstant, ara una sola frase espigolada en un llarg document esdevé notícia de primera pàgina i és contemplada com si tingués un poder taumatúrgic en la prevenció de la SIDA.

Però en qui pot influir? Aquells que adapten la seva conducta sexual als ensenyaments de l'Església —abstinença abans del matrimoni o fidelitat a la parella no infectada— tenen una protecció natural contra la SIDA i no necessiten en absolut el preservatiu. En canvi, els qui porten una vida sexual contrària a l'ètica cristiana és senyal que no fan cas dels bisbes, i per tant no els importa el que aquests puguin dir sobre la SIDA. I si les insistents campanyes sobre l'ús del preservatiu no els ha decidit a utilitzar-lo, per què anaven a fer-ho ara?

En felicitar els bisbes per aquest pretès canvi, que ells neguen que sigui així, s'intenta associar l'Església amb un cert tipus d'estratègia en la prevenció de la SIDA, sobretot amb els joves. En teoria, els responsables d'aquestes campanyes asseguruen que es tracta d'aconseguir canvis duraders en el comportament sexual per reduir d'aquesta manera els riscos d'infecció. En la pràcti-

ca, només s'inculca la utilització del preservatiu, presentant-lo com quelcom normal, per no dir indispensable. I com l'Església catòlica considera que això afavoreix un comportament sexual irresponsable, se l'acusa de no col·laborar en la prevenció de l'epidèmia.

En realitat, l'Església catòlica treballa per prevenir la SIDA en promoure, abans i ara, una conducta sexual que evita el risc d'infecció. Això no ho poden dir els que van alentar una trivialització de les relacions sexuals, i que avui intenten pal·liar les seves conseqüències amb la idea del «sexe segur». Les crítiques a l'Església per no donar-hi suport, revelen el malestar d'una mentalitat acostumada a cercar remeis tècnics per a problemes que de fet exigeixen un canvi de conducta. El que és dolent és que en aquest cas el remei tècnic és molt pobre. En l'època dels trasplantaments, de la teràpia gènica i de la fecundació *in vitro*, el més avançat per prevenir el virus mortal de la SIDA és una funda. En no haver-hi una vacuna, com el recurs és tan precari, s'intenta donar-li privilegi de noblesa amb aprovacions sanitàries a les quals es desitjaria afegir les benediccions de l'Església.

Però davant la difusió de la SIDA, l'estratègia del «sexe segur» és un mer pal·liatiu («Si no ets cast, almenys sigues caut», deia ja l'adagi llatí). La via eficaç de prevenció consisteix en un esforç educatiu per proposar uns criteris sans de conducta sexual. L'Església catòlica ho intenta, la qual defensa una concepció del sexe basada en el domini de si mateixos, la responsabilitat i la formació moral. Es tracta també d'una prevenció coherent. Doncs no es pot pretendre que els joves descobrixin una visió de la sexualitat basada sobre l'amor i la responsabilitat, i alhora distribuir preservatius en els col·legis.

Els bisbes francesos defensen també aquest enfocament de prevenció. Si cal buscar una frase que faci justícia al contingut del document, seria més exacte titular: «Els bisbes francesos consideren que el preservatiu és una resposta insuficient i deseducativa». Però llavors ja no es podria dir que els bisbes francesos han canviat i oposar la seva «obertura» al «bloqueig» de Roma.

Si s'interpreta malament el document, alguns han afirmat que «per als bisbes el preservatiu ja no és tabú». Però el preservatiu és el nou tabú, la norma sexual que no es pot transgredir. La fidelitat a una dona es dona per impossible, però s'exigeix una fidelitat total al preservatiu. El que avui dia continua sent tabú és parlar de la castedat.

En realitat, l'Església catòlica treballa per prevenir la SIDA en promoure, abans i ara, una conducta sexual que evita el risc d'infecció. Això no ho poden dir els que van alentar una trivialització de les relacions sexuals, i que avui intenten pal·liar les seves conseqüències amb la idea del «sexe segur».


**JORDI BASSAS I
RIBALTA**
Escriptor i teòleg

Temps nous, vells problemes

Començaré amb dos fragments de l'encíclica *Cum multa*, publicada per Lleó XIII el 8 de desembre de 1882, i dedicada als catòlics espanyols:

«...Cal defugir l'equivocada opinió dels qui barregen i fins identifiquen la religió amb algun partit polític, talment que consideren gairebé separats del catolicisme els qui pertanyen a un altre partit. Això, en realitat, és ficar de mala manera els bàndols en l'august camp de la religió, voler trencar la concòrdia fraternal i obrir la porta a una funesta multitud d'inconvenients.» (n. 5).

«Les disputes en defensa dels sagrats drets de l'Església no es facin amb altercats, sinó amb moderació i temperança, per tal que doni a l'escriptor la victòria de la contesa el pes de les raons i no pas la violència i l'aspror de l'estil.» (n. 10).

Això s'esdevenia en plena restauració monàrquica d'Alfons XII i dos anys després de la fundació del PSOE per Pablo Iglesias. Governaven els partits «turnants» de Cánovas del Castillo (conservador) i Sagasta (liberal), en un període considerat pels historiadors com un dels més pacífics de la història d'Espanya. Tot i això, sembla que, des del Vaticà les coses no es deuen veure gaire clares, i el Papa llença una clara invectiva contra les tendències polítiques que avui definiríem com a «ultres», i que aleshores corresponien; sobretot, al tradicionalisme carlí.

Què passaria si avui arribessin de Roma paraules com aquelles arran de les passades eleccions? És difícil saber-ho de cert. La Conferència Episcopal Espanyola es va pronunciar de la forma acostumada: cap dels partits polítics no encarna la totalitat de l'Evangeli, però els catòlics, a l'hora de votar, han de tenir molt en compte qüestions morals vinculades sobretot a les lleis sobre l'avortament i l'eutanàsia. L'estil de Lleó XIII partia de l'inversa: primer, advertir sobre les exigències de pluralitat i respecte a l'altre, i de rebuig de la violència i l'aspror verbal; la resta, ja vindria de més a més. Primer, foragitar la crispació; després anar per qüestions morals. Lleó XIII sabia perfectament el que deia.

Respir

Miquel Estradé

Dues experiències

La primera la vaig fer amb en Rovirosa. Funcionava amb un bastó amb un tac de goma. Un dia vaig entrar a la seva cel·la a l'Hostatgeria i me'l vaig trobar que intentava de treure el tac de goma del bastó que se li havia trencat per posar-lo a un altre. Forollava i forollava i no en sortia. Enfadat digué: «Prou! Ja hi tornaré més tard!» Li vaig demanar que m'ho deixés provar i només amb dos dits el tac va sortir. «Com us ho heu fet?». La resposta no podia ser cap altra: «Fent el gest que falta i que vós heu deixat de fer». La segona va ser amb un grup de joves que anàvem de Corbera a la Creu de l'Aragai a peu. Estàvem cansats i molts van renunciar dient que no la trobaríem. Cinc o sis vam continuar; just d'aixecar-nos per reprendre el camí, i teníem la Creu a la vista. Havíem fet els darrers passos que calien i que la majoria va renunciar a fer. En molts camps de la vida és veritat la consigna que donàvem a l'últim RESPIR: *Cansar-s'hi, però no cansar-se'n!*

Humor



«Els escoltes són gent que van un xic r i aprenen a ser útils en la nostra soci

Unes 300 persones, membres de l'Associació d'Antics i Amics de Minyons Escoltes Guies Sant Jordi de Catalunya es van reunir el diumenge 25 de febrer, a Montserrat per celebrar la desena Diada Catalana de l'Escoltisme.

Marta Puyol

Segons els organitzadors, aquesta trobada ha estat convocada per reviu records, i per deixar ben clar que l'escoltisme català encara existeix i té una eficient tasca de voluntariat de servei. Quan s'han complert 70 anys de la seva creació, «el moviment escolta continua essent una bona eina d'educació dels nois i noies del nostre país assegura Genís Samper, consiliari de l'Associació, que compta amb uns 500 membres. En opinió de Samper, els membres del moviment escolta «són gent que van un xic més lluny, que aprenen a ser útils a la nostra societat. Això era una veritat no sols als anys 50 sinó també ara».

L'associació d'Antics i Amics Escoltes va participar a l'ofertori de la missa de les onze a la basílica de Montserrat amb una ofrena portada per l'escolta més vell dels que actualment encara viuen, que és el Sigfrid Quer, de l'Agrupament de la Mare de Déu de Montserrat, els primers amb els quals va fer escoltisme mossèn Batlle. També va col·laborar una representació de les noves fornades del moviment amb dos llobatons de l'Agrupament de Sant Pere Claver del Clot.

En opinió de Quer, de vuitanta dos anys, que abans de la guerra civil, l'any 1931, va ser cap de llobatons, s'ha tingut un gran encert en celebrar la trobada a Montserrat, «on els escoltes hem estat molt ben rebuts, tant en temps bons com dolents. Fèiem les coses amb molta il·lusió; els tres lemes que diuen *Sempre i tant compuc, Sempre a punt, Fi de servei*, són fàcils si t'agafen de jovenet és com un virus que tens per sempre i que gràcies a Déu no es cura».

A la trobada hi va haver lloc per un repàs històric dels capdavanters del moviment escolta al nostre país i de les activitats fetes en el transcurs del temps, fet per Josep Albiol, president de l'Associació d'Antics i Amics Escoltes, que va recordar que «aquest any coincideixen dates importants, com el centenari del naixement de Batista i Roca, els 40 anys de la mort de mossèn Batlle, 30 anys de la Conferència Internacional Catalana de l'escoltisme, i una dada més són els 20 anys que ens separen de l'inici de germanor entre escoltes de Catalunya i de Flandes que portava el nom de *Cataflans*, el mateix any que es van convocar les 12 hores de Pasqua a Montserrat, a més del desè aniversari de l'Associació d'Antics i Amics Escoltes de Catalunya. Creiem en el futur i per això necessitem més que mai aplègar els antics escoltes i guies, per obrir nous camins i oferir un recolzament actual i efectiu al moviment i a les noves generacions que l'integren. Necessitem que

es conegui la feina que ha fet i segueix fent l'escoltisme en l'educació dels joves i que a casa nostra tothom sàpiga que l'escoltisme serveix i existeix.»

Noves generacions d'escoltes

La Comissària General de Minyons Escoltes Guies Sant Jordi de Catalunya, Mireia Franch, va manifestar que «l'escoltisme d'ara, dels minyons escoltes i guies de Catalunya, crec que té les mateixes finalitats que en el passat, educar persones per ser responsables i actuar pel país, per la transformació social. Probablement, en la forma hi ha coses que han canviat, com qualsevol cosa que evoluciona en el temps, però l'objectiu és el mateix: que els joves visquin col·laborant en l'entorn social, de l'església del país i de la societat en general.» Franch va explicar que un dels darrers projectes en els quals s'havia embarcat Minyons Escoltes Guies Sant Jordi era la l'adquisició d'un local nou a Valldoreix, el contracte del qual havia estat signat dos dies abans de la trobada a Montserrat. «Això es deu al fet que hem hagut de deixar el local del carrer Llàlria, ja que estan remodelant l'edifici i no ens hi deixen quedar. Ubicar les nostres oficines en un altre local a Barcelona era molt car i en sorgir-nos la possibilitat de comprar una casa a Valldoreix ens vam decidir a fer aquest pas.»

Jaume Bosch, comissari de l'actual moviment escolta, va adreçar-se als antics membres del moviment dient que «cal no oblidar que vosaltres heu estat els nostres predecessors i avui podem refermar-ho i dir que hi ha a Catalunya 14.500 noies i nois que són escoltes i que vosaltres en sou culpables, perquè segurament si no hi haguéssiu estat, ara no hi seríem nosaltres; que us seguim, però sempre amb aquesta fe de compromís amb un moviment viu».

Demarcació de Manresa

A la diada també hi va haver temps per explicar un projecte de la demarcació dels escoltes de Manresa: funciona des de fa dos anys el *Projecte Foc* per intentar pal·liar el desastre ecològic que van suposar els incendis del 1994, que van afectar sobretot les comarques del Berguedà i del Bages. Conjuntament els caps dels agrupaments de la demarcació van pensar a fer-hi alguna cosa, tirant endavant diverses propostes. Cada agrupament fa accions i activitats al voltant de la conscienciació i de l'acció directa de reforestació, i diferents activitats en aquest àmbit. Un d'aquests agrupaments el que va fer va ser apadrinar un terreny a Sant Mateu del Bages, que implica tenir cura d'aquesta petita parcel·la de terreny: després d'haver-lo netejat d'arbres cremats, van reforestar-lo i s'han responsabi-



Mireia Franch i Jaume Bosch, comissaris de Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya, van explicar als assistents els nous projectes per a l'associació



La desena Diada Catalana de l'Escoltisme, que va aplegar unes 300 persones i l'eficient tasca de voluntariat de servei que duu a terme

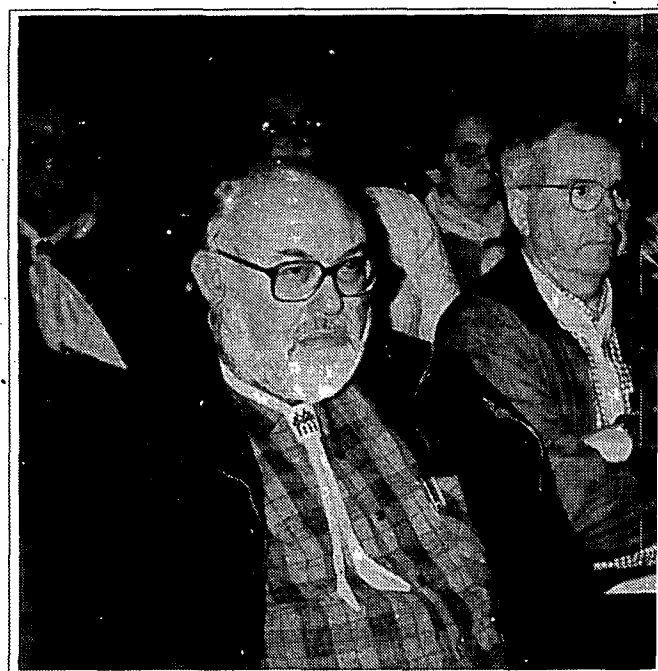
litzat del manteniment, netejant-lo periòdicament. Aquest projecte no és només una actuació directa per minimitzar els efectes del foc, sinó que és també una eina clarament educativa de cara als nens i nenes que en formen part.

Propostes de voluntariat

El vice-president de l'Associació d'Antics i Amics Escoltes, Manel Subirà, va presentar un bloc de testimonis de projectes de tres ONG: *Música per la Pau*, la *Federació Catalana de Voluntariat Social* i el *Setem*, i va convidar els assistents a la participació activa col·laborant amb aquestes entitats.

Isidre Tiana, en nom de *Música per la Pau*, va presentar el testimoniatge de la feina que ha portat a terme l'entitat a Bòsnia, on va recordar que en aquests 4 anys de conflicte

han mort 300.000 persones, la majoria d'elles civils, n'han resultat ferides més de 200.000, i més de 4 milions d'habitants han hagut d'abandonar les seves llars. Un 60 per cent de



«Manteniu viva la memòria històrica actuant com actiu», va dir un dels portaveus

és lluny tat»

ifres esmentades corresponen a perso-
grans i criatures. La població, durant tot
est temps, ha estat abatuda sistemàtica-
t pels franc tiradors, quan feien cua per
nir aigua, o pa, o quan enterraven els
morts. Hi ha hagut massacres de pobla-
s senceres i els objectius dels bombar-
s han estat els hospitals, les escoles, les
es, els mitjans de comunicació i els edifi-
úblics. Tiana va assegurar que «Després
uatre anys de neteja ètnica s'ha d'actuar
manera solidària i a part d'activitats com
concerts que permetin als habitants de
nia sentir-se persones i per uns instants
pensar en les conseqüències de la guerra.

l segon torn va ser per al representant de
ederació Catalana de Voluntariat Soci-
Francisc Domingo, que va presentar la
iativa de fer a finals d'any a Barcelona un
posi Internacional de Projectes Innova-
dors, anomenat Innovol, que
pretendria posar en contacte
les experiències de voluntari-
at de tot Europa amb les que
es fan a Catalunya. «Conei-
xem bé el voluntariat català,
però no tant l'europeu, i hem
pensat convidar diverses as-
sociacions de voluntariat de
tots els països d'Europa per a
un intercanvi de programes
innovadors en els àmbits on
desenvolupen la seva tasca.

En darrer lloc, Lluís Pi-
nyot, de Setem, va fer una
invitació a la col·laboració
amb el Tercer Món i va ad-
vertir que des del Setem ente-
nien que els antics escoltes
eren un potencial mot bo per-
què havien passat per l'escol-
tisme, com ell mateix, i havi-

camp de treball i més de 400 joves
bellugant-se. Va recordar que «la injustícia
que hi ha al món no la podem deixar de
banda». A tall d'exemple va prosseguir dient
que «al món sencer produïm un 10 per cent
més del que tota la població mundial neces-
sita per viure amb dignitat, és a dir, que la
gent pugui dormir en una casa, menjar cada
dia, rebre assistència sanitària quan estan
malalts, i portar els nens a l'escola».

Des de Setem va convidar els antics escol-
tes a conèixer diferents projectes que tenen al
Tercer Món, amb la possibilitat d'organitzar-
hi una estada, des d'un o tres mesos a 2 anys,
per conèixer aquests projectes i implicar-s'hi,
al mateix país o bé des de Barcelona.

Compromís social de l'escoltisme

En la cloenda de l'acte festiu, Josep Coll,
director general de Joventut, va reblar el fet
que l'escoltisme és l'aprenentatge d'unes
actituds, comportaments i compromisos que
resten per a tota la vida. Coll va remarcar la
importància de mantenir-se fidels al compro-
mís escolta fet anys enrera, d'ajudar tothora,
i la promesa de fidelitat a Déu i al país. «Jo
penso que això és un programa de vida que
defensa una actitud cívica i personal, del tot
necessària i ben difícil de trobar en la societat
d'avui, que és essencial per fer un món cada
dia millor. Aquest és el mandat que tenim
com a ciutadans d'un país, com a catalans,
com a cristians i com a escoltes, un compro-
mís que hem de fer present dia a dia.»

El pare Abat va posar punt i final a l'acte
amb un breu parlament on va citar el desapa-
regut recentment mossèn Pont i Gol, que deia
dues coses molt essencials: «per a la vida
cristiana i humana hem de tocar de peus a
terra, però hem de ser optimistes.» Bardolet
va transmetre la seva visió personal d'aques-
tes paraules dient que «hem de tocar de peus
a terra, som com som, però això no ens ha de
limitar de cap manera i hem d'esperar i créure
en l'esperança». I va afegir: «l'escoltime ha
sabut adaptar-se a les circumstàncies de cada
dia, a les necessitats de la nostra societat, que
no són ara les mateixes de fa 25 anys o de
quan van començar els agrupaments, i això
vol dir que és ple de vida. És un moviment
que s'ha de saber eixamplar i ha de tenir ben
assumida una idea bàsica d'educació, de fe,
i d'estimació ben sincera al nostre país. Tres
elements que us han configurat i que els heu
volgut lligar amb els interessos de Montserrat,
cosa que a nosaltres ens omple de satisfac-
ció. Cal que hi hagi una fe sincera, que no
sols és la fe en Jesucrist, base de tot el que
creiem i pensem, sinó que hem de tenir
ahora una fe més ampla en els valors posi-
tius de la vida, en l'honradesa i en totes
aquelles virtuts humanes tan necessàries al
nostre temps, que se'ns han inculcat, i hem
de mirar de posar en pràctica en totes les
situacions per difícils que siguin. *Vèncer el
mal amb el bé* és una cita de sant Pau tan
bàsica i tan bonica que ha de ser ben present
en el fons del nostre cor, i si l'apliquen de
veritat per força donarà el seu fruit, perquè és
una màxima arrelada al sentiment».

L'abat va acabar felicitant el desè aniversari
a l'Associació d'Antics i Amics Escol-
tes en representació de la comunitat de
Montserrat, i en nom els seus predecessors,
els quals «us van estimar i ajudar tant» i els va
demanar «no flaquegeu, perquè sou una ne-
cessitat en aquest moment, i en els temps que
vindran, que Déu sap quins color tindran.»

Història i actualitat de l'escoltisme



Mn. Antoni Batlle, personatge clau de l'escoltisme català, aviat s'adonà de les possibilitats educatives d'aquest moviment (Relleu situat a la façana de l'abadia de Montserrat)

L'escoltisme és un moviment
juvenil d'abast mundial que va nèi-
xer a Anglaterra a començaments
de segle. La intuïció de Robert
Baden Powell va tenir un gran èxit
entre els joves. De seguida, la seva
proposta, recollida en el llibre *Es-
coltisme per a nois*, es va convertir
en una veritable proposta educati-
va que s'adaptava a les possibili-
tats reals dels joves i va ser una
revolució en el món educatiu vi-
gent encara avui. L'afany per
oferir-se als joves el porta a orga-
nitzar el primer camp escolta, amb
només una vintena de nois el 1907,
a l'illa de Brownsea. Pocs anys
després la seva esposa empra les
proposes escoltes per a les noies, i
així neix el guiatge.

La novetat que van suposar les
proposes i activitats escoltes van
fer que el moviment conegués una
expansió sense precedents. Avui
25 milions de nois i noies d'arreu
del món formen el moviment es-
colta i guia. Des dels primers anys
Catalunya ha estat capdavantera

en la difusió de l'escoltime. Fou als anys 20, que començaren activitats de manera estable
i continuada. En Josep Maria Batista i Roca promou la formació de grups escoltes entre
els joves catalans a partir de centres excursionistes, entitats esportives i grups religiosos.
Foren iniciatives amb la voluntat de formar joves amb civisme i útils a la col·lectivitat, que
aprenien a conèixer i estimar el seu país. L'altra persona fonamental per l'escoltisme català
fou mossèn Antoni Batlle, que aviat s'adonà de les possibilitats educatives de l'escoltisme
i del que hi podia aportar la visió cristiana i els valors evangèlics. La seva empenta contribuï
de manera decisiva al creixement continuat del moviment fins a la guerra. Després de la
guerra civil, les activitats escoltes es van moure en la clandestinitat i més que mai es van
identificar amb els sentiments de llibertat i de redreçament nacional; foren anys de
formació alternativa i d'educació dels joves en els valors democràtics. L'any 1957 es
reconeix l'escoltisme català com un moviment d'església i adquireix així una empara
legal. En aquest procés, neix Minyons Escoltes-Guies Sant Jordi de Catalunya, com a
continuadora de la branca confessional de l'escoltisme i el guiatge catalans. La proposta
educativa els defineix com un moviment de pedagogia activa i d'autoeducació. Formen
joves per a l'acció capaços d'analitzar i actuar al món que els envolta. Posen a l'abast dels
nois i noies la possibilitat de fer coses per ells mateixos i de tirar endavant projectes
engrescadors. Això ho fan en petits grups on aprenen a escoltar i agafar responsabilitats.
Potencien les actituds naturals de servei i ajut als companys, estimulen també l'aprenen-
tatge de tècniques i coneixements pràctics, i pretenen un progrés personal del noi i la noia,
d'acord amb la seva edat, proposant-li un compromís amb ell mateix i els seus companys,
agafant com a marc la llei escolta i els valors que se'n desprenen. Per als escoltes i les guies
l'aire lliure és l'emplaçament ideal per a les activitats: a plena natura troben el sentit de
descoberta de joc i d'aventura, que els fa conèixer-la, estimar-la i protegir-la. A Minyons
Escoltes Guies Sant Jordi de Catalunya volen que l'educació dels joves sigui completa i
abasti la dimensió espiritual. La seva proposta passa per Jesucrist i el seu missatge, que
prenen com a model de persona a seguir, i veuen en ell uns valors per canviar el món. Són
un moviment obertament confessional que vol crear el marc on celebrar i compartir les
vivències dels joves. A Minyons Escoltes Guies Sant Jordi de Catalunya es proposen fer un
escoltisme arrelat al país, i educar els joves com a ciutadans responsables i compromesos,
sense restar al marge dels problemes de la societat. L'escoltisme actualment és obert a tots
els nois i noies que volen millorar la societat en tot allò que els preocupa, i volen treballar
de manera intensa i creativa amb el suport de persones més grans, que els ajudaran a fer-ho
possible. El país, les marginacions, l'ecologia i la natura, la insubmissió, les creences, la
solidaritat són temes que es treballen des de l'escoltisme, que és una opció per als que tenen
ganes de moure el món i sacsejar-lo amb accions positives.

alesar
ltisme



**ferents de l'escoltisme que avui és
als antics membres del moviment**

ebut una formació i uns valors molt sò-
Va destacar que Setem pretenia conèixer
alitat concreta de països del Tercer Món
re el terreny, amb una cinquantena de

Cartes

◆ Cap on va la família?

Sr. Director,

La difícil situació econòmica, que no deixa la majoria de parelles joves accedir a l'habitatge, i la societat individualista en què vivim potencien situacions temporals de convivència; això plegat és un dels factors que més ha afavorit el baix índex de natalitat que es dona a l'Estat Espanyol. Per tal de solucionar aquest greu problema, sorgeixen ara tot tipus de propostes.

Segons un estudi realitzat per l'Institut d'Estadística de Catalunya, les llars amb una família tradicional, en les quals conviuen diverses generacions, es troben en retrocés i l'existència se'n limita, gairebé, a les zones rurals. Per altra banda, ha augmentat el nombre de llars formades per només un dels dos membres de la parella i els fills, persones soles, parelles sense fills, i mares soles amb fills. L'increment d'aquest tipus de llars es freqüent, sobretot, a la zona urbana de Barcelona.

Només en deu anys, Espanya ha esdevingut un dels països del món amb un dels índex de natalitat més baixos (havia estat el país capdavanter d'Europa). Aquesta situació no és gratuïta; respon a l'actual economia, un resultat de la qual és l'alt índex d'atur, que afecta principalment els joves sense experiència, contractes precaris i dificultats per accedir al primer habitatge. A tot això, cal afegir-hi la manca de mitjans per facilitar l'accés de la dona al món laboral amb subvencions per a jardins d'infància i menjadors de col·legi.

En fer-se públiques aquestes dades, han sorgit moltes propostes, des d'associacions, organitzacions i partits polítics, que intenten donar una solució des de diferents aspectes. El Parlament aprovà una fórmula segons la qual les famílies amb tres fills o més es consideren famílies nombroses; això ja és un primer pas, però s'haurien d'haver pres també altres mesures com per exemple

desgravacions fiscals, prestacions socials, facilitats per accedir a l'habitatge i subvencions per a jardins d'infància i menjadors de col·legi i, finalment, establir ajuts econòmics per a famílies formades per un dels dos membres de la parella i amb fills menors.

Però tan important com les mesures d'ajuts econòmics i socials per a la família és el canvi de mentalitat. En aquest aspecte, les solucions són responsabilitat de tota la societat, els mitjans de comunicació i els educadors, que tenen la possibilitat no només d'entretenir sinó també de formar. Cal avaluar les formes d'independència, com el fet que hagi augmentat el nombre de llars amb dones joves soles i amb fills.

Pel que fa al món del treball és important fer que els horaris siguin més flexibles per tal que la vida laboral i la familiar puguin ser compatibles, així com assegurar la continuïtat en el lloc de treball després de la maternitat. El temps de lleure és un dels factors que també cal potenciar fomentant les activitats creatives de la família. D'aquesta manera podrem tornar a escoltar les històries de l'avi i assaborir les rosquilles de la recepta familiar abans que s'oblidin en un solitari apartament sense rialles de nens.

NÚRIA OMS
Barcelona

◆ Atenció a l'àmbit d'«allò sindical»

Sr. Director,

M'ha semblat molt oportuna la crida d'atenció al complex àmbit d'«allò sindical» a Espanya. Àmbit, per altra banda, descurat, que fou objecte, però, de l'editorial en el num. 853 del 25-1-96 del seu setmanari *Catalunya Cristiana*.

Sense entrar en pronòstics pel que fa a la propera actuació dels majoritaris sindicats obrers espanyols, del que no hi ha cap dubte és, de l'actual allunyament de la gent del món laboral del nostre país pel que fa a la política d'amortidors que practiquen les seves grans centrals de reivindicació legalitzada del món laboral, constructiu i ho-

nest; món, certament, en la pràctica, postergat, quan no manipulat a mansalva. I, tot això, a expenses d'un partit governant, que s'autodenomina, encara, socialista i obrer.

Espero la seva comprensió, Sr. director, i que sàpiga valorar els motius d'aquesta denúncia d'una realitat antissocial i anticristiana, que al fil del seu molt oportú toc d'atenció, en l'anomenat editorial de *Catalunya Cristiana*, ens ha estat possible deduir i, humilment, correspondre.

RAMON M. HUGUET
Barcelona

◆ Preservatiu sí o no

Sr. Director,

No sóc cap teòleg, ni tan sols tinc estudis; Sí un cristià i home d'Església. Per això voldria donar el meu punt de vista sobre els bisbes francesos pel que fa al sí al preservatiu per evitar la sida. Si és per un mal menor totalment d'acord.

No podem desitjar el mal a cap persona, per més que estigui apartada de l'Església o no tingui coneixement del que Déu vol d'ella.

No és el mateix per a un cristià que coneix la veritat. Aquest sí, que ni preservatiu ni muller que no sigui la pròpia.

El trist del cas, és que fan molt soroll persones que no els va ni els ve, sols els interessa atacar l'Església, sense adonar-se que de religió no entenen res.

PIUS PUJOL ALBANELL
Centelles

◆ A Catalunya, dos cardenals i no un

Sr. Director,

L'altre dia en el programa de TV3 *El setciències*, un espai-concurs que em resulta molt agradable de veure, hi va haver un lapsus important.

Preguntaven a un concursant quants cardenals hi havia a Catalunya, i la resposta fou: Un. El més greu és que el presentador ho corroborà dient: «Efectivament; és el

nostre cardenal arquebisbe de Barcelona, monsenyor Carles...».

Em sap greu que tant l'un com l'altre no es recordessin que, gràcies a Déu, encara tenim entre nosaltres el molt estimat cardenal Dr. Jubany, que ni que estigui en situació de jubilat, sovint dona fe de vida, presidint actes importants i publicant articles en diaris i revistes (no pas gaire, però, a *Catalunya Cristiana*, lamentablement).

En fi, que consti que a Catalunya, actualment, tenim dos Cardenals i no pas un de sol. I esperem que en un futur n'hi hagi algun més. Crec que ens ho mereixem.

JOAN SOLÉ i MARGARIT
Gavà (Baix Llobregat)

◆ «Escanyar el Papa?»

Sr. Director,

He llegit amb interès les paraules del bisbe auxiliar Joan Carrera Planas, en el seu article *Escanyar el Papa?* que parla de la frontera necessària entre expressió lliure i injúria. Sempre en la nostra societat hi ha qui no té clares aquestes diferències i entra en el lloc de l'atac indiscriminat a persones i institucions; com ara l'escriptor Terenci Moix, del qual no entro a qualificar ni l'importància ni la qualitat dels seus escrits.

A mi, personalment, també m'entristeix la poca capacitat de reacció dels creients davant aquest tipus de desqualificació, com anomenar «gàngsters o comerciants de sentiments» els capellans i alhora, sorneguement, «alienats» a tots els que se'ls escolten en la predicció de l'Evangelí.

Però em sorprèn, encara més que en el setmanari que dirigiu (8 de febrer '96) no es tingui una altra portada de llibre per mostrar que la de l'esmentat autor, per més premi Planeta que sigui. Gairebé és una provocació més que un exercici de comprensió i de «no pagar amb la mateixa moneda».

MANUEL GÓMEZ
Parròquia Sant Pius X i Sant Esteve
(Barcelona)

Retalls

La Vanguardia (2-III-96)

Secció «Cartes dels lectors»

Les declaracions del cardenal Carles

Referent a unes declaracions del cardenal Carles a favor de la regió eclesiàstica com la forma jurídica per a unir l'arquebisbat de Tarragona, amb les seves diòcesis sufragànies, i l'arquebisbat de Barcelona (publicades el 29/II/96), haig de dir que els bisbes catalans no han estudiat aquesta possibilitat, i això és previ al fet de si ho

veu amb bons ulls la Secretaria d'Estat del Vaticà.

■ Ramon Torrella i
Cascante
Arquebisbe metropolità de
Tarragona

Vida Diocesana.
Bisbat de Tortosa
(10-III-96)

Importància de la classe de religió

Pares cristians: la classe de religió té molta importància en l'educació dels vostres fills. L'educa-

ció que ofereix l'escola ha de ser integral i, per tant, ha de tenir present la dimensió religiosa i transcendent de la persona humana.

Hi ha unes preguntes sobre el sentit profund de la vida que cap educador pot oblidar.

(...) En formalitzar l'acte de matricular un fill, els pares catòlics han de demanar la classe de religió. (...) L'escola ha de ser com la continuació de la família i és lògic que els pares catòlics desitgin que a l'escola els seus fills tinguin classe de religió. No és cap privilegi, sinó un dret fonamental i inalienable dels pares que tanmateix la legislació vigent al nostre país no facilita del tot el seu exercici, malgrat el compromís signat en un Acord internacional.

La legislació vigent sobre la classe de religió deixa aquesta assignatura en inferioritat de condicions respecte de les altres matèries fonamentals i no resol degudament l'alternativa dels alumnes que no demanen la classe de religió. Això, a més de no respectar el compromís assumit, fa un seriós mal a la formació religiosa, moral i cultural dels alumnes.

Què ofereix la nostra societat als adolescents i als joves? Quins valors seriosos i autèntics presideixen la seva formació i educació? La classe de religió i moral i la classe alternativa, haurien de ser uns bons mitjans per oferir coneixements i valors espirituals que són indispensables per aconseguir una autèntica i rica educació integral de la persona humana. Els pares que no desitgen res de

formació religiosa per als seus fills o l'escola que no ho facilita degudament, es poden preguntar si l'atracció de la joventut vers les sectes i els fonamentalismes no sigui una conseqüència d'haver ocultat en excés tan normal i humà com és l'experiència religiosa. Perquè no podem oblidar que tots tenim una dimensió religiosa i transcendent.

Joan Pau II afirma que «els joves aspiren a trobar valors sòlids i permanents que puguin donar significat i finalitat a la seva vida. Busquen un terreny sòlid, un punt elevat on empeltar-se. L'Evangelí ens diu on podem trobar aquest terreny». La classe de religió hi ajuda.

■ Lluís Martínez i Sistach
Bisbe de Tortosa

David, el rei

Pere Tena
Bisbe auxiliar de Barcelona

La genealogia de Jesús, a l'evangeli de Mateu, porta dues referències inicials: Abraham i David (vegeu Mt 1,1). Després, al final de la primera sèrie de generacions, amb una certa solemnitat, l'evangelista acaba amb aquesta frase: «Jesè va ser pare de David, el rei».

David és, en efecte, per a Israel el «rei» per excel·lència. N'hi ha prou amb seguir els llibres dels Reis i comprovar com la bondat o la impietat dels reis es mesuren segons el model de David: els que feren com David, els que no feren allò que va fer David. Els salms, per la seva banda, parlen amb entusiasme de l'elecció de David com a rei d'Israel: «Va escollir David, el seu servent, / que vivia entre les pletes i ramades, / i el prengué de darrere les ovelles, / per a pasturar el seu poble de Jacob, / la seva heretat, la casa d'Israel; / ell els pasturava amb cor irrepreensible, / els guiava amb mà prudent» (Salm 78,70-72).

En aquest text es troba, al costat de l'afirmació reial de David, la imatge preferida de la seva funció: és el rei pastor. Aquella imatge del germà més petit, que era a pasturar el ramat, del qual el Senyor digué a Samuel: «Ungeix-lo, que és ell!», ha restat com una imatge fixada (vegeu la lectura). Tant, que el profeta Ezequiel no en trobarà d'altre quan

parlarà del futur fill de David: «Jo els donaré un sol pastor que les pasturi: el meu servent David. Ell les pasturarà, serà el seu pastor. Jo, el Senyor, seré el seu Déu, i el meu servent David serà el seu príncep» (Ez 34,23-24).

David i Jerusalem

La figura del rei David està vinculada històricament amb la conquesta de Jerusalem, i amb la instal·lació dins la ciutat de l'Arca de l'aliança, amb grans festes precursors de la dedicació del temple. «David es va apoderar de la fortalesa de Sió, que ara és la ciutat de David» (2 Sam 5,7). D'aquesta manera Jerusalem es convertia, per voluntat de David, en capital política i religiosa d'Israel, lloc central entre les tribus del Nord i del Sud, terme de pelegrinacions. Jerusalem fou per a Israel, la ciutat símbol del poble d'Israel: anar o no anar a Jerusalem era el símbol de comunió o no amb la fe d'Israel: «Jerusalem... És allà que pugen les tribus, / les tribus del Senyor, / a complir l'aliança d'Israel, / a lloar el nom del Senyor» (Salm 122,4). David mateix és presentat en els salms com l'entusiasta de Jerusalem i, sobretot, el gran fidel de l'Arca del Senyor, que hi trasllada: «Senyor, recordeu-vos de David / i de tot el seu zel...» (Salm 132,1).

La ciutat de Jerusalem, per la seva banda, és en el llenguatge bíblic la imatge mateixa

del poble de Déu. Només caldria pensar en les adreces que li fan Isaïes o Jeremies, en l'Antic Testament, o la manera com la canten els salms; o les Lamentacions amb què és plorada la seva ruïna i desolació... El Nou Testament no queda pas enrera. Pensem en l'evangeli de Lluc, sobretot, centrat com cap altre en la ciutat santa, i en les últimes pàgines de l'Apocalipsi, on Jerusalem és ni més ni menys que l'Esposa de l'Anyell!

La litúrgia del quart diumenge de Quaresma

Com en els diumenges de quaresma precedents, també en el quart hi ha una figura que destaca tipològicament, la que hem descrit fins ara: David, rei de Jerusalem. Si analitzem els textos bíblics i eucològics, trobarem no poques ressonàncies.

La primera lectura i el salm són la clara evocació del rei pastor, anunci del Fill, ungit entre els germans per l'Esperit: Ell, ha vingut a fer de pastor (vegeu Miquees 5,3). Després del triduum pasqual, en el quart diumenge de Pasqua, Jesús mateix —com cada any en la litúrgia— proclamarà la seva identitat: Jo sóc el pastor, el bo! És també el rei de Jerusalem, la nova ciutat on ell habitarà enmig dels homes (vegeu Mt 28,20). Crist ha conquerit l'Església no pas amb la sang dels enemics, sinó amb la seva pròpia sang (vegeu Fets 20,28), i així es compleix en ell la profecia feta al seu avantpassat

David: el regne de Crist és etern.

Pel que fa a Jerusalem, no oblidem que aquest quart diumenge és el clàssic «Laetare Jerusalem». La proximitat de la Pasqua, passada ja la meitat de la Quaresma, ens fa pressentir la joia d'aquell dia —que és la joia de l'avui de l'Església!—. Jerusalem és vista com la mare dels fills d'Israel: «sereu alletats amb l'abundància del seu consol». Els Sants Pares no s'estaven de comparar els sacraments amb la maternitat de l'Església. Es complementen aquí els aspectes sacramentals amb els escatològics: tendim vers una Jerusalem celestial (en el leccionari antic, es llegia aquest dia el text de Gal 4,26: «La Jerusalem del cel / de dalt és lliure, i és la nostra mare»).

D'una manera menys explícita, la imatge de la Jerusalem renovada es troba també en l'evangeli. D'entre els evangelis típics de l'escrutini quaresmal —Samaritana, Cec de naixement, Llätzer— només el d'avui succeeix a Jerusalem, i en un fort contrast entre la sinagoga i Jesús. En aquest contrast és on apareix la veritable llum de la fe cristiana. El cel il·luminat ja no adora Garizim o Jerusalem, sinó que adora Jesús, com a revelació del Pare, i U amb el Pare. Ho fa, doncs, «en esperit i en veritat». La il·luminació del cec és l'entrada a la nova Jerusalem, l'Església santa de Déu: «i quan passo per barrancs tenebrosos, no tinc por de ser, per què us tinc vora meu: la vostra vara de pastor m'assereïna i em conforta» (Salm responsorial).

Lectures bíbliques

Diumenge IV de Quaresma

Lectura primera IS 16:1,6-7,10-13a

David és ungit rei d'Israel

Lectura del primer llibre de Samuel

En aquells dies, el Senyor digué a Samuel: «Omple d'oli el corn i vés-te'n. T'envio a casa de Jesè, el betlehemita: entre els seus fills veig el qui jo vull per rei». Quan arribà, va veure Eliab i pensà: «Segur que el Senyor ja té al davant el seu Ungit». Però el Senyor digué a Samuel: «No et fixis en el seu aspecte ni en l'alçada de la seva talla. L'he descartat. Allò que l'home veu no és allò que val; l'home veu només l'aspecte exterior, però Déu veu el fons del cor». Jesè va fer passar davant Samuel els set primers dels seus fills, però Samuel li digué: «D'aquests set, el Senyor no n'escull cap». I Samuel afegí: «¿No queda cap més fill?». Jesè respongué: «Encara queda el més petit: és a pasturar el ramat». Samuel li digué: «Aneu a buscar-lo. No ens posarem a taula que no sigui aquí». Jesè el féu anar a buscar. Tenia el cabell roig i els ulls bonics; tot ell feia goig de veure. El Senyor digué a Samuel: «Ungeix-lo, que és ell». Samuel va prendre el corn de l'oli, el va ungir enmig dels seus germans, i des d'aquell dia l'Esperit del Senyor s'apoderà de David.

Salm responsorial 22:1-3,4,5,6 (R.: 1)

El Senyor és el meu pastor, no em manca res,
em fa descansar en prats deliciosos;
em mena al repòs vora l'aigua,
i allí em retorna;
em guia per camins segurs,
per l'amor del seu nom.

R. El Senyor és el meu pastor, no em manca res.

Ni quan passo per barrancs tenebrosos

no tinc por de res,
perquè us tinc vora meu;
la vostra vara de pastor,
m'assereïna i em conforta. **R.**

Davant meu pareu taula vós mateix,
i els enemics ho veuen;
m'heu ungit el cap amb perfums,
ompliu a vessar la meva copa. **R.**

Oh, sí! La vostra bondat i el vostre amor
m'acompanyen tota la vida,
i viuré anys i més anys
a la casa del Senyor. **R.**

Lectura segona Ef 5:8-14

Ressuscita d'entre els morts i el Crist t'il·luminarà

Lectura de la carta de sant Pau als cristians d'Efes

Germans; en altre temps vosaltres éreu fosc, però ara que esteu en el Senyor, sou llum. Viviu com els qui són de la llum. Els fruits que neixen de la llum són tota mena de bondat, de justícia i de veritat. Mireu bé quines coses són les que agraden al Senyor i no us feu solidaris de les obres infructuoses que ells cometen en la fosca; més aviat, denuncieu-les, perquè el que fan en secret ens avergonyiria fins de dir-ho. Però tot allò que la llum ha denunciat queda clarament visible, ja que les coses són clares i visibles quan són llum. Per això diuen: «Desvetlla't, tu que dorms, ressuscita d'entre els morts i el Crist t'il·luminarà».

Vers abans de l'evangeli Jo 8:12b

Diu el Senyor: Jo sóc la llum del món;
el qui em segueix tindrà la llum de la vida.

Evangelí Jo 9:1-41

Anà a Siloè, s'hi rentà i tornà veient-hi

Lectura de l'evangeli segons sant Joan

En aquell temps, Jesús veié tot passant un cec de naixement. Escopí a terra, va fer amb la saliva una mica de fang, l'estengué sobre els ulls del cec i li digué: «Vés a rentar-te a la piscina de Siloè». Aquest nom significa «Enviat». Ell hi anà, s'hi rentà i tornà veient-hi. La gent del veïnat i els qui l'havien vist sempre captant deien: «¿No és aquell home que vàiem assegut captant?». Uns responien: «Sí que és ell». Altres deien: «No és pas ell; és un que s'hi assenbla». Ell digué: «Sí que el sóc». Dugueren als fariseus l'home que abans era cec. El dia que Jesús havia fet el fang i li havia obert els ulls era dissabte, dia de repòs. També els fariseus li preguntaren com havia arribat a veure-hi. Ell els digué: «M'ha estès fang sobre els ulls, m'he rentat, i ara hi veig». Alguns dels fariseus deien: «Aquest home que no guarda el repòs del dissabte no pot ser de Déu». Però altres responien: «¿Com és possible que un pecador faci tals miracles?». I es dividiren entre ells. S'adreçaren al cec altra vegada i li digueren: «Ja que és a tu, que ell t'ha obert els ulls, ¿tu, què en dius, d'ell?». Ell contestà: «Que és un profeta». Li respongueren: «¿Tot tu vas néixer en pecat i ens vols donar lliçons?». I el van excloure de la sinagoga. Jesús va sentir dir que l'havien exclòs de la sinagoga i, quan el trobà, li digué: «¿Creus en el Fill de l'home?». Ell respongué: «I, ¿qui és, Senyor, perquè hi pugui créure?». Jesús li diu: «Ja l'has vist: és el mateix que parla amb tu». Li diu ell: «Hi crec, Senyor». I l'adorà.

(Text abreujat)

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions
(Cicle litúrgic A; ferial II)
Setmana IV de Quaresma
(Salteri: setmana 4)

MARÇ:

17. **Diumenge IV de Quaresma.** Morat. Lectures: 1 Samuel 16:1b.6-7.10-13a / Salm 22 / Efesis 5:8-14 / Joan 9:1-41.
ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Patrici, b.; Heribert, b.; Abraham, erm.; Agapit, b.

18. **Dilluns.** Fèria. Morat. Lectures: Isaïes 65:17-21 / Salm 29 / Joan 4:43-54. Es pot commemorar: *Sant Ciril de Jerusalem*. A Tortosa i Girona, es pot commemorar: *Sant Salvador d'Horta*.
ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Anselm, b.; Teòtim i Eucarpí, mrs.
Festa Major: a Horta de Sant Joan.

19. **Dimarts.** *Sant Josep, espòs de la Mare de Déu* (S). Blanc. Lectures: 2 Samuel 7:4-5a.12-14a.16 / Salm 88 / Romans 4:13.16-18.22 / Mateu 1:16.18-21.24a (o bé Lluç 2:41-51a).
ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Apoloni, mr.; Landovald, prev.; Amanci, diaca; Quint, mr.
Festa Major: a Picamoixons.

20. **Dimecres.** Fèria. Morat. Lectures: Isaïes 49:8-15 / Salm 144 / Joan 5:17-30.
ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Ambrosi de Siena, dom.; Arquip, comp. de St. Pau; Santes, Fotina, sam. mr.; Alexandra, Eufèmia i Teodòsia, mrs.

21. **Dijous.** Fèria. Morat. Lectures: Èxode 32:7-14 / Salm 105 / Joan 5:31-37.
ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Filemó i Domní, mrs.; Serapió, anac. b.; Lupici, ab.; Santa Fabiola, mr. romana.

22. **Divendres.** Fèria. Morat. Lectures: Saviesa 2:1a.12-22 / Salm 33 / Joan 7:1-2.10.15-30.
ALTRES CELEBRACIONS: Sants Deogràcies i Benvingut, bs.; Octàvia, arc. mr.; Santes Calínica i Basilisa, mrs.; Lea, vda. Abstinència de carn.

23. **Dissabte.** Fèria. Morat. Lectures: Jeremies 11:18-20 / Salm 7 / Lluç 7:40-53. Es pot commemorar: *Sant Toribí de Mogrovejo*. BARCELONA. Es pot commemorar: *Sant Josep Oriol*. TORTOSA. Aniversari òbit bisbe Manuel Moll.
ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Victorià, proc. mr.; Frumençí, merc. m.; Domici, mr.; Santa Aquila, mr.

La Bíblia a l'abast

«Desvetlla't tu que dorms»

(Ef 5:8-14)

Josep M. Aragonès

Rector de Torrelavit i canonge de la seu de Barcelona

Foscor i llum

Sant Pau instrueix els efesis sobre la vida nova del cristià (4:17-5:20). «Us dic i us urgeixo pel Senyor que no visqueu més com viuen els pagans...» (4:17). «No tingueu res a veure ambells» (5:7). I per tal d'ajudar-los a descobrir l'oposició entre una manera i altra de viure, els porta al terreny de la dialèctica entre foscor i llum: «En altre temps vosaltres éreu foscor, però ara que esteu en el Senyor sou llum» (v. 8a). Aquí l'Apòstol fa que siguin sinònims foscor, pecat, mort, als quals oposa llum, gràcia, vida. Quan es pon el sol i la nit estén les seves tenebres a tot arreu, és impossible distingir res. Camins i barrancs queden engolits per la foscor. Qui s'arrisqui a sortir de casa sense l'auxili d'un llum, pot trobar la perdició al fons d'una timba. Així era la vida dels pagans. No sols no sabien veure i distingir el vici i la virtut, sinó que fins arribaven a deificar el mateix vici. Eren foscor. Camí de perdició. El cristià, en canvi, està cridat a ser llum. Vol dir això que el seguidor de Jesús, pel sol fet de ser-ne, és immune al pecat i al vici? Aquí l'únic que l'Apòstol diu és que el seguidor de Jesucrist no és un caminant que avança temeràriament per la nit de l'existència, sinó que progressa pel camí de la llum i, per tant, pot veure i distingir allà on posa els peus. Per això sant Pau, concreta la consigna: «Visqueu com els qui són de la llum» (v. 8b). Una veritable consigna d'ascesi i vida cristiana. Que llegida pren avui tota la força de la radicalitat del baptisme viscut en autèntic compromís. «Els fruits que neixen de la llum són tota mena de bondat, de justícia i de veritat. Mireu bé quines són les coses que agraden al Senyor» Vv. 9-10). El cristià no té excusa. La llum de la paraula i de la presència de Jesucrist il·lumina el camí de la seva vida i l'ajuda a destriar el bé del mal.

Denunciar el mal

Els que són llum en el Senyor, els batejats —antigament el baptisme era anomenat *il·luminació*— no

poden perdre el temps en obres que no donen fruit perquè els manca la vitalitat de la llum. És el primer compromís baptismal: renunciar al mal i al pecat. Després, però, cal donar un pas més: denunciar-lo. No es tracta tant de denunciar el mal de paraula —que també cal fer-ho quan convingui i amb paraules valentes i clares—, com sobretot fer-ho amb el testimoniatge de les obres. Són les obres bones, el bon capteniment, dels cristians enmig d'una societat que practica la injustícia, l'egoisme, l'opressió, la violència —«obres infructuoses que ells cometien en la fosca» (v.11)— la denúncia més clara del mal i del pecat en el món. És la coherència cristiana: les paraules han de seguir les obres, il·luminant-les des de la llum de la fe, en lloc de ser paraules que, malgrat el seu to de denúncia, resten en crits incoherents, airats, potser, a mercè del vent del moment, sense cap mena de consistència amb unes obres que ajudin a escampar la llum. Així l'Església ha de procedir amb independència, amb valentia, amb fermesa, i també amb caritat i compassió, és clar, que és l'ànima de la veritable justícia. «Tot allò que la llum ha denunciat queda clarament visible, ja que les coses són clares i visibles quan són llum» (v. 13).

El baptisme, resurrecció del cristià

«Desvetlla't, tu que dorms, ressuscita d'entre els morts i el Crist t'il·luminarà» (v.14). És molt possible que aquest text sigui manllevat d'algun himne de la litúrgia baptismal. El baptisme és incorporació a Jesucrist. Al Jesucrist ressuscitat i gloriós. Per això és també il·luminació, vida, perdó dels pecats —alçament del son de la mort— i bany de llum, que ens fa caminar a plena vida, com un acte de nova creació de la llum. No deixa de ser temptadora la idea d'unir aquest fragment al que trobem a 1Tm 3:16. ¿Era tot plegat un mateix himne d'exaltació de Crist Salvador, il·luminador de l'home nou nascut del baptisme?

«Ell (Jesucrist), manifestat en el cos, / acreditat per l'Esperit; / aparegut als àngels, / proclamat entre els pobles; / cregut en el món, / endut a la glòria. / Desvetlla't, tu que dorms / ressuscita d'entre els morts / i el Crist t'il·luminarà.»

El que punxa les figues

P-J Ynaraja

Capellà de La Llobeta

Tinc un bon amic que és agricultor, cultiva cirerers i hortalisses, i coneix i utilitza els més moderns procediments d'herbicides, adobs i tècniques d'empelt. Un bon dia, recoria amb ell uns camps, i em va sorprendre en explicar-me que, arribat el moment adient, untava amb oli, mitjançant la punta d'una canya, i d'una a una, totes les figues dels arbres. No recordo bé si el motiu era que maduraven millor o que n'augmentava la seva qualitat. I vaig gaudir quan m'explicava això, pensant en un pastor de Tecoà, població propera a Betlem, que en temps bíblics, feia un treball semblant.

Però Amós, que així es deia el nostre personatge, no ho feia amb figueres com les nostres, sinó amb sicòmors. El primer cop que vaig anar a Jericó, l'inoblidable exegeta dominic P. Troadec que ens portava, va posar una postal d'un sicòmor al parabrisa, i vam circular per la ciutat fins que el trobàrem. Posteriorment he descobert, al jardí que antecedeix l'església ortodoxa de la localitat, un robust exemplar que dona fruits i força abundants. La senyora que custodïa l'indret i ens atén acostuma a oferir en una safata algunes d'aquestes peculiars figues. Certament que ni pel seu volum,

ni pel seu sabor, assoleixen la categoria de les del meu amic, però quan les assaboreixo les trobo bones. Com tantes altres coses d'aquell país, a les estimacions del paladar s'hi afegeixen saborosos aromes bíblics. En viatges posteriors, he observat diversos exemplars de l'arbre del qual estic parlant, plantats recentment en diferents indrets de la Galilea. Em sembla que la fusta que entre nosaltres porta aquest nom, que procedeix d'Àfrica i s'utilitza en ebenisteria, no correspon a l'arbre del qual estic parlant.

Aterro al text bíblic després de tants prolegòmens.

El Poble de Déu estava dividit. El del nord amb els seus santuaris, muntanyes i la fèrtil plana d'Esdrelon anomenat d'aquesta manera: del Nord o Israel, i el del sud, amb els seus deserts, escassos torrents, la Mar de la sal o Mar Morta, i el magnífic temple de Jerusalem, anomenat regne de Judà. Aquest darrer era d'antiga soca, però pobre, acaparador de la tribu sacerdotal de Leví, però que ni tan sols tenia prou oli per al seu consum i el necessari per al ritual del Temple, la qual cosa feia que havien d'importar-lo de gentes beduïnes com els nabateus.

A més a més d'aquestes desgràcies, el nostre senzill pastor, que punxa figues de tant en tant, va rebre una punxada de Déu al seu interior, i travessant la frontera, va haver d'anar

Retrats bíblics intencionats

al prestigiós lloc de Betel, i profetitzar increpant les autoritats de l'indret. La seva ingerència als afers interns del país era, a més de temerària, no cal dir-lo, molesta i per això va ser expulsat de l'indret. No caldria sinó! Ja ho he dit altres vegades, els profetes de vocació acostumen a ser incòmodes i Amós no n'era una excepció. Els poderosos que temien els profetes solien envoltar-se de gent d'ofici. Avui dia els anomenaríem assessors d'imatge, agents de prospectiva, o potser parapsicòlegs. Tenien d'aquesta manera domesticat el possible enemic, o almenys controlat.

Sovint he tractat de demostrar que les pàgines bíbliques són, no tan sols importants, sinó també interessants de llegir i, fins i tot, de vegades divertides. No puc dir el mateix del llibre que comento. El llenguatge de vegades és dur i resulta molest segurament. Llegir Amós és un bon exercici per constatar que la Bíblia és una revelació per a tots els homes de tots els temps, però cadascun de nosaltres no resumeix ni tots els homes ni tots els temps. Tanmateix resulta interessant constatar que parla de poblacions encara habitades, i de trista actualitat terrorista, i que, ben llegit, consultant les notes, hom pot aprendre lliçons interessants també per a si mateix. I no tingueu por, només ocupa deu pàgines.

1 Cf. Conferència Episcopal Espanyola. Instr. «La veritat us farà lliures» (Jo, 8,32), 20-XI-1990, a Butlletí Oficial de la Conferència Episcopal Espanyola (BOCE) 29 (7.I.1991) 13-32 i a Ecclesia 50 (1990) 1764-1783. Publicat també com a fulletons per diverses editorials.

2 Instr. «La veritat us farà lliures», 1; cf. 4.

3 Concili Vaticà II. Const. *Gaudium et spes*, 39.3

4 Cf. Pau VI. Carta Apost. *Octogesima adveniens*, 50.

5 Instr. «La veritat us farà lliures», 51.

6 Recordem també altres documents en els quals hem parlat de la relació entre fe, moral i vida pública, la relectura dels quals ara serà beneficiosa: *Testimonis del Déu viu. Reflexió sobre la missió i identitat missionera de l'Església en la nostra societat* (28.VI.1985), a BOCE 7 (jul./set. 1985) 123-136 i a Ecclesia 45 (1985) 824-837; *Els catòlics en la vida pública*, (22.IV.1986), a BOCE 10 (abril/juny 1986) 39-63 i a Ecclesia 46 (1986) 593-619.

7 Cf. Instr. «La veritat us farà lliures», 65.

8 Així ho recordava l'any 1991, l'Assemblea Especial per a Europa del Sínode dels Bisbes: la «síntesi de la veritat, la llibertat i la comunió» és la font de la qual «pot néixer la cultura del lliurament mutu i de la comunió, que es perfecciona també amb el sacrifici i el treball diari pel bé comú» (*Relació final*, II, 4).

9 Cf. Joan Pau II, Enc. *Veritatis splendor*, 72, 74, 90; i Enc. *Evangelium vitae*, 29-30.

10 Instr. «La veritat us farà lliures», 39, 2.

11 Ibid.

12 Concili Vaticà II. Const. *Gaudium et spes*, 22, citada per Joan Pau II, Enc. *Veritatis splendor*, 2 i 28.

13 Joan Pau II, Enc. *Evangelium vitae*, 49.

14 Joan Pau II, Enc. *Veritatis splendor*, 13.

15 Enc. *Pacem in terris*, 30.

16 Cf. Congregació per a la Doctrina de la Fe. Instr. *Libertatis conscientia* (22.III.1986). 25-26.

17 Congregació per a la Doctrina de la

Fe. Instr. *Libertatis conscientia*, 18.

18 Cf. Joan Pau II, Enc. *Veritatis splendor*, 41.

19 Missal Romà. Oració col·lecta del Diumenge XXVI de durant l'any: «Deus, qui omnipotentiam tuam parcendo maxime et miserando manifestas...»

20 Enc. *Evangelium vitae*, 18-20, 19, 4.

21 Joan XXIII, Enc. *Pacem in terris* (11-IV-1963), 78.

22 Cf. Instr. «La veritat us farà lliures», 34.

23 Cf. Joan Pau II, Enc. *Evangelium vitae*, 68-69.

24 Cf. Joan XXIII, Enc. *Pacem in terris*, 9 i 47.

25 Cf. Concili Vaticà II. Const. *Gaudium et spes*, 74 i Congregació per a la Doctrina de la Fe. Instr. *Donum vitae*, 101.

26 Joan XXIII, Enc. *Pacem in terris*, 60.

27 Cf. Joan XXIII, Enc. *Pacem in terris*, 85. Concili Vaticà II, Const. *Gaudium et spes*, 74, i Joan Pau II, *Evangelium vitae*, 71.

28 Cf. Joan XXIII, Enc. *Pacem in terris*, 50, i Concili Vaticà II, Const. *Gaudium et spes*, 74.

29 Cf. Joan Pau II, Enc. *Evangelium vitae*, 71, on recull la doctrina de Joan XXIII, Enc. *Pacem in terris*, 61. Cf. també Concili Vaticà II, Const. *Gaudium et spes*, 74 i Sant Tomàs d'Aquino, *Summa Theologiae*, I-II, q. 93, a 3, ad 2m.

30 Congregació per a la Doctrina de la Fe, Instr. *Donum vitae*, 101 i 103.

31 *In epist. ad Rom.* cap. 13, 1-2 hom. 23. Citat com a passatge corresponent de Lleó XIII, per Joan XXIII, Enc. *Pacem in terris*, 46.

32 Joan Pau II, Enc. *Veritatis splendor*, 96.

33 Enc. *Centesimus annus*, 46. Cf. 44: En la mateixa conjuntura de la història europea, després de la caiguda dels sistemes comunistes, també ho proclamava així l'Assemblea Especial per a Europa del Sínode dels Bisbes, el desembre de 1991: l'Església «està completament a favor de la democràcia ben entesa» (*Relació final*, IV, 10).

34 Const. *Gaudium et spes*, 75. 3.

35 Joan Pau II, Enc. *Centesimus annus*, 47, 3.

36 Joan Pau II, Enc. *Evangelium vitae*, 70, 40.

37 Com es veurà en el que segueix, per relativisme epistemològic s'entén la posició dels qui neguen l'existència d'una veritat que tots poden conèixer com a tal veritat; d'ell sol seguir-se el relativisme ètic, o sigui, la idea que no hi ha normes morals capaces d'obligar tot hom sense excepció, sinó només criteris de conducta vàlids per a determinades cultures, èpoques o individus.

38 Cf. Joan Pau II, Enc. *Centesimus annus*, 46 i Enc. *Veritatis splendor*, 101.

39 Joan Pau II, Enc. *Centesimus annus*, 46.

40 Pau VI. Carta Apost. *Octogesima adveniens* 47; cf. 24.

41 Joan Pau II, Carta Apost. *Tertio millennio adveniente*, 35.

42 Ibid. amb cita del Concili Vaticà II. Decl. *Dignitatis humanae*, 1.

43 Decl. *Dignitatis humanae*, 2.

44 Instr. «La veritat us farà lliures», 49, 3.

45 Cf. Instr. «La veritat us farà lliures», 30.

46 Instr. «La veritat us farà lliures», 31.

47 Enc. *Veritatis splendor*, 74, 1.

48 Cf. Joan Pau II, Enc. *Veritatis splendor*, 42-45.

49 Cf. 64, 2.

50 Joan Pau II. Discurs al Parlament Europeu de l'11 d'octubre de 1988. Ecclesia 48 (22.X.1988) 1546-1549.

51 Joan Pau II, Enc. *Veritatis splendor*, 31.

52 Cf. Conferència Episcopal Espanyola. Instr. *Cristians en la vida pública*, 49-53.

53 Sobre les profundes arrels de l'esperança cristiana en la fe en Déu i sobre el seu vigor enfront els desafiaments del nostre temps vegi's el recent document de la Comissió Episcopal per a la Doctrina de la Fe, *Esperem la resurrecció i la vida eterna* (26.XI.1995), a Ecclesia 1846-1855 i, com a fulletó, a les editorials Edice i Palabra.

54 Cf. 62, 1.

Moral i societat democràtica



El pluralisme democràtic de grups i idees no s'oposa a la veritat i a la moral de l'home

INSTRUCCIÓ PASTORAL DE L'ASSEMBLEA PLENÀRIA DE LA CONFERÈNCIA EPISCOPAL ESPANYOLA

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ

Parlem, com a Pastors sobre les arrels de la situació moral de la nostra societat. 2
Aprofundint en alguns temes ja tractats a «La veritat us farà lliures». 3

I. LIBERTAT I VERITAT DEL L'ÉSSER HUMÀ

La nostra societat està avui tan necessitada de veritat com de llibertat. 3
La veritat de l'home es troba bàsicament en la seva pròpia raó. 4
La veritable dignitat de l'home, aclarida per Jesucrist. 6
Ser lliures és viure d'acord amb la pròpia condició humana. 6

II. ORDRE MORAL I LEI CIVIL

La llibertat política es nodreix de l'ordre moral. 7
Contradiccions i riscos de la mera decisió d'individus o majories com a criteri suprem de legitimitat. 8
L'autoritat civil es fonamenta en la veritat de l'home que descobreix la raó. 8

Les lleis contràries als drets fonamentals de l'home no poden obligar. 8

III. DEMOCRÀCIA, PLURALISME I MORAL

L'Església està a favor de la democràcia, ordenament de la vida social conforme amb la dignitat de la persona. 10
Però no tot allò democràticament ordenat té la garantia de ser just. 10
El pluralisme democràtic està d'acord amb la veritat cristiana. 10
L'existència de la veritat exclou el pluralisme relativista. 12
La veritat cristiana inclou la possibilitat d'una «ètica civil». 12
Moral pública i moral privada coincideixen en el respecte a la veritat de l'home. 13

CONCLUSIÓ: HI HA MOTIUS PER A L'ESPERANÇA

Confiant en la Veritat i la Misericòrdia sempre és possible l'esperança. 14
L'educació en el respecte a la dignitat de la persona, condició per a una societat més justa. 14
L'ofici dels polítics, servei noble i indispensable. 15

INTRODUCCIÓ

Parlem, com a Pastors, sobre les arrels de la situació moral de la nostra societat

1. En el nostre escrit de fa cinc anys, «La veritat us farà lliures» (Jo 8,32)¹, els Bisbes mostràvem una seriosa preocupació per la «profunda crisi de consciència i vida moral de la societat espanyola»². El diagnòstic que fèiem aleshores continua essent vàlid avui. És més, hi ha signes per pensar que la situació s'ha agreujat durant aquests anys. Són nombrosos els escàndols que aclaparen l'opinió pública, creen un clima força generalitzat de desconfiança i desmoralització i signifiquen una greu fallida de la moral pública i privada.

2. El nostre propòsit no és interferir en les decisions judicials i polítiques que siguin convenients per aclarir els casos en qüestió i establir les responsabilitats en les quals s'hagi pogut incórrer. Serà, sens dubte, necessari adoptar mesures adequades d'ordre legal i administratiu per evitar, fins on sigui possible, la deterioració de les institucions i dels propis mecanismes de la vida democràtica, a la qual conduiria la repetició de tals desordres en la conducta de les persones i dels grups amb responsabilitats socials. Confiam que les persones i institucions a les quals competeix actuar ho facin amb justícia i amb la mirada atenta al bé comú de tota la societat.

3. Però la nostra responsabilitat pastoral ens mou a continuar il·luminant la relació profunda de la vida amb la moral i amb la fe. També desitgem animar tothom,

molt especialment els catòlics presents en la vida pública i els cridats a ser-hi, a reflexionar seriosament sobre aquests afers i a actuar en conseqüència i en consciència. Si anem a les arrels dels problemes que avui es veuen encara amb major claredat que fa cinc anys, serà possible anar construint entre tots una societat més humana i més justa. L'Esperit del Senyor ens ha posat al servei del Poble que s'enamina vers la plenitud del Regne de Déu en la vida eterna. En aquest Regne trobarem, «nets de tota taca, il·luminats i transfigurats», els mateixos «béns de la dignitat humana, la comunió fraterna i la llibertat»³ que hàgim promogut i viscut en aquesta etapa de la nostra vida a la terra.

4. Ens adrecem abans de tot a la comunitat catòlica, amb la seva legítima pluralitat de concepcions polítiques concretes⁴. Però creiem que

pació que portem molt a l'ànima: l'educació. Que l'interès per la formació científica, tècnica i professional, tan necessària, no ens porti a caure en el miratge de pensar que amb ella n'hi ha prou. Com més gran és el desenvolupament científic i tècnic, més grans són les responsabilitats a les quals és necessari fer front de manera veritablement humana. Avui és més urgent que mai l'educació ètica i religiosa. No podem avançar en la construcció d'una convivència social justa i lliure, si les noves generacions no són educades en els valors fonamentals i si no s'exerceixen en viure, ja des de la infantesa, d'acord amb ells. Aquest és un exercici que, a més de llibres i professors, requereix la lliçó de la presència convincent de testimonis dels valors humans que s'han de viure.

57. L'educació es converteix així en una tasca bàsica i en un repte apassionant per a la família, la comunitat cristiana i l'escola. Animem novament pares, pastors, professors i catequistes a que mantinguin

el seu zel d'educadors, tan sacrificat a vegades i tan digne de la gratitud de tothom. Alhora recordem a les autoritats de l'Estat la seva obligació de propiciar les condicions adequades per a la funció educativa, de la qual depèn en gran mesura el futur més just i humà de la nostra societat.

L'ofici dels polítics, servei noble i indispensable

58. Com ja vàrem fer a «La veritat us farà lliures»⁵⁴, expressem novament el nostre reconeixement leial vers els polítics. No podem caure en generalitzacions injustes, ni pensar que la seva no és una tasca digna i meritòria. Al contrari, sense el seu treball, ingrat moltes vegades, no seria possible la construcció del bé comú. Els joves, en particular els catòlics més compromesos amb la seva fe, haurien de pensar seriosament si no serà en el treball polític on poden trobar un lloc adequat per dedicar les seves

vides al servei honrat i generós de la societat, especialment, dels més debils. És possible també que alguns adults amb qualitats per a aquest servei hagin de reconsiderar si no haurien d'anteposar-lo, en nom d'un bé major, a altres tasques i interessos personals legítims.

59. La nostra reflexió ha volgut ser un record de la dignitat de tot home, en la qual es fonamenta l'ordre moral i la convivència social justa. Tothom, els cristians de manera especial, estem cridats a prestar la nostra col·laboració en la construcció d'una societat més justa. Ningú no pot sentir-se'n excusat. Comptem amb l'ajuda de Déu. Animem tots a no desmaiïr pel camí. L'egoisme i la desmoralització no poden tenir l'última paraula sobre el nostre noble i generós poble. Cerqueu la veritat, perquè així seureu lliures!

Madrid, 14 de febrer de 1996

Festa dels Sants Ciril i Metodi, Patrons d'Europa

té unes exigències pròpies totalment diverses de les de la vida privada. En el fons d'aquesta dissociació es mou la idea que a l'àmbit de la cosa pública ha d'imperar el pluralisme relativista, que exclou l'afirmació de qualsevol veritat, mentre que la vida privada seria el lloc reservat a l'exercici d'allò que cada persona considera com a veritable i que no ha de traspasar-se «o imposar-se» al terreny de la cosa pública. La conseqüència lògica d'aquesta manera de veure les coses és allò que ja denunciàvem a «La veritat us farà lliures».⁴⁹ la persona que exerceix una funció pública o social tindria dret a una «vida privada» segons el seu arbitri i, a la inversa, no podria mirar de fer valer les seves conviccions personals en la vida pública.

50. Aquesta contraposició és insostenible, en primer lloc, perquè el bé comú, que és l'objectiu de tota acció pública, no és altre que el bé de les persones que componen el cos social. Per tant, l'acció encaminada a aconseguir-ho també haurà de regir-se pels criteris que emanen de la dignitat de la persona humana. La cosa pública no pot ser concebuda com a objecte d'una mera enginyeria social suposadament deslliçada de la veritat i dels béns de l'home.

51. En segon lloc, la pretesa separació de moral pública i moral privada també es mostra com a insostenible des del punt de vista del subjecte moral. Aquest no pot ser dividit esquizofrènicament en dos sectors independents l'un de l'altre. És veritat que haurà de saber distingir entre l'àmbit d'allò que és públic i el d'allò que és privat, el de la política i el de la fe. Aquesta diferenciació és una exigència de la mateixa concepció cristiana de la vida, que no permet confondre els béns últims amb els penúltims; ni el

Regne de Déu amb cap sistema polític d'aquest món. Per això el Papa declarava davant del Parlament Europeu que «l'integrisme religiós, sense distinció entre l'esfera de la fe i de la vida civil, practicat encara avui sota uns altres cels, apareix incompatible amb el geni pròpi d'Europa, tal com ha estat modelat pel missatge cristià».⁵⁰

52. «El respecte de la consciència en el seu camí vers la veritat és sentit cada vegada més com a fonament dels drets de la persona».⁵¹ Tots ens trobem en aquest camí, però en diversos estadis i de diverses maneres.⁵² Per això, davant d'aquesta diversitat, cal la veritable tolerància i el respecte del pluralisme democràtic. La tolerància i el pluralisme exigeixen, per la seva banda, que es distingeixi adequadament entre l'esfera de la fe i de la moral personal i l'àmbit de la vida civil i la moral pública. Però no es pot oblidar que el subjecte moral tant del públic com del privat és el mateix, i per això la necessària distinció entre aquests dos àmbits no pot significar mai la seva dissociació.

CONCLUSIÓ: HI HA MOTIUS PER A L'ESPERANÇA

Confiant en la Veritat i la Misericòrdia, sempre és possible l'esperança

53. La nostra societat es troba en un moment delicat. Una societat desmoralitzada i desesperançada no té futur. Perquè l'ésser humà viu tant de l'esperança com del pa. Reflexionant sobre alguns principis fonamentals de la relació entre moral i convivència social, com acabem de fer, volem contribuir a la recupe-

ració de l'esperança.⁵³ És possible treballar amb il·lusió i solidàriament en la consecució de millors fites de llibertat i de justícia per al nostre poble. És possible perquè, malgrat els errors, i fins i tot dels crims, no fem el nostre camí en solitari ni abandonats a les nostres forces soles.

54. Els cristians sabem bé que fins i tot el pecat comès es converteix en ocasió de nova llum i nova força a les mans misericordioses de Déu. Mai no està tot perdut mentre queda ocasió de convertir-nos i renovar-nos. A més, vivim amb l'esperança certa d'un cel nou i una terra nova, albirats i pregustats en l'Església, presència misteriosa i viva de Jesucrist ressuscitat entre nosaltres. L'esperança ens mou a la conversió i aquesta ens remet a la força de la gràcia que ens acompanya i ens permet no oblidar-nos mai de la nostra pròpia dignitat de fills i de germans. La consciència agraïda d'aquesta dignitat ens dona cada dia noves energies que ens fan incansables en el treball per una societat autènticament fraterna i solidària.

55. Els no cristians que s'esforcen sincerament en seguir la veu de la seva consciència no són lluny de nosaltres en aquesta mateixa esperança. Perquè també ells perceben la seva condició de persones, és a dir, d'éssers rel·ligats al Bé i a la Veritat. Per això, malgrat les contradiccions i caigudes, conserven la capacitat de renovar-se i de cercar amb els altres el destí comú de la llibertat autèntica.

L'educació en el respecte a la dignitat de la persona, condició per a una societat més justa

56. No volem acabar sense al·ludir una altra vegada a una preocu-

també els no catòlics podran acceptar la substància del que aquí diem. La nostra reflexió vol centrar-se en alguns valors objectius, lligats a la mateixa condició de l'home i accessibles a la raó humana; valors que, sense ignorar les diverses creences i ideologies, haurien de regir la nostra convivència més enllà de les opinions conjunturals de la majoria o dels diversos grups governants. I reiterem que «la proposta moral que fa l'Església no pretén, de cap manera, violentar la llibertat humana».⁵⁴ A la llibertat i a la responsabilitat de tots apel·lem en proposar les següents consideracions.

Aprofundint en alguns temes ja tractats a «La veritat us farà lliures»

5. La instrucció pastoral «La veritat us farà lliures», a més del diag-

nòstic de la situació moral de la nostra societat, també ofereix sucintament i clarament els elements bàsics que configuren la consciència moral cristiana, amb les seves implicacions socials. Recomanem vivament una nova i pausada lectura d'aquell escrit. Els qui no l'hagin llegit, tindran ara, sens dubte, nous motius per fer-ho.⁵⁵ Per tant, no repetirem aquí ni la descripció de la situació i les seves causes, ni el desenvolupament dels aspectes fonamentals del comportament moral cristià, que s'hi podran trobar.

6. Ens limitem a aprofundir en alguns temes ja tractats aleshores, que, davant la situació i els debats actuals, demanen una consideració una mica més pausada. A més, les recents encíclics de Joan Pau II *Veritatis splendor* i *Evangelium vitae* han projectat una nova i autoritzada llum sobre aquestes matèries. Reflexionarem, doncs,

— sobre la relació constitutiva de la llibertat amb la veritat de l'home (I)
— sobre la necessària vinculació de la llei civil amb l'ordre moral (II) i
— sobre el valor i els límits de la democràcia en la seva relació amb la qüestió moral (III).

I. LLIBERTAT I VERITAT DE L'ÉSSER HUMÀ

La nostra societat d'avui està tan necessitada de veritat com de llibertat

7. El clima de llibertat creat al nostre país amb el pas a la democràcia ha tingut molts aspectes positius. L'estima de la llibertat, tan pròpia de la cultura dels nostres dies, està fonamentalment en consonància amb el reconeixement i el res-



Els cristians obeïm l'autoritat civil ja que ella forma part del pla de Déu en crear l'home com ésser social

pecte de la dignitat humana. Tots podem sentir-nos legítimament orgullosos d'aquests avenços⁷, entre els quals podem esmentar els següents:

- *l'acceptació del dret a la llibertat religiosa i de consciència, així com també el de la llibertat d'expressió;

- *la llibertat d'acció política i sindical;

- *una major consciència de què cal respectar la naturalesa;

- *una participació més rica en el concert internacional, especialment a Europa;

- *una estabilitat econòmica que, encara que amb molts alts i baixos, està possibilitant un desenvolupament sostingut en el marc de l'economia de mercat;

- *i, en general, tots els beneficis de l'Estat de dret, les institucions del qual s'han anat enfortint.

8. Però no tot són assoliments. La nostra societat va prenent consciència cada cop més clara que la llibertat, en allunyar-se del respecte a l'ésser humà i als seus drets i deures fonamentals, tendeix a reduir-se a una pura formalitat o a un vocable buit i fins i tot perillós. Es va veient amb més realisme que si s'ignoren les exigències que brollen de la veritable condició humana, sota la sagrada paraula «llibertat» es vol ocultar el predomini de l'interès dels poderosos i la ruïna de la humanitat de l'home.

9. L'opinió pública és cada dia més conscient dels resultats d'una llibertat i d'unes «llibertats» viscudes sovint gairebé sense altra referència que la mateixa «llibertat», entesa com la mera capacitat d'elegir i fer qualsevol cosa. Aquí són a la vista de tothom:

- *tants joves enfonsats físicament i moralment per la droga i l'alcohol, sense horitzons per a una vida amb sentit; mancats d'una autèntica educació ètica per viure la sexualitat,

l'amor conjugal i la veritable solidaritat social;

- *Famílies desfetes per la infidelitat i per un egoisme que ens ha dut a tenir un índex de natalitat dels més baixos del món: a això ha contribuït una legislació poc atenta a la realitat familiar.

- *un clima social en el qual es professa, obertament o tàcitament, la regla del «tot val» per aconseguir el benestar propi o el poder econòmic i polític; amb aquest fi es recorre a la violència, a la mentida, al frau i a la conculcació dels drets humans, fins i tot del dret a la vida, en algun cas en connivència amb la llei;

- *el terrorisme que menysprea la vida i l'autèntica llibertat;

- *la freqüent absència de professionalitat i voluntat pel treball ben fet, com també la violació dels compromisos contractuals i d'altres obligacions socials i econòmiques;

- *la sospita —més d'una vegada provada— que els càrrecs públics són utilitzats com a mitjà d'enriquiment il·legítim.

10. Per tot això la nostra societat avui està tan necessitada de veritat com de llibertat. De veritat en allò que es diu i, encara més, en allò que es fa. Es troba a a faltar, en efecte, una major transparència i una major adequació a la realitat en les informacions que es reben d'instàncies públiques, de mitjans informatius i de molts particulars. Els interessos que es volen defensar pesen, malauradament, en massa ocasions més que la veritat d'allò que es comunica. La mentida i la manipulació creen un clima de sospita i desconfiança que tendeix a refermar l'individualisme i que retreu a molts del treball solidari pel bé comú.

11. Però l'interès per la veritat va més enllà del desig de més veracitat: es refereix també a la mateixa veritat de l'existència hu-

mana, al reconeixement i respecte d'allò que alguns anomenen «els mínims antropològics» o allò «universalment humà». Si es rebutgen tantes conductes i situacions que trenquen l'ésser humà i si es troba a faltar una major neteja i honradesa en les relacions socials, és perquè s'intueix o se sap que ni la llibertat d'expressió ni d'elecció són suficients per si mateixes —per nobles i necessàries que siguin— per aconseguir una llibertat veritablement humana. Per això no serà difícil comprendre un principi fonamental de l'ensenyament moral de l'Església: la llibertat floreix realment quan enfonsa les seves arrels en la veritat de l'home.

La veritat de l'home es troba bàsicament en la seva pròpia raó

12. Però, quina és la veritat de l'home? Molts desconfien de qui gosa només plantejar aquesta pregunta amb voluntat de trobar-li una resposta vàlida per a tothom. Pensen que es tracta d'una estratègia de domini i al·leguen que qui tingui o pretengui tenir la resposta a aquesta qüestió s'arrogarà fàcilment la capacitat de sotmetre els altres. Seria correcte —segons es diu— que cadascú donés a aquesta pregunta la resposta que millor li semblés i que actués, sense res més, segons cregués oportú. D'aquesta manera s'obren les portes al pur arbitri dels individus, fàcilment manipulable per la voluntat immoral tant dels mateixos individus com —no s'oblidi— dels més forts. Es comença per desvincular la llibertat de la veritat de l'home i s'acaba per entendre-la de manera individualista que la despulla de la seva essencial dimensió de solidaritat i la lliura al caprici de l'egoisme individual i dels poderosos de torn.

borarem els catòlics per tal que el consens sobre aquests valors es profunditzi i estengui també entre els qui no comparteixen la nostra fe? Com no rebrem amb alegria tot allò que en el diàleg social d'avui sigui un avanç real en la comprensió i posada en pràctica d'aquests valors? Col·laborem i continuarem col·laborant en aquesta tasca. I la nostra aportació serà, sens dubte, tant més eficaç, com més fidels siguem al seguiment del Senyor amb totes les seves exigències.

47. Ahora que assegurem la participació de la comunitat cristiana en el diàleg encaminat a la consolidació d'uns mínims ètics compartits per tothom, hem de dir que aquest diàleg serà difícil i oferirà poques perspectives d'èxit si en lloc

d'una «ètica civil» allò que es persegueix és una ètica antireligiosa. En primer lloc perquè el nostre poble amb prou feines ha conegut una ètica socialment rellevant que no sigui de base religiosa o catòlica. Seria poc responsable dilapidar o fer perillar aquest patrimoni amb aventurats experiments radicals de dubtós futur. I, en segon lloc, perquè una posició antireligiosa, menyspreadora o difamadora de la fe, difícilment pot presentar-se amb les mínimes condicions per a la interacció fructífera amb els qui pensem que la fe cristiana ha estat fecunda —i continuarà essent-ho— en la dinamització moral de la vida humana, precisament per la seva especial capacitat d'assumir, enrobustint-les i sostenint-les, les llums ètiques de les diverses cultures.

Moral pública i moral privada coincideixen en el respecte a la veritat de l'home

48. Després de tot el que s'ha dit, no serà difícil comprendre l'illusori que resulta entossudir-se en establir una rígida separació entre «moral pública» i «moral privada». És certament útil i necessari el distingir entre la moral dels comportaments que fan referència a l'exercici de les responsabilitats polítiques i socials, i la moral de la vida personal i familiar. Però distingir no és el mateix que separar.

49. A vegades es pretén justificar la separació de les dues esferes sota el pretext que la cosa pública



L'Església estima l'organització democràtica de la societat segons el principi de la divisió de poders que configura l'Estat de Dret

L'Església no pretén «imposar-los» per altra mitjà que no sigui la força de la paraula i l'apel·lació a la intel·ligència i a la bona voluntat. En afirmar això, alhora que ens preparem per celebrar el jubileu de l'any 2000, responem a la crida del Papa a obrir-nos al penediment, perquè hi ha hagut temps en els quals també les nostres Esglésies han acceptat «mètodes d'intolerància i fins i tot de violència en el servei de la veritat»⁴¹. I ens adhirim amb ell al «principi d'or dictat pel Concili: «La veritat no s'imposa sinó per la força de la mateixa veritat, que penetra, amb suavitat i fermesa alhora a les ànimes»»⁴².

L'existència de la veritat exclou el pluralisme relativista

42. La veritat accessible a la raó i proclamada per la fe cristiana que hi ha uns valors objectius que procedeixen directament de la dignitat inviolable de la persona humana és l'únic fonament sòlid sobre el qual pot sostenir-se la democràcia i el respecte a totes les persones, fins i tot a les que mantenen opinions errònies o es comporten indignament. Aquesta doctrina, solemnement declarada pel Concili Vaticà II⁴³ i repetida per tots els Papes, no té res a veure amb el relativisme epistemològic i ètic. Reconeix i promou la dignitat inviolable de la persona humana, en la qual ha de basar-se la veritable tolerància. Però no vol dir en absolut que la veritat sigui senzillament allò que cadascú cregui que és vertader i que, per tant, ningú no estigui subjecte en la seva vida i la seva conducta només que a la seva pròpia manera de veure les coses.

43. Aquest pluralisme relativista, o sigui, el que defensa o pressuposa que tot és, en principi, igual-

ment vàlid i acceptable com humà i moral, és insostenible. També qui defensi això hauria de reconèixer que no tot és igualment acceptable: ell mateix no podria acceptar com a vàlida l'opinió contrària. De fet, no són infreqüents els casos en els quals, des d'unes certes posicions de liberalisme filosòfic individualista, s'actua i s'argumenta amb un tarannà gens liberal ni tolerànt contra els qui pensen d'altra manera. Però, a més, la falsa tolerància implicada en l'esmentada concepció relativista es trobarà tot seguit davant la impossibilitat de distingir entre el bé i el mal, entre allò que és just i allò que és injust. En què es diferenciaria l'un de l'altre si, de debò, tot fos, en principi, igualment acceptable?

La veritat cristiana inclou la possibilitat d'una «ètica civil»

44. A «La veritat us farà lliures» deïem amb prou claredat que la veritat que l'Església proclama «no concorre competitivament ni antinòmicament amb els sistemes morals sorgits de la raó rectament orientada de l'home ni coarta el projectes ètics proposats per persones o grups socials»⁴⁴. Ho repetim novament ara, recordant allò que també deïem aleshores: tampoc per als no creients tot és permès⁴⁵. És possible que ells visquin en la pràctica o teòricament sense Déu, però Déu no és mai lluny d'ells. Tot el ser de l'home, i en concret la seva raó, participa del ser de Déu i de la seva saviesa. Per aquest motiu, fins i tot allí on es nega explícitament Déu, hi pot haver «valors autèntics» que «no poden ser relegats o menystinguts sense palmària injustícia»⁴⁶ i que han de ser buscats i respectats per tothom. Així ho pressuposa també Joan Pau II quan afirma que, atès

que «l'ordre moral, establert per la llei natural, és, en línia de principi, accessible a la raó humana», és legítim i necessari que els moralistes realitzin la seva recerca en l'àmbit del discurs racional, la qual cosa «sintonitza amb les exigències del diàleg i la col·laboració amb els no catòlics i els no creients, particularment en les societats pluralistes»⁴⁷.

45. No excloem, doncs, en absolut, allò que se sol anomenar «ètica civil», sinó que pensem que és possible i desitjable. Desitgem que, enmig de la pluralitat legítima i democràtica, s'avanci en el reconeixement i en el respecte d'uns autèntics valors ètics comuns que, arrelats a la veritat de l'home, més enllà del pur consens fàctic i de les meres decisions majoritàries, mereixin el nom de valors i serveixin de base a la convivència en la justícia i la pau. L'«ètica civil», si realment és ètica, correspondrà, almenys en el que és fonamental, a les exigències de la llei natural, o sigui, de la raó humana pel que fa a ser partícip de la saviesa divina⁴⁸; no es definirà per oposició ni exclusió de l'ètica cristiana, sinó pel seu compromís positiu amb la veritat de l'home; i, per tant, es mantindrà en contínua i sincera interacció amb l'ètica de base explícitament religiosa, en la qual s'expressen els principis morals vius en la tradició històrica del nostre poble.

46. Hi ha, en efecte, uns valors que, nascuts o alimentats en la terra fèrtil de la tradició cristiana, han passat a constituir el patrimoni moral de la nostra societat, compartit per gairebé tots, amb independència d'ideologies i de confessió religiosa. Recordem els ja esmentats en el paràgraf 17: «la vida humana, la comunió de les persones en el matrimoni, la propietat privada, la veracitat, la bona fama». Com no col·la-



Malgrat la foscor, l'home pot descobrir, en si i en el llenguatge de la creació, judicis de valor i normes de conducta universals

13. En efecte, el desig, fortament arrelat en l'home actual, d'emancipar-se de tot allò que jutgi com a limitador de la seva llibertat ha portat a desconèixer el sentit positiu de la renúncia i a desfer-se de les aspiracions alienes que entren en conflicte amb les pròpies. Si una altra persona s'interposa en el camí de l'autorealització —entesa com a exercici il·limitat de l'elecció

individual— serà apartada per tots els mitjans, fins i tot il·lícits i violents. En aquesta conducta es veu clarament com l'autèntica llibertat humana no existeix sense la solidaritat amb els altres. L'ànsia d'emancipació insolidària es converteix en una força inhumana que utilitza els altres com a instruments del propi profit. Cal superar aquestes falses i destructives oposicions: llibertat i

veritat, llibertat i solidaritat són béns indissociables⁸.

14. L'Església, per la seva banda, no pretén tenir el monopoli de la resposta a la pregunta per la veritat de l'home, en la qual radica la llibertat. L'Església sap que aquesta veritat és universal i accessible, en principi, a tot home⁹. Si hi ha uns «drets humans», com, gràcies a Déu,

han estat formulats en el nostre segle, és perquè existeixen uns valors universals que permeten a la intel·ligència qualificar-los i defensar-los com a tals, com a «humans». Donàvem la raó d'això a «*La veritat us farà lliures*», quan dèiem que «l'home, fins i tot enmig de foscors, té capacitat per penetrar amb autèntica certesa la racionalitat que la saviesa divina ha marcat en el mateix home i en l'entorn en què es mou. Per la seva intel·ligència, reflex de la llum de la ment divina, pot descobrir en si mateix i en el «llenguatge de la creació» la veu i la manifestació de Déu (GS 22, cf. ibid. 14 i 15), arribant a formar-se judicis de valor universal sobre si mateix, sobre les normes de conducta i el seu últim fi»¹⁰. L'Església confia en la capacitat de la raó humana per a la veritat perquè confia en el seu Creador. Per això insistim en què «negar que la veritat existeix i es fa perceptible per a l'home equival a sostreure a les seves opcions lliures tota orientació raonable»¹¹.

La veritable dignitat de l'home, aclarida per Jesucrist

15. El que la revelació de Déu en Jesucrist diu sobre l'home no s'oposa de cap manera a allò que aquest pugui conèixer sobre si mateix en virtut de la seva raó natural, sinó que ho «aclareix»¹² fins a les seves últimes conseqüències. L'Església, presència viva d'aquesta revelació entre els homes d'avui i de cada època, és plenament conscient d'això. L'Església anuncia sense cansar-se la goiosa novetat del misteri de Crist, que, superat el pecat i l'error, ens retorna al camí del nostre autèntic futur segons el pla que Déu tenia des del «començament». L'Església anuncia la llibertat de

Crist establint amb els homes un vertader diàleg, doncs per a ells mai no ha romàs ni roman del tot desconegut aquell pla de Déu i l'Església, per tant, no els aborda amb una paraula estranya que d'alguna manera els sigui ja familiar. La plenitud de la veritat i de la vida, manifestades en Crist, «camí, veritat i vida» (Jo 14,5), no nega, ans al contrari, garanteix i estimula el caminar de la humanitat en la seva autèntica veritat.

16. Doncs bé, el nucli de la veritat de l'home que l'Església anuncia és que tots estem cridats a viure segons el que som: fills de Déu i germans del nostre proïsme. Per tant, no som amos absoluts de la nostra vida, que hem rebut de Déu i que ha de ser respectada i promoguda en nosaltres mateixos i en els altres. Arribem a ser realment amos de la nostra existència quan la comprenem i la vivim com «un do que es realitza en donar-se», o sigui, quan obrim la nostra ànima i les nostres mans per regalar allò que hem rebut gratuïtment: totes les nostres capacitats i la mateixa vida. És quelcom que tots sabem, perquè aquesta «lleï de vida», la llei de la gratuïtat, ha estat «inscrita per Déu al cor dels homes»¹³.

17. Sabem que «donar la vida» pels germans té com exigència mínima no lesionar alguns béns fonamentals als quals tots tenim dret: «la vida humana, la comunió de les persones en el matrimoni, la propietat privada, la veracitat i la bona fama»¹⁴. Són béns bàsics de la persona respecte als quals tots esperem el mateix respecte que hem d'estar disposats a oferir als altres, segons la profunda saviesa formulada en la l'anomenada «regla d'or» de la reciprocitat. El Papa Joan XXIII al·ludia de manera expressiva a aquesta regla quan escrivia que «els qui, en reivindicar els seus drets, obliden

totalment els seus deures o no els donen la importància deguda, s'assemblen als que enderroquen amb una mà allò que construeixen amb l'altra»¹⁵. Aquest mínim de la reciprocitat sincera és condició de partida per a la veritable llibertat, que, en la seva atenció solidària al bé de l'altre, pot arribar a exigir a vegades decisions i actituds heroiques.

18. Però la llibertat es desenvolupa plenament quan, més enllà de la pura reciprocitat, l'ésser humà està disposat a sortir a l'encontre del germà fent-se proïsme d'ell, fins i tot sense poder esperar un capteniment semblant pel seu cantó. A aquesta pregonesa d'humanitat s'hi arriba quan es comprèn i viu l'existència com a gràcia, com a participació donada en el Bé i la Veritat, que fan valuosa la nostra vida i ens mouen a lliurar-la generosament. Especialment, el perdó, fins i tot de l'enemic, és una esplèndida expressió de la vida viscuda en clau de gratuïtat i de gràcia.

19. Jesucrist, amb tota la seva vida i, en particular, amb la seva oblatió lliure en la creu, ha aclarit definitivament que la llei més profunda de l'existència és la gratuïtat. A més, amb la força que brolla del renovat do que Déu ens fa de la seva pròpia vida en la sang del Fill, se'ns capacita de manera suprema per lliurar lliurement la nostra a Déu i als germans. Així arribem a ser plenitud «a imatge de Déu» (Gn 1, 26), com Crist mateix (cf. Col 1,15 i Rm 8, 29).

Ser lliures és viure d'acord amb la pròpia condició humana

20. Quan es pretén una llibertat entesa com la desvinculació o fins i tot el rebuig de tot allò que no sigui

hom i ella mateixa, «en ratificar constantment la transcendent dignitat de la persona, utilitza com a mètode propi el respecte a la llibertat». Per això prevé contra «el perill del fanatisme o fonamentalisme dels qui en nom d'una ideologia amb pretensions de científica o religiosa, creuen que poden imposar als altres homes la seva concepció de la veritat i del bé. No és d'aquesta índole la veritat cristiana»³⁹.

39. Hem de rebutjar l'acusació que l'Església, quan proposa la seva doctrina sobre la veritat de l'home i la moral, sigui un perill per a la democràcia i una aliada o fins i tot

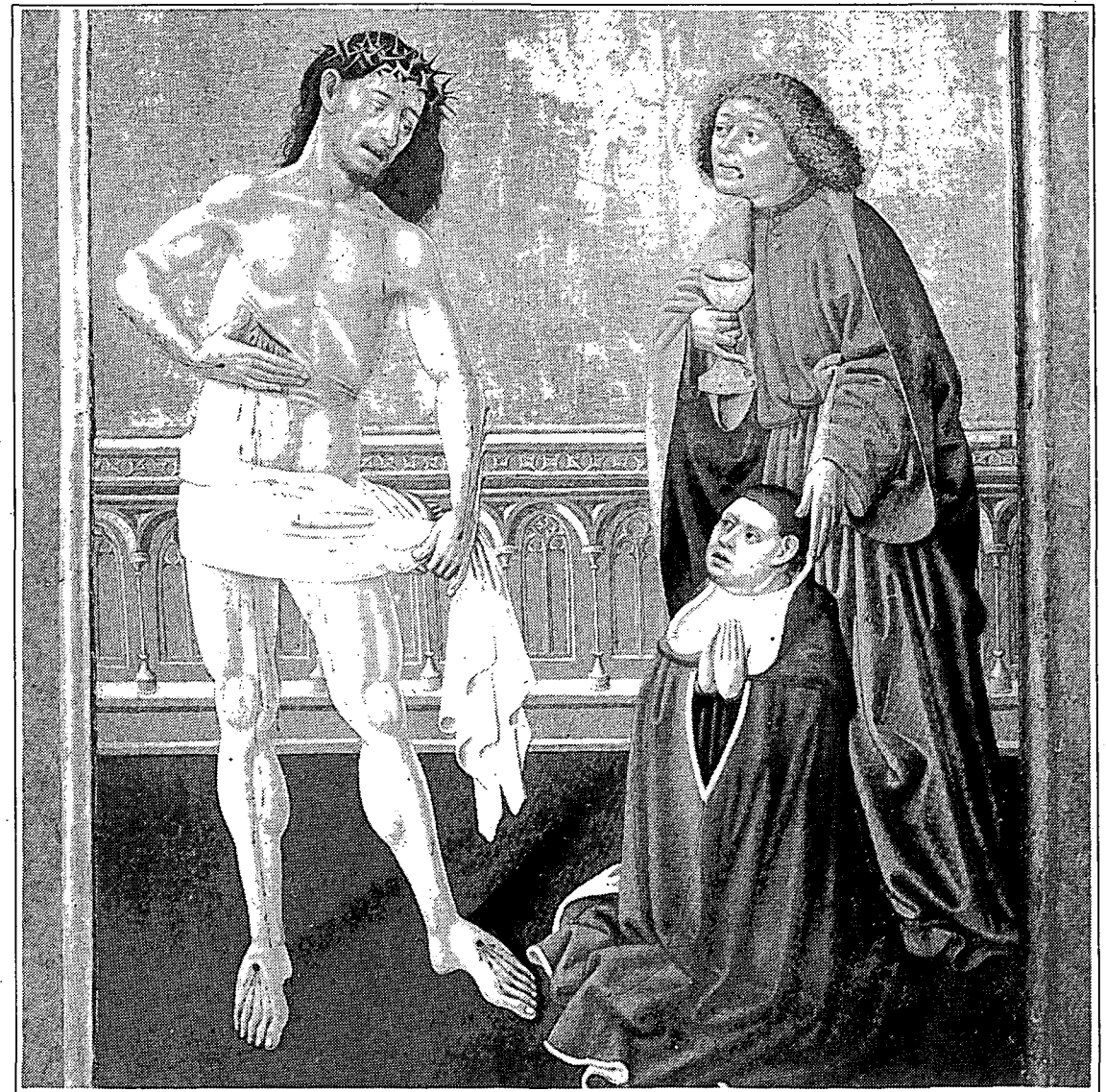
promotora del fonamentalisme. Aquestes acusacions són particularment inadmissibles i irresponsables quan provenen de persones de les quals, per raó dels seus càrrecs públics o del seu relleu en els mitjans de comunicació, se n'hauria de poder esperar judicis més propers a la realitat i menys pertorbadors de la bona entesa i de la pau social.

40. El respecte de l'Església pel pluralisme i la legítima diversitat d'opinions, institucions i grups socials no és neutre o passiu; sinó positiu i actiu. D'acord amb el principi de subsidiarietat, desitja i mira de promoure una més rica i diversi-

ficada participació de les persones i dels cossos socials intermedis en les decisions que afecten tothom. «Així els grups humans es transformen a poc a poc en comunitats d'acció i de vida. Així la llibertat, que s'affirma amb massa freqüència com la reivindicació de la més plena autonomia, en oposició a la llibertat dels altres, es desenvolupa en la seva realitat humana més profunda: comprometre's i afanyar-se en la realització de solidaritats actives i viscudes»⁴⁰.

41. De manera que quan —com es fa aquí— recorda principis fonamentals de la seva doctrina social,

L'expressió de Crist, «la veritat us farà lliures» va ser el títol de la Pastoral de l'Episcopat espanyol que es recorda en aquest nou document on es fa un diagnòstic de la situació moral de la nostra societat espanyola



el papa Lleó XIII insistia en l'origen diví de tota autoritat, tal com ho havia fet bellament Sant Joan Crisòstom: «Què dius? És que tot governant ha estat establert per Déu? No dic això —afegeix—, no parlo de cadascun dels que manen, sinó de la mateixa autoritat. Perquè el fet que existeixin autoritats, i hi hagi governants i súbdits, i tot s'esdevingui sense obeer un atzar totalment fortuït, dic que és obra de la divina saviesa.»³¹. En darrer terme, els cristians obeam l'autoritat civil perquè sabem que ella forma part del pla de Déu en crear l'home com a ésser social.

33. Quan es constata que «no hi ha cap diferència entre ser amo del món o l'últim dels «miserables» de la terra», ja que «davant les normes morals que prohibeixen el mal intrínsec no hi ha privilegis ni excepcions per a ningú»³², no es tracta, evidentment, de posar en dubte el principi de l'autoritat. Al contrari, es pretén recordar que l'ordre moral és la font de la legitimitat que capacita l'autoritat per estar realment al servei de la justícia i de la veritable democràcia; i també, que el respecte per part de tots, sense exclusió ni diferència de cap mena, dels principis immutables i bàsics de la moralitat és condició indispensable i ferma garantia de la convivència en la justícia i la pau.

III. DEMOCRÀCIA, PLURALISME I MORAL

L'Església està a favor de la democràcia, ordenament de la vida social conforme a la dignitat humana

34. La jove democràcia espanyola se sent —i no sense raó— orgullosa de si mateixa. Aquest és

un sentiment fins ara molt comuna-ment compartit. Per la seva banda, l'Església estima i reconeix la forma democràtica d'organització de la societat segons el principi de la divisió de poders que configura l'Estat de dret. Ho recordava Joan Pau II quan escrivia que «l'Església valora el sistema de la democràcia en la mesura que assegura la participació dels ciutadans i garanteix als governats la possibilitat d'elegir i controlar els seus propis governants, o bé la de substituir-los oportunament de manera pacífica»³³. El Concili Vaticà II ho havia declarat solemnement, rebutjant, alhora, com a «inhumà que l'autoritat política caigui en formes totalitàries o en formes dictatorials que lesionen els drets de la persona o dels grups»³⁴.

35. Tanmateix, el just orgull de viure en règim de llibertat no ha d'impedir de veure el fenomen preocupant d'una certa mitificació de la democràcia. Moltes vegades es parla de «democràcia» com si fos el mateix que «justícia» i «moralitat». I, a la inversa, es qualifica «no democràtic» allò que es pretén estigmatitzar com a irracional o injust. D'aquesta manera es confonen les coses i no es posen les condicions adequades per debatre en profunditat els problemes que plantegen la convivència social i el seu just ordenament.

Però no tot allò democràticament ordenat té la garantia de ser just

36. Igual que «respecta la legitima autonomia del règim democràtic»³⁵, l'Església pensa que se sobreestima i es desvirtua la democràcia quan se la converteix en un substitut de la moralitat. La democràcia

«és un «ordenament» i, com a tal, un instrument i no un fi»³⁶. No és cert que «democràtic» sigui sempre igual a «just». La manera de procedir en democràcia, basada en la participació dels ciutadans i en el control del poder, és justa i adequada a la dignitat de la persona humana. Però no tot el que es fa i es decideix per aquest procediment té de per si la garantia de ser també just i conforme amb la dignitat de la persona. Això dependrà que allò que s'ha decidit estigui efectivament d'acord amb l'ordre moral objectiu, que —com hem recordat— no està sotmès al joc de majories i de consens, sinó que radica en la veritat de la condició humana.

37. Afirmar que la democràcia mateixa cau o se sosté segons els valors objectius que de fet encarni i promogui, és servir de veritat a la democràcia participativa i plural. La democràcia i el pluralisme de grups i idees que pressuposa i respecta, no té per què anar unida al relativisme epistemològic i ètic³⁷. Aquest és justament el perill més gran que avui l'amenaça³⁸. Cal distingir acuradament entre allò que podem anomenar el pluralisme relativista i el pluralisme democràtic.

El pluralisme democràtic està d'acord amb la veritat cristiana

38. La interacció respectuosa de les diverses opinions i formes de vida, expressades i promogudes no només des dels partits polítics i des de l'Estat, sinó per molts altres individus, cossos i institucions socials, és consubstancial al règim democràtic. L'Església no té res a objectar al pluralisme democràtic. Al contrari, vol que sigui respectat per tot-

la pròpia voluntat, es va contra la llei fonamental de la vida i es cau en el més gran, dels, esclavatges³⁶. Es perden les referències que fan de la vida do i oblació i s'obre el pas al caprici irracional. És el pecat que ens tirantitza: «tot aquell que comet un pecat és un esclau» (Jo 8, 34). I aleshores fins s'arriba a pensar que «la moralitat com a tal constitueix un límit irracional que l'home, decidit a ser amo de si mateix, hauria de superar. És més, per a molts Déu mateix seria l'alienació específica de l'home»³⁷.

21. La llibertat, mal entesa com la mera capacitat d'elegir i fer qual-sevol cosa, ha estat imaginada moltes vegades com a perfectament realitzada en la divinitat. Aleshores s'ha temut i, alhora, envejat a un «déu» així concebut com a omnipo-

tència absoluta³⁸. Però aquesta omnimoda llibertat d'elecció només formal, que es vol arrabassar a la divinitat falsament imaginada, recuperant-la per a l'home, no és en realitat la del Déu viu i veritable. És més aviat una projecció de la llibertat de l'home pecador. Déu, en canvi, és perfectament lliure perquè actua sempre d'acord amb la seva raó de ser, que és l'Amor (Cf. 1 Jo 4, 8). Per això la Litúrgia l'invoca com Aquell l'omnipotència del qual es manifesta de manera suprema en el perdó i la misericòrdia³⁹. També la llibertat de Déu és arrelada en la veritat del seu propi ésser. I així, a imatge seva, és com nosaltres arribem a ser veritablement lliures: quan elegim segons la nostra genuïna condició humana, segons la llei interior de la nostra vida que aca-

bem de recordar: la de l'amor gratuït.

II. ORDRE MORAL I LLEI CIVIL

La llibertat política es nodreix de l'ordre moral

22. El nostre poble ha mostrat una gran maduresa en els moments de la transició política i en els anys posteriors de convivència democràtica. L'esforç realitzat per obtenir i respectar un consens sobre les línies fonamentals de l'organització política de l'Estat i sobre els usos socials ha donat uns resultats certament positius.



Es confon la llibertat dels ciutadans i dels representants polítics per votar i decidir qualsevol cosa, independentment de la moralitat d'allò decidit

23. Tanmateix, també és cert que la renovada estima a la llibertat i el pacte lliure com a mitjà d'autogovern i de canalització del pluralisme social, no s'ha donat sense certes desviacions, apart d'això, no exclusives del nostre país. El Papa Joan Pau II ha cridat l'atenció sobre una manera equivocada, o «perversa», de concebre la llibertat, que no és difícil de trobar entre nosaltres: aquesta «llibertat» que no té punt de referència «la veritat sobre el bé o el mal, sinó tan sols la seva opinió subjectiva i mudable» o, fins i tot, el seu interès egoista i el seu caprici.²⁰

24. Per això, és freqüent que es tendeixi a confondre la llibertat dels ciutadans i dels seus representants polítics per votar en un sentit o altre i per arribar a acords constructius, amb la llibertat de decidir qualsevol cosa, independentment de la moralitat d'allò que s'ha decidit. D'aquesta manera s'arriba a pensar que el poble sobirà és capaç de «donar-se a si mateix» legítimament les normes segons les quals desitja orientar i regular la seva vida a cada moment, siguin com vulguin els continguts de les mateixes. És veritat que les institucions de l'Estat democràtic, a través de les quals s'expressa la sobirania popular, són les úniques legitimades per establir les normes jurídiques de la convivència social. Però no és menys cert que «no es pot acceptar la doctrina dels qui afirmen que la voluntat de cada individu o de certs grups és la font primària i única d'on brollen els drets i deures del ciutadà»²¹.

25. Aquesta concepció, lligada al positivisme jurídic més descarnat, resulta especialment desorientadora per a un poble com el nostre que, per determinades circumstàncies històriques, ha estat habituat a pensar que allò que ha establert i autoritzat la llei civil o positiva s'identifica, sense més, amb allò realment moral.²²

Contradiccions i riscos de la mera decisió d'individus o majories com a criteri suprem de legitimitat

26. A ningú no se li escapen les contradiccions i els perills que aquesta mentalitat encloï. Si el criteri últim i únic de decisió fos la capacitat autònoma d'elecció dels individus o dels grups, què impediria que s'arribés a decidir, segons aquest criteri, eliminar el mateix respecte a la llibertat i a les consciències? No demostra la història que alguns sistemes totalitaris del nostre segle s'han posat en marxa sobre la base de decisions avalades pels vots? Si realment tot fos pactable, per què no hauria de ser-ho també —com malauradament està passant amb punyent «normalitat»— la vulneració dels drets fonamentals dels homes? Per altra banda, si s'eleva a principi suprem i absolut el respecte a les opcions dels individus, amb quina autoritat es podrà demanar als ciutadans que obeeixin unes lleis que eventualment estiguin en contradicció amb les seves pròpies opcions i opinions? I com es pot arribar a exigir als polítics, en virtut d'aquest mateix principi, que abdiquin precisament de les seves conviccions morals personals o les releguin a l'àmbit de la seva vida privada per sotmetre's a decisions majoritàries?²³

L'autoritat civil es basa en la veritat de l'home que descobreix la raó

27. Que una llei hagi estat establerta per majoria o fins i tot per consens, no n'hi ha prou per legitimar-la. L'Església sempre ha defensat que l'autoritat necessària per a legislar i governar procedeix més aviat del seu exercici segons la recta raó. Perquè, com acabem de recor-

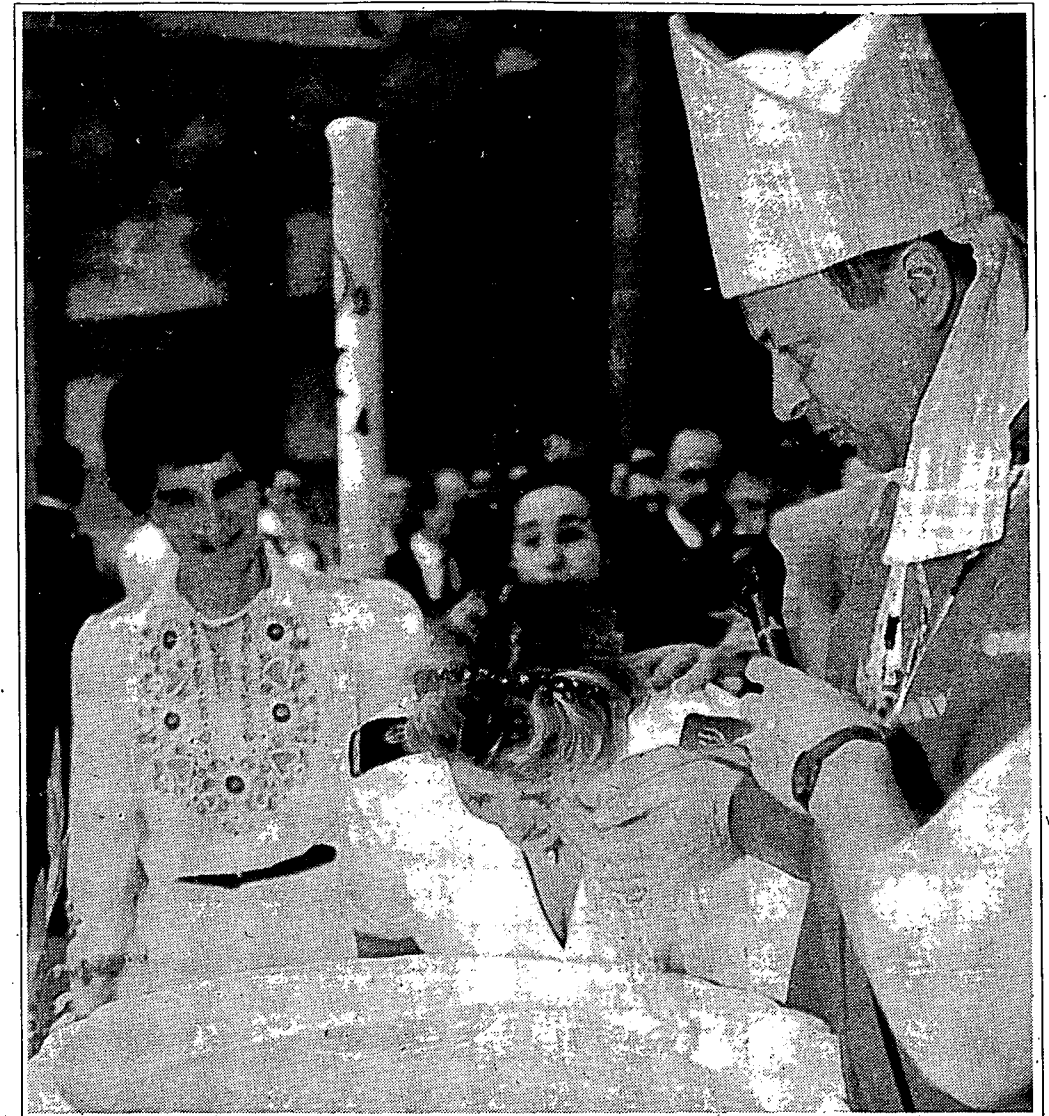
dar, la llibertat individual i col·lectiva no floreix més que referida a la raó que descobreix la veritat de l'home. Aquesta suposa, d'antuvi, que el fonament de la convivència humana ben ordenada és el principi de què tot home és persona i, per tant, subjecte de drets i deures que es deriven immediatament de la seva pròpia naturalesa²⁴. La revelació cristiana ha fet definitivament de la persona i la seva veritat la font i fi immediats de l'ordre social, més enllà de la mera convenció social.

28. Per tant, la llei civil, igual que l'autoritat que la promulga, no pot pretendre dictar normes que excedeixin la pròpia competència²⁵. No és competència seva establir els drets i deures fonamentals dels ciutadans, que dimanen directament de la seva naturalesa humana; és obvi que tampoc està autoritzada per vulnerar-los. La seva missió és, per una banda, «reconèixer, respectar, harmonitzar, tutelar i promoure aquests drets; i, per altra, facilitar a cada ciutadà el compliment dels seus respectius deures»²⁶. La bondat o la maldat de les accions humanes és anterior a allò que ha establert la llei, per la majoria o el consens; depèn de l'acord o desacord de l'objecte en qüestió amb la veritat de l'home. La llei civil té, doncs, com a fi la consecució del bé comú garantint l'ordre de la convivència social. Per això, el legislador ha d'atendre's a l'ordre moral, tan inviolable com la mateixa dignitat humana, a la qual serveixen les lleis²⁷.

Les lleis contràries als drets fonamentals de l'home no poden obligar

29. La llei civil, sempre que estigui d'acord amb l'ordre moral i, per tant, amb la veritat de l'home, no violenta la llibertat del ciutadà

Els bisbes es dirigeixen a la comunitat cristiana, amb la seva legítima pluralitat de concepcions polítiques, però també als no catòlics perquè puguin valorar la doctrina exposada



que és requerit a obeir-la. Al contrari, qui la respecta i obeeix, reconeixent-s'hi obligat en consciència, actua d'acord amb la seva dignitat i exerceix veritablement la seva llibertat²⁸. És cert que avui no manquen motius per al retraïment i fins i tot per a la desconfiança enfront la vida pública. Però precisament per això l'Església enforteix la convivència social i serveix al bé comú quan recorda als seus fidels i a tots els homes que les lleis justes, encara que pugui i fins i tot perfeccionar-se, obliguen en consciència.

30. En canvi, una llei civil que, excedint els límits de la seva competència, contradigui la veritat de

l'home, no reconeixent els seus drets fonamentals o fins i tot conculcant-los, manca de força obligatòria i no solament no ha de ser obeïda, sinó que, no tenint pròpiament caràcter de llei, crea l'obligació de consciència de resistir-s'hi²⁹.

31. Amb això no estem dient que la llei civil hagi de coincidir sempre exactament amb la llei moral. Atesa la seva finalitat específica, de ser un mitjà al servei de la consecució del bé comú, «la llei civil haurà de tolerar a vegades, en nom de l'ordre públic, allò que no pot prohibir sense causar danys més greus. Tanmateix, els drets inalienables de la persona han de ser reco-

neguts i respectats per part de la societat civil i de l'autoritat pública.» Per això «quan l'Estat no posa el seu poder al servei dels drets de tot ciutadà, i particularment del més feble, és crebanten els mateixos fonaments de l'Estat de dret»³⁰.

32. En remetre a l'ordre moral la legitimitat bàsica de l'autoritat i de la llei civil, l'Església no pretén de cap manera afeblir l'autoritat civil, ans al contrari, vol contribuir a consolidar-la. Un element central de la seva doctrina social ha estat sempre el subratllar l'obediència que se li ha de prestar, en consciència, a l'autoritat legítimament establerta. Seguint a Sant Pau (cf. Rom 13:1-6),